

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 29 Ιουλίου 2022 με την εξής σύνθεση: Αθηνά Μπουζιούρη Πρόεδρος, Ειρήνη Αψοκάρδου Εισηγήτρια και Ελευθερία Καλαμιώτη Μέλη.

Για να εξετάσει την από 20.06.2022 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΑΕΠΠ 882/21.06.2022 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «... & ...» (εφεξής η «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στις ..., ...ως, αρ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της ... - (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και κατά

Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...» ... ΚΑΙ ... και τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Τιμολέοντος Φιλήμονος, αρ. 15, όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα αιτείται την ακύρωση άλλως τη μεταρρύθμιση της υπ' αριθμ. .../2022 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής και να λάβει γνώση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής και των τυχόν παρεμβάσεων που θα ασκηθούν υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης απόφασης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ειρήνη Αψοκάρδου

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του Π.Δ. 39/2017, ποσού 15.000 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό, την από 20/06/2022 πληρωμή στην Τράπεζα της ALPHA BANK και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «δεσμευμένο»), το

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

οποίο και υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, ήτοι 27.016.129 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

2. Επειδή με την υπ' αριθμ. ΑΔΑΜ ... Διακήρυξη η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε δημόσιο ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου «...», με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή), εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης 33.500.000 ευρώ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

3. Επειδή το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 6-11-2018 με ΑΔΑΜ ... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε αύξοντα αριθμό ΕΣΗΔΗΣ

4. Επειδή ο διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙV του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρ. 345 του ν. 4412/2016.

5. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 20-06-2022 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα μέσω της «επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ στις 9.06.2022, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΕΑΔΗΣΥ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθρ. 8 του ΠΔ 39/2017.

6. Επειδή η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα, έχει προφανές έννομο συμφέρον για την άσκηση της προσφυγής, και, επομένως, εύλογα επιδιώκει την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης κατά το μέρος που απορρίπτει την προσφορά της και αναδεικνύει την παρεμβαίνουσα προσωρινή ανάδοχο, επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

Περαιτέρω, η προσφεύγουσα αιτείται επίσης τη μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης, ωστόσο το εν λόγω αίτημα απαραδέκτως προβάλλεται, καθώς η ΕΑΔΗΣΥ επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνει ολικώς ή

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

μερικώς την προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης, ακυρώνει την παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 367 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και δεν έχει εξουσία να τροποποιήσει την προσβαλλόμενη πράξη, καθ' υποκατάσταση της αναθέτουσας αρχής (ΕΑ ΣΤΕ 54/2018).

7. Επειδή στις 22.06.2022 η αναθέτουσα αρχή προέβη στην προβλεπόμενη, από το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017, κοινοποίηση της υπό κρίση προσφυγής στους ενδιαφερόμενους τρίτους μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού.

8. Επειδή η παρεμβαίνουσα κατέθεσε εμπροθέσμως στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού την από 1-07-2022 και με αριθμό ΓΑΚ ΠΑΡ 3560/2022 παρέμβαση δοθέντος ότι έλαβε γνώση στις 22-06-2022 της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016 και με προφανές έννομο συμφέρον αιτείται τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης καθώς η προσφορά της έχει γίνει αποδεκτή και έχει αναδειχθεί προσωρινή ανάδοχος και ως εκ τούτου, τυχόν αποδοχή της υπό κρίση προσφυγής είναι βλαπτική για αυτήν (ΣΤΕ 1936/2014, βλ. και εξ αντιδιαστολής ΑΕΠΠ 1047/2019, σκ. 8).

9. Επειδή με τις υπ' αρ. 1280 και 1433/2022 Πράξεις της Προέδρου του 1^{ου} Κλιμακίου ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής.

10. Επειδή στις 5-07-2022 η αναθέτουσα αρχή απέστειλε τις απόψεις της στην ΕΑΔΗΣΥ, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, επί της υπό εξέταση προσφυγής, τις οποίες κοινοποίησε στην προσφεύγουσα αυθημερόν.

11. Επειδή η προσφεύγουσα στις 11.07.2022 απέστειλε στην ΕΑΔΗΣΥ μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου υπόμνημα επί των απόψεων της αναθέτουσας αρχής και της παρέμβασης, ήτοι εμπροθέσμως, και, ως εκ τούτου, λαμβάνεται υπόψη από το αποφασίζον Κλιμάκιο.

12. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η υπό εξέταση προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 1^{ου} Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ σύμφωνα με τις

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του Π.Δ/τος 39/2017.

13. Επειδή στην επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία έλαβαν μέρος οκτώ οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα και η παρεμβαίνουσα, υποβάλλοντας τις υπ' αριθμ. συστήματος 104718 και 101776 προσφορές τους αντίστοιχα.

Κατόπιν της υπ'αριθμ. 199/2021 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας με την οποία κρίθηκε ότι: *«Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω γενόμενων δεκτών στις σκέψεις 11 και 18, συνάγεται ότι μη νομίμως η ΑΕΠΠ, καθ' ο μέρος αφορά την αιτούσα, ακύρωσε με την προσβαλλόμενη απόφασή της την 893/14.5.2020 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της και ανέπεμψε στη συνέχεια την υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή για νέα ουσιαστική κρίση, ενώ έπρεπε, αν ερμήνευε και εφάρμοζε ορθά τις σχετικές διατάξεις, να ακυρώσει την εν λόγω απόφαση λόγω του ότι εμφιλοχώρησαν προγενέστερες ουσιώδεις πλημμέλειες της διαγωνιστικής διαδικασίας, οι οποίες επιβάλλουν αφενός μεν την επανάληψή της από το στάδιο της αιτιολογήσεως των οικονομικών προσφορών σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, (με την αποστολή ειδικής και ορισμένης προσκλήσεως προς αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της αιτούσας, και υποβολής νέας, αντιστοιχούσας στην σχετική πρόσκληση, αιτιολογήσεως εκ μέρους της αιτούσας του ύψους της οικονομικής προσφοράς της), αφετέρου δε την έκδοση της σχετικής αποφάσεως της Οικονομικής Επιτροπής της κατόπιν γνωμοδοτήσεως της Επιτροπής του Διαγωνισμού. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη 811, 812 και 813/2020 απόφαση της ΑΕΠΠ, καθ' ο μέρος αφορά την αιτούσα, πρέπει να ακυρωθεί, όπως βασίμως προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση»,* η αναθέτουσα αρχή, προς συμμόρφωση, επανέλαβε τη διαδικασία του σταδίου αιτιολόγησης των οικονομικών προσφορών.

Για τον λόγο αυτό, με την από 7-05-2021 υπ'αριθμ. πρωτ. 358923 πρόσκλησή της, η αναθέτουσα αρχή κάλεσε την προσφεύγουσα να αιτιολογήσει την προσφορά της. Ειδικότερα, η εν λόγω πρόσκληση αναφέρει: *«Σε συνέχεια της υπ' αριθ. .../30-03-2021 (ΑΔΑ:) Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της, καλείστε εντός δέκα (10) ημερών να απαντήσετε μέσω ΕΣΗΔΗΣ στα κατωτέρω:*

Δεδομένου ότι το συνολικό ποσό της Προσφοράς σας εμφανίζεται

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

υπερβολικά χαμηλό.

Δεδομένου ότι από την επισκόπηση της προσφοράς προκύπτουν αμφιβολίες ως προς τα προσφερόμενα ποσοστά έκπτωσης για τις πιο κάτω επιμέρους ομάδες εργασιών, σας καλούμε να μας παράσχετε σχετικές διευκρινίσεις:

1) ΟΜΑΔΑ Α: ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΑ

Στην ομάδα αυτή προσφέρεται επιμέρους ποσοστό έκπτωσης 47% το οποίο γεννά αμφιβολίες ως προς τον τρόπο και τη μεθοδολογία καθορισμού του. Για το λόγο αυτό καλείστε

Να αναλύσετε τις ποσότητες εκσκαφών που θα παραχθούν, θα χρησιμοποιηθούν και θα απορριφθούν, την αλληλουχία των δρομολογίων των 6 ιδιόκτητων φορητών καθώς και τις αποστάσεις - χρόνοι μεταφοράς με προϊόντα εκσκαφής, θραυστό υλικό και ασφαλτόμιγμα και να προσκομίσετε ευκρινώς τις άδειες κυκλοφορίας.

Να αναλύσετε τις εκτιμώμενες αποδόσεις και το κόστος συντήρησης των μηχανημάτων -φορητών (ασφάλιση, λιπαντικά, ελαστικά, κλπ). Οι αποδόσεις και η ημερήσια δαπάνη των μηχανημάτων πρέπει να κυμαίνονται σε εύλογα κατά την κοινή τεχνική πείρα επίπεδα και να είναι αναλυτικά τεκμηριωμένα με βάση εγχειρίδια των κατασκευαστών των μηχανημάτων ή άλλη αξιόπιστη πηγή, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις συνθήκες του συγκεκριμένου έργου και την κατάσταση των μηχανημάτων.

Να προσκομιστεί ανάλυση της προσφοράς της Εισαγωγικής-Εμπορικής Εταιρείας με κόστη (καύσιμα, οδηγό-χειριστές, συντήρηση, κέρδος κλπ) ανά μηχανήμα με ποσότητα (ωφέλιμο φορτίο) και τόπο αφετηρίας και τόπο προορισμού καταθέτοντας όλα τα απαραίτητα παραστατικά και τις άδειες κυκλοφορίας όλων των φορητών και μηχανημάτων που θα απασχοληθούν στο έργο.

Να προσδιοριστεί η δαπάνη των εκρηκτικών και το κόστος για τις αντιστηρίξεις με μεταλλικά πετάσματα. Η Αιτιολόγηση της Προσφοράς πρέπει να περιλαμβάνει αναλυτικά όλα τα επιμέρους κόστη τα οποία συνθέτουν το κόστος κάθε άρθρου Τιμολογίου. Θα πρέπει να υπάρχει πλήρης τεκμηρίωση για κάθε επιμέρους δαπάνη, καθώς επίσης να προσκομιστούν όλα τα αναγκαία έγγραφα, με βάση τα οποία κάθε δαπάνη τεκμηριώνεται.

2) ΟΜΑΔΑ Β: ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Στην ομάδα αυτή προσφέρεται επιμέρους ποσοστό έκπτωσης 48% το οποίο γεννά αμφιβολίες ως προς τον τρόπο και τη μεθοδολογία καθορισμού του. Για το λόγο αυτό

Να αναλυθούν οι εκτιμώμενες αποδόσεις των συνεργείων σκυροδέτησης – τοποθέτησης οπλισμού με προσδιορισμό της φθοράς εξοπλισμού και της απώλειας υλικού (φύρα) και να προσδιοριστεί το κόστος της κοπής - διαμόρφωσης οπλισμού. Να αναλυθούν οι εκτιμώμενες αποδόσεις των συνεργείων τοποθέτησης κρασπέδων - πλακών. Οι αποδόσεις των διαφόρων συνεργείων εργατοτεχνιτών, καθώς και η σύνθεση των συνεργείων (εργάτες, βοηθοί, τεχνίτες και εμπειρία αυτών), πρέπει να κυμαίνονται σε εύλογα κατά την κοινή τεχνική πείρα επίπεδα, άλλως θα πρέπει να αιτιολογούνται με ειδική τεκμηρίωση (πχ από απολογιστικά στοιχεία κατασκευής ανάλογων εργασιών).

Να διευκρινιστεί η τιμή του σκυροδέματος σε περίπτωση ελλειποβαρούς φορτίου, η δαπάνη των πρόσθετων μάζας σκυροδέματος και το κόστος άντλησης όπου απαιτείται.

3) ΟΜΑΔΑ Γ: ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑ

Στην ομάδα αυτή προσφέρεται επιμέρους ποσοστό έκπτωσης 47% το οποίο γεννά αμφιβολίες ως προς τον τρόπο και τη μεθοδολογία καθορισμού του. Προς τούτο

Να αναλυθεί το κόστος συντήρησης των μηχανημάτων (ασφάλιση, λιπαντικά, ελαστικά, κλπ).

Να προσκομιστεί ευκρινώς η άδεια κυκλοφορίας του βυτίου νερού.

Να διορθωθεί το αριθμητικό λάθος του ποσού των 105.340,50€ (280.908,00-175.567,50).

4) ΟΜΑΔΑ Δ: ΑΣΦΑΛΤΙΚΑ

Στην ομάδα αυτή προσφέρεται επιμέρους ποσοστό έκπτωσης 48% το οποίο γεννά αμφιβολίες ως προς τον τρόπο και τη μεθοδολογία καθορισμού του. Προς τούτο

Να προσκομιστούν τα σχετικά δελτία αποστολής των παραγόμενων ασφαλτικών υλικών για το 2ο εξάμηνο του 2018.

Να αναλυθεί το κόστος συντήρησης των μηχανημάτων.

Να αναλυθεί το κόστος προμήθειας ασφάλτου και μαζούτ από την εταιρεία ... (κόστος μεταφοράς από ... έως ...).

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Να προσκομιστεί ανάλυση της προσφοράς της μεταφορικής εταιρείας με κόστη (καύσιμα, οδηγός, συντήρηση, κέρδος κλπ) και ποσότητα μεταφοράς (ωφέλιμο φορτίο), καταθέτοντας όλα τα απαραίτητα παραστατικά και τις άδειες κυκλοφορίας όλων των φορτηγών που θα απασχοληθούν στο έργο.

5)ΟΜΑΔΑ Ε: ΣΗΜΑΝΣΗ-ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Στην ομάδα αυτή προσφέρεται επιμέρους ποσοστό έκπτωσης 47% το οποίο γεννά αμφιβολίες ως προς τον τρόπο και τη μεθοδολογία καθορισμού του. Προς τούτο

Να αναλυθεί το κόστος των εργασιών που δεν συμπεριλαμβάνονται στην προσφορά του υπερβολάβου των στηθαίων και να διορθωθεί η λανθασμένη αναγραφή της τιμής της προσφοράς στον υπολογισμό του άρθρου 135.

6)ΟΜΑΔΑ ΣΤ: ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ-ΑΡΔΕΥΣΗ-ΠΥΡΟΣΒΕΣΗ

Στην ομάδα αυτή προσφέρεται επιμέρους ποσοστό έκπτωσης 47% το οποίο γεννά αμφιβολίες ως προς τον τρόπο και τη μεθοδολογία καθορισμού του. Προς τούτο

Να γίνει ανάλυση των αποδόσεων και του κόστους μηχανημάτων (συντήρηση, μισθοδοσία με δώρα, κλπ), το οποίο έχει ζητηθεί και στις προηγούμενες ομάδες.

7)ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Θα πρέπει να αιτιολογηθούν όλα τα επιμέρους κονδύλια που εντάσσονται στα Γενικά Έξοδα, όπως αυτά αναφέρονται στην Εγκύκλιος 9/2017, δηλαδή Α1 έως Α14 και Β1 έως Β10.

Παράλειψη αιτιολόγησης κονδυλίου επιτρέπεται μόνον για συγκεκριμένους και τεκμηριωμένους λόγους, άλλως θα τίθεται η δαπάνη που προκύπτει από την εφαρμογή του ποσοστού που προβλέπει η Εγκύκλιος 9/2017 επί του Προϋπολογισμού Μελέτης (προ ΓΕ και ΟΕ). Ο οικονομικός φορέας δύναται, ανά κονδύλιο, είτε να προσαγάγει αναλυτικούς τεκμηριωμένους υπολογισμούς κόστους είτε να χρησιμοποιήσει το ποσοστό που προβλέπει η Εγκύκλιος 9/2017 εφαρμοζόμενο επί του Προϋπολογισμού Μελέτης (προ ΓΕ και ΟΕ).

Επισημαίνεται ότι για το κονδύλιο Β2 (δαπάνη προσωπικού επιστάσιας και διοίκησης εργοταξίου του Αναδόχου) είτε θα προσδιορίζεται το αναγκαίο

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

(από άποψη ειδικότητας και αριθμού) προσωπικό με βάση τα μέτωπα εργασίας και το χρονοδιάγραμμα (υπερκαλύπτοντας σε κάθε περίπτωση το ελάχιστο προσωπικό το οποίο αναφέρεται στην ΕΣΥ) είτε θα χρησιμοποιείται το ποσοστό που προβλέπεται στην Εγκύκλιο 9/2017, εφαρμοζόμενο στον Προϋπολογισμό Μελέτης (προ ΓΕ και ΟΕ). Επισημαίνεται, επίσης, ότι για το κονδύλιο Β10 (δαπάνη έδρας) είτε θα προσκομίζεται αναλυτικός υπολογισμός, με βάση τους Ισολογισμούς των 3 τελευταίων ετών (προ της Δημοπράτησης) για το προκύπτον από τους ισολογισμούς μέσο ποσοστό του κόστους έδρας, το οποίο θα πολλαπλασιάζεται με τον Προϋπολογισμό Προσφοράς του οικονομικού φορέα (προ ΓΕ και ΟΕ) είτε θα χρησιμοποιείται το ποσοστό που προβλέπεται στην Εγκύκλιο 9/2017, εφαρμοζόμενο στον Προϋπολογισμό Μελέτης (προ ΓΕ και ΟΕ.)».

Κατόπιν τούτου, η προσφεύγουσα υπέβαλε εμπροθέσμως την αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς στην οποία επικαλείται: και τις ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες που συντρέχουν υπέρ της επιχειρήσεώς της (και ιδίως α) ότι σε απόσταση αναπνοής από το υπό ανάθεση έργο βρίσκεται το μόνιμο εργοτάξιό της, όπου λειτουργούν ιδιόκτητο, σύγχρονο, συγκρότημα παραγωγής ασφαλτομίγματος, όρχος και συνεργείο οχημάτων και μηχανημάτων, αποθήκες υλικών κλπ, β) ότι διαθέτει όλα, σχεδόν, τα μηχανήματα και οχήματα που απαιτούνται για την εκτέλεση της σύμβασης και γ) ότι έχει εκτελέσει επιτυχώς, κατά το πρόσφατο παρελθόν δεκάδες όμοια έργα), και αναφέρει ότι: α) το άμεσο κόστος εκτέλεσης της εργολαβίας εκ μέρους της ανέρχεται σε 8.997.689,55 ευρώ, β) Ότι το έμμεσο κόστος ανέρχεται σε 1.762.257,75 ευρώ, γ) Ότι συνεπώς, το συνολικό (άμεσο και έμμεσο) κόστος της εργολαβίας ανέρχεται σε 10.759.947,33 ευρώ, δ) Ότι δεδομένου του ποσού της προσφοράς της (χωρίς συνυπολογισμό απροβλέπτων, αναθεωρήσεως κλπ), το οποίο ανέρχεται σε 12.806.844,55 ευρώ, το κέρδος της εκτιμάται σε 2.046.897,22 ευρώ.

Με την από 6-04-2022 Τεχνική Έκθεση η Ομάδα Εργασίας εισηγήθηκε: α) Ότι το άμεσο κόστος εκτέλεσης της εργολαβίας εκ μέρους της προσφεύγουσας ανέρχεται σε 11.572.516,52 ευρώ (αντί των 8.997.689,55 ευρώ, που είχε υπολογίσει), β) Ότι το έμμεσο κόστος ανέρχεται σε 2.505.188,88 ευρώ (αντί των 1762.257,75 ευρώ, που είχε υπολογίσει), γ) Ότι συνεπώς, το συνολικό (άμεσο και έμμεσο) κόστος της εργολαβίας ανέρχεται

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

σε 14.077.705,40 ευρώ (αντί των 10.759.947,33 ευρώ, που είχε υπολογίσει),
δ) Ότι δεδομένου του ποσού της προσφοράς της προσφεύγουσας (12.806.844,55 ευρώ), προκύπτει ζημία 1.270.860,85 ευρώ (αντί εκτιμώμενου κέρδους 2.046.897,22 ευρώ). Δηλαδή, η Ομάδα Εργασίας προσέθεσε στις κοστολογήσεις της προσφεύγουσας το ποσό των 3.317.758,07 ευρώ, εισήγηση η οποία υιοθετήθηκε από το 19-05-2022 Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού με το οποίο η αρμόδια Επιτροπή εισηγείται την απόρριψη της αιτιολόγησης της οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας, τον αποκλεισμό της από τον διαγωνισμό και την ανάδειξη της παρεμβαίνουσας ως προσωρινού αναδόχου. Με την προσβαλλόμενη εγκρίθηκε το ως άνω Πρακτικό.

14. Επειδή η προσφεύγουσα στην προσφυγή της προβάλλει τρεις λόγους και, ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη πάσχει ακυρότητα λόγω: α) κακής σύνθεσης της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Διαγωνισμού β) της παράλειψης διενέργειας κατ' αντιπαράθεση διαλόγου μεταξύ της ίδιας και της αναθέτουσας αρχής και γ) της απόρριψης της αιτιολόγησης της προσφοράς της με παράνομη αιτιολογία. Αναλυτικότερα, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, εν προκειμένω, πρόκειται για ένα απλό και σύνηθες έργο, βελτίωσης υφιστάμενης οδού, σε κοντινή απόσταση από το εργοτάξιο της και ότι διαθέτει σχεδόν όλα τα μηχανήματα και οχήματα που απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου τα οποία απέκτησε κατά την τελευταία πενταετία που προηγείται της δημοπράτησης, στοιχεία τα οποία η αναθέτουσα αρχή όφειλε να τα λάβει υπόψη της. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα επικαλείται επιμέρους ποσά της οικονομικής της προσφοράς για τα οποία η αναθέτουσα αρχή προέβη σε υπερκοστολογήσεις είτε χωρίς να την καλέσει για περαιτέρω διευκρινίσεις ώστε να λάβει χώρα κατ' αντιπαράθεση διάλογος μεταξύ τους ο οποίος δεν δύναται να αναπτυχθεί λυσιτελώς παρά κατόπιν της αποστολής της πρόσκλησης είτε με παράνομη αιτιολογία. Ως αναφέρει, από τις 210 εργασίες του Τιμολογίου Μελέτης που κοστολόγησε μία προς μία, η αναθέτουσα αρχή θεώρησε εσφαλμένες τις 192, είτε κάνοντας αναφορά σε 14 περιπτώσεις στα διδάγματα της κοινής πείρας, είτε λαμβάνοντας υπόψη την πρώτη αιτιολόγηση της προσφοράς της στο πλαίσιο διαδικασίας που ακυρώθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Επιπλέον, ως επισημαίνει η προσφεύγουσα, η αναθέτουσα αρχή

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

υπερκοστολόγησε και εργασίες που δεν περιλάμβανε η πρόσκληση και τις περιέλαβε η ίδια στην αιτιολόγησή της. Με την υπό εξέταση προσφυγή της η προσφεύγουσα δεν προβάλλει ισχυρισμούς για όλες τις υπερκοστολογήσεις από την αναθέτουσα αρχή, ωστόσο, αυτές που επικαλείται ανέρχονται σε 1.937.197,89 ευρώ ώστε, σε κάθε περίπτωση, να υπερκαλύπτεται η εκτιμώμενη από την αναθέτουσα αρχή 1.270.860,85 ευρώ και υπολείπεται και σημαντικό κέρδος, με αποτέλεσμα οι ισχυρισμοί της προσφυγής να προβάλλονται λυσιτελώς.

15. Επειδή η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει αυτολεξεί τα κάτωθι: «[...]Σχετικά με τον πρώτο λόγο ακύρωσης

Ο πρόεδρος της Επιτροπής Διαγωνισμού κάλεσε ως όφειλε όλα τα μέλη προκειμένου να συνεδριάσουν με την αρ. πρωτ. 425865/16-05-2022 Πρόσκληση η οποία κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονική αλληλογραφία σε όλα τα μέλη της Επιτροπής εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (συνημμένα τα αποδεικτικά κοινοποίησης)

Όσον αφορά δε, την «παράλειψη γνωμοδότησης της Επιτροπής Διαγωνισμού», η Επιτροπή γνωμοδότησε με το από 19-05-2022 Πρακτικό της, υιοθετώντας την τεχνική Έκθεση της Ομάδας Εργασίας η οποία ακριβώς προς τούτο είχε επιφορτιστεί με το καθήκον να αξιολογήσει και να εκτιμήσει τις αιτιολογήσεις των Οικονομικών Φορέων ως προς τις Οικονομικές Προσφορές τους.

Τέλος σε ότι αφορά στην σύνθεση της Οικονομικής Επιτροπής ακολουθήθηκαν και εκεί όλες οι νόμιμες διαδικασίες συγκρότησης σύμφωνα με την νομοθεσία η οποία προβλέπει και την κλήση αναπληρωματικών μελών σε περίπτωση κωλύματος των τακτικών μελών.

Σχετικά με τον δεύτερο λόγο ακύρωσης

Με τον δεύτερο λόγο η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί χωρίς να προηγηθεί διάλογος με την Επιτροπή του Διαγωνισμού επί των εξηγήσεων που παρείχε. Προς υποστήριξη του οικείου ισχυρισμού της η προσφεύγουσα προβάλλει ότι σε αντίθεση με τα όσα προβλέπει το αρ. 88 του Ν. 4412/2016 η αναθέτουσα αρχή δεν κάλεσε τους συμμετέχοντες σε νέες εξηγήσεις επί οιοδήποτε σημείου των περιεχόμενων πληροφοριών. Επί των ανωτέρω, σύμφωνα και με το σκεπτικό της αρ. 210/2022 Απόφασης του 2ου κλιμακίου της ΑΕΠΠ, θα πρέπει να γίνει

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

δεκτό ότι το αρ. 88 παρ. 3 του Ν. 4412/2016 ορίζοντας ότι «η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες σε συνεννόηση με τον προσφεύγοντα» δεν επιβάλλει την άνευ ετέρου υποβολή αλληπάλληλων ερωτημάτων και κλήσεων για περαιτέρω εξηγήσεις προς τους οικονομικούς φορείς, αλλά εισάγει τη δυνατότητα «συνεννόησης» κατά την αξιολόγηση στην περίπτωση που προκύψουν κενά ή ερωτηματικά ως προς τις απαντήσεις και την αιτιολόγηση της προσφερόμενης τιμής εκ μέρους των διαγωνιζομένων. Τούτου δοθέντος στην προκειμένη περίπτωση η αναθέτουσα αρχή θεώρησε ότι δεν παρίστατο ανάγκη προς περαιτέρω διάλογο με τους συμμετέχοντες επί των εξηγήσεων που παρείχαν, καθόσον πέραν των αρχικών αιτιολογήσεων των Οικονομικών Προσφορών που ζητήθηκαν από τους Οικονομικούς Φορείς ζητήθηκαν και διευκρινήσεις επί συγκεκριμένων θεμάτων σε κάθε έναν ξεχωριστά οι οποίες δόθηκαν εγγράφως και δεν κατέστησαν επιτακτική την περαιτέρω διαλογική συζήτηση, καθώς αυτή απαιτείται στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή διαπιστώσει κατά την πρώτη αξιολόγηση των εξηγήσεων ότι αυτές είναι ανεπαρκείς, όπερ δεν συνέβη εν προκειμένω.

Σχετικά με τον τρίτο λόγο ακύρωσης

Σε ότι αφορά την κατά τον προσφεύγοντα Οικονομικό Φορέα παράνομη αιτιολόγηση απόρριψης της δικαιολόγησης της Προσφοράς του σας παραθέτουμε συνημμένα την Τεχνική Έκθεση της Ομάδας Εργασίας το Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού και την 1154/2022 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της που αποτελούν τις απόψεις μας και τους λόγους απόρριψης της εν λόγω Οικονομικής Προσφοράς [...].»

16. Επειδή η παρεμβαίνουσα στην παρέμβασή της υποστηρίζει ότι: «[...] Επειδή, αναλυτικότερα και στον 3^ο κύκλο αμφισβητήσεων και προσφυγών (και, κατά πάσα πιθανότητα και σχετικών δικαστικών διενέξεων), τον οποίον εκκινεί η ανταγωνίστρια, τα επίμαχα και πάλι, ζητήματα (όπως η προϋπολογιζόμενη δαπάνη και το κόστος του έργου για τον κάθε διαγωνιζόμενο και, επομένως και το εάν το τίμημα το οποίο θα εισπράξει ο κάθε διαγωνιζόμενος αναλόγως της έκπτωσης δημοπρασίας την οποία έχει προσφέρει, κρίνεται ως επαρκές για την άρτια, έντεχνη κλπ, κλπ κατασκευή του έργου, οπότε και η οικονομική του προσφορά, έστω και εάν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, δεν πρέπει, εν τούτοις, να απορριφθεί) και έστω και εάν αυτός, ο νέος κύκλος αμφισβητήσεων, εκκινεί 3 χρόνια μετά την διενέργεια του

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

διαγωνισμού και την υποβολή των προσφορών, τα επίμαχα, αυτά, ζητήματα, κρίνονται με τα δεδομένα του χρόνου διενέργειας του διαγωνισμού και χρόνου κατάρτισης και υποβολής των προσφορών σε αυτόν. Οπότε και η όλη, ως ανωτέρω, κοινώς γνωστή και ευρύτατα παρατηρούμενη και διαπιστούμενη (διεθνώς) άνοδος του κόστους της κάθε είδους παραγωγής, λόγω της αύξησης των τιμών των καυσίμων, λόγω της αύξησης και των χρόνων των θαλάσσιων μεταφορών κλπ, κλπ (και, άρα, η άνοδος του κόστους της παραγωγής / κατασκευής και των τεχνικών έργων), ορθώς δεν ελήφθη υπ'όψη, κατά την κρίση της υποβληθείσας, από την ανταγωνίστρια, αιτιολόγησης της οικονομικής της προσφοράς, με την βαλλόμενη απόφαση (όπως, ορθώς δεν ελήφθη υπ'όψη και από την Ομάδα Εργασίας και από την Επιτροπή του Διαγωνισμού, προηγουμένως), ούτε και πρέπει να ληφθεί υπ'όψη κατά την εξέταση και της υπό κρίση, αυτής, προδικαστικής προσφυγής. Όμως, η μεγάλη, αυτή, αύξηση του κόστους της παραγωγής των έργων, αποδεικνύει, πλήρως, τον λόγο για τον οποίον όλες οι άλλες ανταγωνίστριες (η πρώτη στην σειρά μειοδοσίας, αλλά και η τρίτη, η τέταρτη, η πέμπτη και η έκτη), οι οποίες είχαν προσφέρει, τότε (πριν 3 1/2 χρόνια), μέση έκπτωση άνω του 40%, απεσύρθησαν από τον διαγωνισμό: Είτε μη υποβάλλοντας αιτιολογικές εκθέσεις των οικονομικών προσφορών τους, οι δύο εξ αυτών (η πέμπτη και η έκτη), όταν, όλες, είχαν κληθεί προς τούτο, την πρώτη φορά (το καλοκαίρι του 2019), είτε μη προσβάλλοντας την απόρριψη της αιτιολόγησής τους και τον αποκλεισμό τους (η τρίτη), είτε μη παρατείνοντας, πλέον, την ισχύ των προσφορών τους, μεταγενέστερα, όταν αυτή έληξε (το 2021 και το 2022, η τέταρτη και η πρώτη). Και δεν είναι, επομένως, ούτε αντιφατική, ούτε αλλοπρόσαλλη, η συμπεριφορά τους στην όλη διαγωνιστική διαδικασία, όπως, γενικεύοντας (με την απόδοση των ίδιων, αυτών, χαρακτηρισμών στην συμπεριφορά και της αναθέτουσας Αρχής κλπ), προβάλλει και ισχυρίζεται η ανταγωνίστρια - προσφεύγουσα. Παραλείποντας, βεβαίως (στο εισαγωγικό της «Σύντομο Ιστορικό (άνευ σχολίων)», το οποίο παραθέτει εν αρχή της υπό κρίση προδικαστικής της προσφυγής), αλλά ούτε και εξηγώντας το επαρκώς, στην συνέχεια (όπου, όλως αορίστως, το αναφέρει, εν παρόδω), το γεγονός ότι η ίδια, αυτή, η προσφεύγουσα και πάλι, κατά της όλης διαδικασίας (γιατί, κατά την άποψή της, δεν είχε νόμιμη σύνθεση η Οικονομική Επιτροπή της, η οποία, για δεύτερη φορά, μετά από 2 χρόνια, απέρριψε και την νέα

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

αιτιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής της προσφοράς, ή, γιατί, δήθεν, δεν την κάλεσαν σε «κατ'αντιπαράθεση διάλογο» και της ζήτησαν, μόνο, δύο φορές, να υποβάλει γραπτή αιτιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής της προσφοράς, όπως επιβάλλει ο νόμος, ή, γιατί, είναι παράνομη, κατά την άποψή της, η αιτιολόγηση της απόρριψης της δικαιολόγησης της προσφοράς της), ήταν η πρώτη η οποία είχε θέσει στην όλη, αυτή, συγκεκριμένη, διαγωνιστική διαδικασία (και δη ανεπικαίρως και προώρως, αν μη τί άλλο), ζήτημα ασυνήθιστα χαμηλών οικονομικών προσφορών στον συγκεκριμένο διαγωνισμό, ζητώντας τον αποκλεισμό του πρώτου μειοδότη, λόγω υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, πριν, καν, κοινοποιηθεί το πρακτικό της Επιτροπής του Διαγωνισμού, με τον πίνακα μειοδοσίας και την προς την Αναθέτουσα Αρχή εισήγησή της. Και χωρίς να εξηγεί, βεβαίως και ποιό, συγκεκριμένο, δικαίωμά της, ασκώντας, ή ποιά, ακριβώς, παρεχόμενη από τον νόμο ευχέρεια, εκμεταλλευόμενη και ποια, ακριβώς, προβλεπόμενη την διακήρυξη διαδικασία, ακολουθώντας, είχε σπεύσει να προβάλει τοιούτου είδους αίτημα, στην Αναθέτουσα Αρχή και στην Επιτροπή του Διαγωνισμού. Προσθέτοντας, δε και ορισμένες ανακρίβειες (στο εν λόγω, εισαγωγικό και «άνευ σχολίων», σύντομο ιστορικό της), προσπαθεί, η προσφεύγουσα ανταγωνίστρια, να πείσει ότι τίποτε δεν λειτουργεί σωστά [όταν, π.χ., κατά την άποψή της, η Οικονομική Επιτροπή της ..., συνεδριάζει και λαμβάνει αποφάσεις με «κακή σύνθεση»] και ότι, αυτή, αδικείται [γιατί, π.χ., αποκλείσθηκε, τελικώς, χωρίς, κατά την άποψή της, να διενεργηθεί «κατ'αντιπαράθεση διάλογος», ενώ, αυτός, ακριβώς, ο «διάλογος» διενεργήθηκε (και, μάλιστα, δύο φορές, γιατί, όπως έκρινε το Συμβούλιο της Επικράτειας, την πρώτη φορά, η πρόσκληση αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών τους, η οποία είχε απευθυνθεί στους πρώτους 6 στην σειρά μειοδοσίας, δεν ήταν επαρκώς ορισμένη, επί των υποβληθεισών, δε, αιτιολογήσεων, δεν είχε διατυπώσει την γνώμη της και η Επιτροπή του Διαγωνισμού) και, διενεργήθηκε, ο «διάλογος» αυτός, όπως τον ορίζει ο νόμος, με την κλήση των εχόντων υποβάλει ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές να τις αιτιολογήσουν, με σχετικές γραπτές εκθέσεις και στοιχεία, μέσα σε προθεσμία δέκα (10), το πολύ, ημερών, σύμφωνα με την ρητή σχετική διάταξη της παρ. 1, του άρθρου 88, Ν 442/2016, πριν την τροποποίησή της με το άρθρο 32, του Ν 4782/2021 και με την παροχή και σχετικών

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων, κατ'άρθρο 102, εάν και τούτο, εκρίνετο απαραίτητο και χωρίς να εξηγεί, αναλυτικώς και πώς, ακριβώς, τον εννοεί, τον κατ'αντιπαράθεση διάλογο, η προσφεύγουσα].

Επειδή, αναλυτικότερα, με το «Σύντομο ιστορικό» της, το «άνευ σχολίων», εν αρχή και με τις «Εισαγωγικές Επισημάνσεις» της, στην συνέχεια, προσπαθεί, η προσφεύγουσα ανταγωνίστρια, με αοριστίες, αυθαίρετες υποθέσεις, αλλά και ανακρίβειες, ακόμα, να προκαταλάβει την κρίση του αναγνώστη της προδικαστικής της προσφυγής περί τα ανωτέρω, περί, δήθεν, ακυροτήτων της όλης διαδικασίας και περί, δήθεν, μη ορθής κρίσης της έκθεσης αιτιολόγησης της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς της, την οποία κλήθηκε να υποβάλει και υπέβαλε:

Βλέπετε, στην σελίδα 6, υπό στ. 4, της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής: «...Ο μέσος όρος των προσφορών διαμορφώθηκε σε 43,9% και τον υπερέβη, μόνο, ο 1^{ος} μειοδότης...». Όμως, $62,3 + 47,54 + 45,31 + 43,86 + 41,11 + 41,01 + 35,6 + 34,86 = 351,59$ (το άθροισμα των προσφερθέντων στον διαγωνισμό ποσοστών εκπτώσεων από τους οκτώ διαγωνισθέντες) και $351,59 : 8 = 43,95$ (ο μέσος όρος των εκπτώσεων οι οποίες προσφέρθηκαν στον διαγωνισμό). Και, τον μέσο, αυτόν, όρο, 43,95, τον είχαν υπερβεί οι εξής τρεις (3) διαγωνισθέντες: Ο πρώτος στην σειρά μειοδοσίας, με ποσοστό έκπτωσης 62,30%, ο δεύτερος στην σειρά μειοδοσίας (η εν προκειμένω προσφεύγουσα - και μάλλον έχουσα σφάλει, στις απλές, αυτές, μαθηματικές πράξεις), με ποσοστό έκπτωσης 47,54% και ο τρίτος στην σειρά μειοδοσίας, με ποσοστό έκπτωσης 45,31%.

Βλ., επίσης, στην σελίδα 6, υπό στ. 5 και 6, της υπό κρίση προδ/κής προσφυγής: «...5. Στις 14-1-2019, η Επιτροπή Διαγωνισμού εισηγήθηκε, ομόφωνα, την ανάθεση του έργου στον 1^ο μειοδότη. Η διαδικασία εγκρίσεως του εν λόγω Πρακτικού καθυστέρησε, προφανώς, εξ αιτίας του ότι μεσολάβησαν οι περιφερειακές εκλογές της 26ης-5-2019. 6. Έξι μήνες αργότερα, στις 19-7-2019, η Οικονομική Επιτροπή, δια της υπ'αριθ. 1852/2019 αποφάσεως της απέστη από την ανωτέρω εισήγηση της Επιτροπής Διαγωνισμού και διέταξε την αιτιολόγηση των προσφορών των έξι πρώτων μειοδοτών..... (Και, παρεμπιπτόντως, σε ψηφοφορία μεταξύ 10 παρόντων, όταν το αποτέλεσμα είναι 6 υπέρ, τρία κατά και μία αποχή, είναι «οριακή» η πλειοψηφία).

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Βλ., όμως, εν προκειμένω και στο, ενσωματωμένο στην εν λόγω, .../2019, απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, Πρακτικό Ι της Επιτροπής του Διαγωνισμού, στην 7η σελίδα της, βεβαιούμενο, ότι «...Β) Ο Οικονομικός Φορέας με α/α καταθ. ... (...) κατέθεσε υπόμνημα προς την Οικονομική Επιτροπή και τον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαγωνισμού του έργου του θέματος, που αφορά στη χαμηλή προσφορά του πρώτου μειοδότη, με αρ. πρωτ. εισερχομένου .../340/24-01-2019...». Αλλά, βλ. και στο άρθρο 4 της διακήρυξης, υπό στοιχεία 4,1.η και θ: [.....]

Βλ., εν τέλει, εν σχέσει με το πώς ετέθη, το πρώτον, το ζήτημα της αιτιολόγησης ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς στον συγκεκριμένο διαγωνισμό (διεξαχθέντα και διεπόμενο υπό το προ τον Ν 4782/2021 καθεστώς και την θέσπιση των διατάξεων οι οποίες επιβάλλουν την διαδικασία της αιτιολόγησής τους, ως ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, όσων προσφορών αποκλίνουν υπέρ τις 10 εκατοστιαίες μονάδες - ή και λιγότερο, ακόμα, κατά την κρίση της αναθέτουσας Αρχής - από τον μέσο όρο των προσφερόμενων στον διαγωνισμό ποσοστών εκπτώσεων) και εν τέλει της σελ. 16 και εν αρχή της σελ. 17 της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, υπό στ. 2, όπου, ναι, μεν, αναφέρεται το παραλειφθέν, στο «άνευ σχολίων» σύντομο ιστορικό, γεγονός, της υποβολής, υπό της προσφεύγουσας, υπομνήματος της (στις 24.1.2019) εν σχέσει με την προσφορά του έχοντος υποβάλει στην πρώτη στην σειρά μειοδοσίας προσφορά, χωρίς να εξηγείται, όμως και πάλι, το πώς αιτιολογείται η πρόωρη, πριν το οριζόμενο στην ανωτέρω παρ. 4.1.θ της διακήρυξης στάδιο, αναφορά, υποβολή αιτήματος κλπ, καθ'οιονδήποτε τρόπον, διαγωνιζόμενου, επί ζητημάτων τα οποία δεν έχουν, ακόμα, δημοσιοποιηθεί, με την κοινοποίηση του, εγκεκριμένου από την Αναθέτουσα Αρχή, πρακτικού της Επιτροπής του Διαγωνισμού και αποτελούν, ακόμα κατά τον ρητό σχετικό όρο της διακήρυξης- «εσωτερικά» ζητήματα και οι επί των οποίων, όποιες, ενστάσεις και αντιρρήσεις των διαγωνιζόμενων, προβάλλονται, παραδεκτώς, μόνο μετά την, κατά το εν λόγω στάδιο, κοινοποίηση του εγκεκριμένου, αυτού, πρακτικού και τις σχετικής απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής.

Επειδή, εν πάση περιπτώσει, ούτε και όλες οι περί ποσοστού έκπτωσης 50%, ως του σχετικού «κατωφλιού» κλπ, κλπ, αναπτυσσόμενες θεωρίες, περί του ποσοστού του οποίου η υπέρβαση καθιστά μία προσφορά ασυνήθιστα χαμηλή, δεν αιτιολογούν την ως άνω σπουδή, της ήδη και πάλι,

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

προσφεύγουσας, να επιζητήσει τον αποκλεισμό της 1ης στην σειρά μειοδοσίας προσφοράς, πριν, καν, αποφασισθεί η έγκριση του Πρακτικού Ι της Επιτροπής του Διαγωνισμού, η οποία, μη δεσμευόμενη, υπό το ισχύον, τότε, καθεστώς, να αναζητήσει ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και να εισηγηθεί να κληθούν να τις αιτιολογήσουν αυτοί οι οποίοι τις είχαν υποβάλει (όπως συμβαίνει μετά την, με τον Ν 4782/2021, μερική τροποποίηση της παρ. 1, του άρθρου 88, Ν 4412/2016 και την κλήση προς αιτιολόγηση όλων των οικονομικών προσφορών με απόκλιση άνω των 10 εκατοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο των προσφερόμενων στον διαγωνισμό εκπτώσεων - αλλά, κατά την κρίση της Αναθέτουσας Αρχής και άλλες, ακόμα, προσφορές, με μικρότερη απόκλιση, ή και καθόλου απόκλιση, από τον μέσο όρο), είχε εισηγηθεί την ανάθεση στον 1° μειοδότη. Και, ασφαλώς, η Αναθέτουσα Αρχή, οφείλοντας, σύμφωνα με τον νόμο, να καλέσει προς αιτιολόγηση των προσφορών τους όσους είχαν υποβάλει προσφορές οι οποίες εφαινόταν ασυνήθιστα χαμηλές, όταν, πλέον, της υποβλήθηκε και αυτό το αίτημα, εξήτασε το όλο σχετικό ζήτημα και έλαβε την απόφαση να κληθούν να υποβάλουν αιτιολόγηση των προσφορών τους όλοι οι έχοντες προσφέρει έκπτωση άνω ίου 40%. Και είναι αοριστολογίες και εικασίες και προς δημιουργίαν εντυπώσεων, όλα όσα, άλλα, προβάλλει η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή.

Επειδή, επισημαίνουμε, ακόμα, χαρακτηριστικά, ως υπερβολές και προσπάθεια δημιουργίας εντυπώσεων (και σε ανύπαρκτα, εν τη ουσία, ζητήματα, ακόμα, κλπ, κλπ), στην υπό κρίση προδικαστική προσφυγή:

Στην σελ. 13, υπό στ. Β.2, αναφέρονται, ως «πρόκες και σύρματα», όλα εκείνα τα υλικά τα οποία αναλίσκονται στην κατασκευή των διάφορων εργασιών σκυροδεμάτων (ενδεικτικώς περιγραφόμενων στην σελ. 18 της Τεχνικής Έκθεσης της Ομάδας Εργασίας η οποία αξιολόγησε την υπό της ανταγωνίστριας - προσφεύγουσας υποβληθείσα έκθεση αιτιολόγησης της οικονομικής της προσφοράς, ως «...πρόκες - σύρματα κ.λ.π...») και των οποίων το κόστος (όπως και το κόστος εκ της φθοράς των χρησιμοποιούμενων στις ίδιες εργασίες εργαλείων) διαπιστώθηκε ότι δεν είχε υπολογισθεί από την ανταγωνίστρια, προκειμένου να δημιουργηθεί η εντύπωση πως, κάποιες πρόκες και κάποια σύρματα, τα οποία αναλίσκονται, έχουν αμελητέο κόστος και ότι, επομένως, το εν προκειμένω υπολογισθέν, από την Ομάδα Εργασίας, πρόσθετο κόστος των εν λόγω εργασιών (ως

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ποσοστό 15% επί της σχετικής εργατικής δαπάνης) είναι υπερβολικό. Όμως, η ανταγωνίστρια είχε παραλείψει να υπολογίσει το κόστος των αναλώσιμων, διάφορων, μικροϋλικών, όπως οι πρόκες και τα σύρματα, αλλά και το κόστος της φθοράς εργαλείων, όπως ξυλότυπων, σιδηρότυπων κλπ και το κόστος των πρόσθετων υλικών μάζας, για 19, διάφορες, εργασίες σκυροδεμάτων, συνολικού όγκου 27.855,00 m³. Στις τρεις πυκνογραμμένες σελίδες της Τεχνικής της Έκθεσης (18,19 και 20), όπου η Ομάδα Εργασίας ανέλυσε τα σχετικά στοιχεία της αιτιολόγησης της προσφοράς της προσφεύγουσας, υπελόγισε ότι το επί πλέον κόστος των εν λόγω εργασιών (το ως άνω ποσοστό 15% επί της εργατικής τους δαπάνης) αντιστοιχεί σε ποσό 49.077,55 €. Οπότε, υπολόγισε προσαύξηση του κόστους των εν λόγω εργασιών σκυροδεμάτων, για όλα τους τα αναλώσιμα, υλικά και μικροϋλικά και για όλη την φθορά εργαλείων κλπ, ποσού $49.077,55 \text{ €} : 27.855,00 \text{ m}^3 = 1,76 \text{ €/m}^3$. Ποσό που, κατά την κοινή, τεχνική, εμπειρία και λογική, είναι πολύ, πολύ μικρό, ενώ, η προσφεύγουσα ανταγωνίστρια το θεωρεί υπερβολικό. Και μέμφεται την Ομάδα Εργασίας, εν προκειμένω, για «υπερανάλυση». Ενώ, εάν δεν υπήρχε αυτή η εμπεριστατωμένη εξέταση της αιτιολόγησής της, ασφαλώς θα προεβάλετο ισχυρισμός περί αοριστίας, μη επαρκούς αιτιολόγησης κλπ, κλπ.

Στην ίδια σελίδα, 13 (αλλά και σε πολλά άλλα σημεία της) η υπό κρίση προσφυγή διατυπώνει, υπό μορφή παραπόνου, το ότι υποχρεώθηκε να υποβάλει την έκθεση αιτιολόγησης της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς της σε προθεσμία 10 ημερών, την οποία θεωρεί ως πολύ σύντομη προθεσμία και αντιπαραβάλλει, μάλιστα και ότι η Ομάδα Εργασίας την εξήταζε επί ένα, σχεδόν, έτος. Λησμόνησε, προφανώς, εν προκειμένω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή, το ότι την εν λόγω προθεσμία των 10, το πολύ, η μερών, προς αιτιολόγηση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, την ορίζει ο νόμος (στην παρ. 1, του άρθρου 88, Ν 4412/2016), καθώς και το ότι η όλη, αυτή, διαδικασία, εξέτασης και κρίσης των νεότερων εκθέσεων αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών οι οποίες υπεβλήθησαν στον διαγωνισμό (εξέταση, σύνταξη της Τεχνικής Έκθεσης της Ομάδας Εργασίας, εξέταση και έκφραση της γνώμης και της Επιτροπής του Διαγωνισμού και έκδοση απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής - της με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή βαλλόμενης), καθυστέρησε, επί ένα, σχεδόν, έτος

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

αφ'ότου είχε υποβάλει η προσφεύγουσα ανταγωνίστρια την αιτιολογική της έκθεση, γιατί, μετά την έκδοση των αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικράτειας, εν σχέσει με την πρώτη, διενεργηθείσα, διαδικασία αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, είχαν κληθεί, μόνον, οι 1ος και 2ος στην σειρά μειοδοσίας να υποβάλουν νέες εκθέσεις αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών τους (με νέα, πλέον ορισμένη, πρόσκληση, κατά τα από το ΣτΕ έχοντα κριθεί), αλλά, εσφαλμένως, δεν είχε κληθεί και ο 4ος στην σειρά μειοδοσίας, όπως επεβάλλετο και ότι κλήθηκε και αυτός μόνο μετά την αποδοχή της σχετικής, δικής μας, προδικαστικής προσφυγής και την απόρριψη και της σχετικής αίτησης αναστολής αυτού του ίδιου και ότι μετά από όλην αυτή την διαδικασία επελήφθη η Ομάδα Εργασίας της εξέτασης των εκθέσεων αιτιολόγησης οι οποίες είχαν υποβληθεί και, επομένως, δεν ησχολείτο επί ένα έτος με την έκθεση αιτιολόγησης της προσφοράς της ανταγωνίστριας, υπεραναλύοντάς την κλπ, κλπ και στερούνται οποιασδήποτε ουσίας τα εν προκειμένω προβαλλόμενα.

Στην σελίδα 14, υπό στ. Γ.1 & 2, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή μέμφεται και πάλι, την Ομάδα Εργασίας, η οποία έχει συντάξει την Τεχνική Έκθεση, επί της οποίας γνωμοδότησε θετικά και η Επιτροπή του Διαγωνισμού και κατ'αποδοχήν της οποίας η Αναθέτουσα Αρχή απέρριψε την αιτιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς της την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα ανταγωνίστρια, γιατί, σε πολλά σημεία της (14 φορές, όπως, χαρακτηριστικά, αναφέρει), «...προς αιτιολόγηση σημαντικότερων υπερκοστολογήσεων (που επηρεάζουν τον υπολογισμό της δαπάνης των 3/4 τουλάχιστον των εργασιών), γίνεται χρήση των (δήθεν) ΔΙΔΑΓΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΠΕΙΡΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΚΗΣ...» και «...παραλείπονται τα σχόλια και οι χαρακτηρισμοί και τίθενται απλώς θαυμαστικά !!!...», χωρίς να διευκρινίζεται, όμως, και το πού, ακριβώς, τίθενται αυτά τα θαυμαστικά. Εν πάση, δε, περιπτώσει και αμέσως στην συνέχεια, προβάλλεται και ότι [...] Όμως, η Ομάδα Εργασίας, όπου, στην παρ'αυτής συνταχθείσα Τεχνική Έκθεση, το έχει πράξει, δεν έχει επικαλεσθεί την κοινή πείρα, γενικώς και αορίστως, την κοινή πείρα όλων των ανθρώπων από την καθημερινή τους ζωή και περί το οποιοδήποτε ζήτημα και θέμα, αλλά την κοινή «τεχνική» πείρα, εκείνα τα πράγματα, δηλαδή, τα οποία είναι γνωστά σε όλους τους τεχνικούς και αποτελούν εμπειρία από την άσκηση του τεχνικού τους επαγγέλματος. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί, όμως, εν προκειμένω, το

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ότι θεωρεί, η προσφεύγουσα ανταγωνίστρια, ως πλημμέλεια της αιτιολόγησης της τεχνικής έκθεσης, επί της νεότερης, δεύτερης, έκθεσης αιτιολόγησης της οικονομικής της προσφοράς την οποία συνέταξε και υπέβαλε εν έτει 2021, την άντληση στοιχείων από την πρώτη σχετική έκθεση αιτιολόγησης την οποία είχε συντάξει και υποβάλει την πρώτη φορά, εν έτει 2019, εν σχέσει με το ίδιο, ακριβώς, θέμα, το εάν, δηλαδή, η συγκεκριμένη οικονομική προσφορά την οποία έχει υποβάλει στον διαγωνισμό είναι επαρκής για την άρτια, έντεχνη και εμπρόθεσμη εκτέλεση του έργου. Η προβολή, δε, του τοιούτου επιχειρήματος, ότι δεν έπρεπε να αντληθούν οποιαδήποτε στοιχεία από την προηγούμενη, δική της και πάλι, έκθεση αιτιολόγησης της οικονομικής της προσφοράς, αναπόφευκτα οδηγεί στην σκέψη ότι, εάν κάποια στοιχεία, επί του ίδιου ζητήματος, διαφέρουν, μεταξύ των δύο, αυτών, εκθέσεων αιτιολόγησης, την μία από τις δύο φορές δεν ήταν σωστά, ακριβή, πλήρη κλπ, κλπ. Αλλά και όσα στοιχεία είχαν δηλωθεί στην πρώτη έκθεση αιτιολόγησης της αυτής, μίας, μόνης και ίδιας, οικονομικής προσφοράς, του συγκεκριμένου διαγωνιζόμενου, ασφαλώς και είναι δυνατόν, παραδεκτό και νόμιμο, να χρησιμοποιούνται κατά την εξέταση της δεύτερης σχετικής έκθεσης αιτιολόγησης της, εφ'όσον ο ίδιος, αυτός, διαγωνιζόμενος, τα έχει προβάλει και τις δυο φορές, εν σχέσει με το ίδιο, πάντοτε, αντικείμενο. Και, εν πάση περιπτώσει, το Συμβούλιο της Επικράτειας, εν σχέσει με τις πρώτες υποβληθείσες, από τους διαγωνιζόμενους οι οποίοι είχαν κληθεί να υποβάλουν τοιούτου είδους εκθέσεις, αιτιολόγησης των οικονομικών τους προσφορών, θεωρούμενων ως ασυνήθιστα χαμηλών, δεν έχει κρίνει το περιεχόμενό τους, το εάν τα αναφερόμενα σε αυτές στοιχεία είναι ορθά, νόμιμα, αληθή, ακριβή κλπ, κλπ, αλλά το ότι δεν έπρεπε, βάσει αυτών των εκθέσεων αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών τους, να κριθούν οι εν λόγω διαγωνιζόμενοι, γιατί η σχετική πρόσκληση η οποία τους είχε απευθυνθεί, για να συντάξουν και υποβάλουν τις εκθέσεις τους αυτές, δεν ήταν επαρκώς ορισμένη. Καθώς και ότι, για την κρίση των εν λόγω εκθέσεων αιτιολόγησης, έπρεπε να έχει εκφράσει την γνώμη της και η Επιτροπή του Διαγωνισμού. Δεν έχουν, επομένως, ακυρωθεί και εξαφανισθεί από τον νομικό κόσμο (όπως συμβαίνει με τις δικαστικές αποφάσεις οι οποίες ακυρώνουν, αναιρούν κλπ προηγούμενες σχετικές αποφάσεις και διατάσσουν την έκδοση νέων σχετικών αποφάσεων) οι πρώτες υποβληθείσες, στην όλη, εν λόγω, διαγωνιστική

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

διαδικασία, εκθέσεις αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και, ασφαλώς, εξακολουθούν αυτές να υφίστανται και να δηλώνουν τα στοιχεία τα οποία δηλώνουν. Οι δεύτερες, δε, υποβληθείσες εκθέσεις αιτιολόγησης των αυτών οικονομικών προσφορών, εν όψει των ως άνω αποφάσεων του ΣΤΕ, δεν ήταν δυνατόν να διαφέρουν των πρώτων, παρά μόνον ως προς όσα σημεία τους απαιτείτο να διευκρινισθούν ή να συμπληρωθούν, εν όψει των, με την πλέον ορισμένη και συγκεκριμένη πρόσκληση σύνταξης και υποβολής των εκθέσεων αυτών, τιθέμενων. Και δεν επέτρεψαν, οι σχετικές αποφάσεις του ΣΤΕ, σε εκείνους οι οποίοι είχαν υποβάλει εκθέσεις αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών οικονομικών προσφορών τους, να αγνοήσουν τα όσα είχαν δηλώσει και να δηλώσουν, με τις νέες εκθέσεις τους, άλλα, για την κατασκευή του όλου έργου. Την Αναθέτουσα Αρχή υποχρέωσαν, απλώς, να διατυπώσει, με πλέον ορισμένο τρόπο, στους διαγωνιζόμενους, την πρόσκληση αιτιολόγησης της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς τους.

Στην σελίδα 15, υπό στ. Γ.4, παραπονείται η προσφεύγουσα ανταγωνίστρια ότι, στην Τεχνική Έκθεση εξέτασης της έκθεσης αιτιολόγησης της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της την οποία υπέβαλε, εξετάσθηκαν και οι εργασίες οδοφωτισμού του υπό ανάθεση έργου, παρ'ότι δεν της είχε ζητηθεί αιτιολόγηση της προσφοράς της εν σχέσει και με αυτές και, ειδικότερα, γιατί κρίθηκε πως απαιτείται πρόσθετο κόστος 13.513,44 € για την εκτέλεσή τους. Όπως, όμως, βεβαιώνεται στο σχετικό σημείο της εν λόγω Τεχνικής Έκθεσης, παρ'ότι δεν είχε ζητηθεί αιτιολόγηση της προσφοράς της εν σχέσει και με αυτές τις εργασίες, η ήδη προσφεύγουσα ανταγωνίστρια περιέλαβε την δαπάνη και των εργασιών αυτών στην παρ'αυτής υποβληθείσα έκθεση αιτιολόγησης - «νέα αιτιολόγηση». Επομένως, ορθώς εξετάσθηκε και εν προκειμένω η έκθεσή της αυτή και απολύτως ορθώς διορθώθηκε από την Ομάδα Εργασίας η απαιτούμενη ημερήσια δαπάνη μηχανημάτων και εργατοτεχνιτών χωρίς να υπεισέλθει στην κοστολογική ανάλυση.

Στην ίδια σελίδα 15, υπό στ. Δ.1, γίνεται αναφορά σε άλλο έργο της και, συγκεκριμένα, σε έργο συντήρησης των οδοστρωμάτων των λεωφόρων ..., ..., ... και ..., προς άντληση επιχειρηματολογίας και για την δημιουργία εντυπώσεων, εν σχέσει με το ύψος των εκεί προσφερθεισών εκπτώσεων δημοπρασίας και τις εκεί διατυπωθείσες, ενώπιον της ΑΕΠΠ, σχετικές θέσεις της, επί σχετικής προδικαστικής προσφυγής. Όμως, το έργο αυτό (όπου,

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ως κοινώς γνωστόν, μία νύκτα, με αποκλεισμό μιάς η δύο λωρίδων κίνησης της κεντρικής λεωφόρου, ένα τεράστιο μηχάνημα προχωρεί και «ξύνει» την άσφαλο και την αφαιρεί, σε μικρό βάθος και, στην συνέχεια, η άσφαλος αυτή ανακυκλώνεται, εμπλουτίζεται κλπ και, την επόμενη νύκτα, διακόπτεται και πάλι η κυκλοφορία, στο ίδιο τμήμα της λεωφόρου αυτής και διαστρώνεται νέος ασφαλτοτάπητας και, μετά από λίγη ώρα, παραδίδεται και πάλι σε κυκλοφορία το συγκεκριμένο τμήμα της λεωφόρου αυτής, έστω και χωρίς διαγραμμίσεις, για μερικές ημέρες) είναι έργο παντελώς διάφορο του εν προκειμένω, υπό ανάθεση, έργου και, επομένως, οι όποιες συγκρίσεις, περί των προσφερθεισών στο κάθε ένα από αυτά τα έργα εκπτώσεων, γίνονται προς δημιουργία εντυπώσεων και μόνο.

Για την δημιουργία εντυπώσεων και μόνον, ότι αδικήθηκε η προσφεύγουσα, αναφέρονται και όσα αναφέρονται στην σελίδα 34, υπό στ. Δ.2, περί δήθεν υπερκοστολόγησης και των εξόδων της έδρας της. Βλ. την τεκμηριωμένη, επαρκή και νόμιμη, σχετική αιτιολόγηση της συγκεκριμένης κρίσης, ως προς την επάρκεια της αιτιολόγησης της προσφοράς της ανταγωνίστριας κλπ, στην σελίδα 7 της σχετικής, από 6.4.2022, Τεχνικής Έκθεσης, της από την Αναθέτουσα Αρχή συσταθείσας Ομάδας Εργασίας εξέτασης των εκθέσεων αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών των διαγωνιζόμενων.

Επειδή, επισημαίνουμε και πάλι το ότι η Αναθέτουσα Αρχή, κατά την επαναληφθείσα διαδικασία αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών οι οποίες υποβλήθηκαν στον διαγωνισμό, εφήρμοσε ό,τι, ακριβώς, κρίθηκε, από το Συμβούλιο της Επικράτειας, με την 199/2021 απόφαση και, ειδικότερα, τις υποβληθείσες εκθέσεις αιτιολόγησης των οικονομικών τους προσφορών, μετά τις νέες, ορισμένες, προσκλήσεις οι οποίες απευθύνθηκαν σε όσους έπρεπε να υποβάλουν τοιούτου είδους εκθέσεις και εξακολουθούσαν να συμμετέχουν στον διαγωνισμό (μη έχοντας τεθεί εκτός διαδικασίας, λόγω μη παράτασης της ισχύος των προσφορών τους, πλέον και των εγγυητικών τους επιστολών συμμετοχής), εξήτασε η προβλεπόμενη στον νόμο και ειδικώς προς τούτο έχουσα συσταθεί, Ομάδα Εργασίας, η οποία συνέταξε την, αναλυτική και λίαν εμπειριστατωμένη, από 6.4.2022, σχετική, Τεχνική Έκθεσή της, η οποία τέθηκε υπ'όψη της Επιτροπής του Διαγωνισμού, η οποία και, με το από 19.5.2022, πρακτικό της, συμφώνησε

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

με την ως άνω Τεχνική Έκθεση και εισηγήθηκε, στην Αναθέτουσα Αρχή, την απόρριψη της αιτιολόγησης της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της, εν προκειμένω προσφεύγουσας, ανταγωνίστριας «....» και τον αποκλεισμό της, επομένως, από τον διαγωνισμό και την ανάδειξη της εταιρείας μας ως προσωρινής αναδόχου, την εισήγησή της, δε, αυτήν, έκανε δεκτή η Οικονομική Επιτροπή της, με την βαλλόμενη, από την εν λόγω ανταγωνίστρια, απόφασή της. Επίσης, δε, επισημαίνουμε και πάλι και τα όσα, εν αρχή της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, έχουν διατυπωθεί, υπό τύπον προεισαγωγής και εισαγωγής και, εν τέλει, απλώς, παρελκύουν την προσοχή του αναγνώστη, αναφέροντας, εν αρχή, ότι μόνον η προσφορά έκπτωσης του 1ου μειοδότη υπερέβαινε τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων όλων των προσφορών στον διαγωνισμό, ενώ, τον μέσο, αυτόν, όρο υπερέβαιναν και οι προσφορές έκπτωσης και της δεύτερης στην σειρά μειοδοσίας - της και πάλι, εν προκειμένω, προσφεύγουσας ανταγωνίστριας, όπως και της επόμενης και αποκρύπτοντας, εν αρχή (στο «Σύντομο ιστορικό», το «άνευ σχολίων», στην σελ. 6), το ότι η ίδια η ανταγωνίστρια αυτή, προώρως και ανεπικαίρως, πριν την κοινοποίηση, καν, του πρώτου πρακτικού της Επιτροπής του Διαγωνισμού και πριν την λήψη οποιασδήποτε σχετικής απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής, είχε υποβάλει, τότε (στις 24.1.2019) αίτημα αποκλεισμού του 1ου μειοδότη λόγω υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς και ότι, όμως; μετά από αυτήν την εισαγωγή, γίνονται δεκτά τα πράγματα ως είχαν, αλλά αναπτύσσονται, εκεί, πλέον, άλλες θεωρίες, περί το ποιες, τελικά, εκπτώσεις σημαίνουν και ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές κλπ. Επισημαίνουμε, δε και πάλι και τα όσα, προς δημιουργία εντυπώσεων και μόνον, αναπτύσσονται στην εν λόγω προδικαστική προσφυγή, μέχρι βαθμού καταχρηστικής άσκησης, πλέον, των όποιων δικαιωμάτων της, καθώς και το ότι ο «κατ' αντιπαράθεση διάλογος» τον οποίον ορίζει ο νόμος, είναι, ακριβώς, η εν προκειμένω διενεργηθείσα (όλως αβασίμως, όμως, βαλλόμενη, από την προσφεύγουσα ανταγωνίστρια) διαδικασία εξέτασης της ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς της.

Επειδή, εν σχέσει με τον «1° λόγο» ακυρώσεως τον οποίο προβάλλει η ανταγωνίστρια (της κακής σύνθεσης της Οικονομικής Επιτροπής της), αναφερόμαστε στην σχετική, Υπηρεσιακή, έκθεση απόψεων και επικαλούμαστε, εν πάση περιπτώσεως το, δεδομένο, κύρος της δημόσιας

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

διοίκησης, εν γένει, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της. Παρομοίως, στην σχετική, Υπηρεσιακή, έκθεση απόψεων αναφερόμαστε εν σχέσει και με, κάθε άλλο, επί μέρους, θέμα της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής και στην, λίαν εμπειριστατωμένη και αναλυτική, Τεχνική Έκθεση της ως άνω Ομάδας Εργασίας, καθ'ό μέρος τους τείνουν, ζητούν κλπ την απόρριψη της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής [...].».

17. Επειδή η προσφεύγουσα με το υπόμνημά της υποστηρίζει ότι :

«[...] Η ΥΠ' ΑΡΙΘ 983/2022 ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ 2ου ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ ΤΗΣ ΕΑΔΗΣΥ

1. Επισημαίνω, εκ προοιμίου, την ανωτέρω, πρόσφατη, απόφαση, καθόσον δι' αυτής κρίθηκε, για πολλοστή φορά, ότι η παράλειψη διενέργειας κατ' αντιπαράθεση διαλόγου καθιστά οπωσδήποτε - άνευ άλλου τινός ακυρωτέα την απόφαση της αναθέτουσας αρχής, που δέχεται ή απορρίπτει την αιτιολόγηση της προσφοράς.

2. Συνεπώς, και για τον λόγο αυτό, η βασιμότητα του 2ου λόγου της προδικαστικής προσφυγής μου παρίσταται ως δεδομένη.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ 1. ΕΠΙ ΤΟΥ 1ου ΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΜΟΥ.

Α. Συνομολόγηση του 2ου σκέλους του 1ου λόγου της εξεταζομένης προσφυγής (κακή σύνθεση της Οικονομικής Επιτροπής της).

1. Σύμφωνα με τα άρθρα 365 παρ 1 περ β' του Ν 4412/2016, και 9 παρ 1 του ΠΔ 39/2017, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να υποβάλει ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ τις απόψεις της. Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 367 παρ 1 του Ν 4412/2016, η ΕΑΔΗΣΥ αποφαίνεται, αιτιολογημένα, επί όλων των νομικών και πραγματικών ζητημάτων που τίθενται δια της προδικαστικής προσφυγής αλλά και δια των απόψεων της αναθέτουσας αρχής. Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει, ότι οι απόψεις της αναθέτουσας αρχής πρέπει να αναφέρονται σε όλους τους ουσιώδεις νομικούς και πραγματικούς ισχυρισμούς που προβάλλονται από τον προσφεύγοντα. Σε διαφορετική περίπτωση, αν δηλαδή η αναθέτουσα αρχή δικαιούτο να σιωπήσει επί συγκεκριμένου λόγου ακυρώσεως, δεν θα ήταν δυνατή η κατ' αντιμωλία διαδικασία που προβλέπεται στο στάδιο αυτό, αλλά και θα παρεμποδίζετο η έκδοση νόμιμης απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, επί λόγων που χρήζουν διευκρίνησης κατά το πραγματικό ή το τεχνικό τους μέρος (βλ Διοικ Εφ Πειρ

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

44/2018). Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, τροποποιήθηκε το ανωτέρω άρθρο 365 και δια του άρθρου 136 του Ν 4412/2016 προστέθηκε 2η παράγραφος, σύμφωνα με την οποία [...]. Επομένως, εφόσον δεν αντικρούεται (έστω και δια παραπομπής σε άλλα έγγραφα του φακέλου) ειδικός και συγκεκριμένος λόγος προδικαστικής προσφυγής, συνάγεται, ότι η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται, τουλάχιστον τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά που τον συγκροτούν. Πέραν τούτου και σε κάθε περίπτωση, η επιλογή της σιωπής αποτελεί αν όχι πλήρη απόδειξη, τουλάχιστον, ισχυρότατη ένδειξη περί της βασιμότητας των ισχυρισμών του προσφεύγοντα.

2. Εν προκειμένω, με το δεύτερο σκέλος του 1ου λόγου της προσφυγής μου (βλ κεφάλαιο 1.1.ΣΤ.) προέβαλα κακή σύνθεση της Οικονομικής Επιτροπής της ... για δύο λόγους και συγκεκριμένα: α) λόγω μη πρόσκλησης των τακτικών μελών που απουσίασαν από την σχετική συνεδρίαση και β) λόγω αναπλήρωσης των τακτικών μελών που απουσίασαν, από το 3° και το 4° κατά σειρά εκλογής αναπληρωματικά μέλη της οικείας παράταξης (κατά παράβαση του άρθρου 171 παρ 1 του Ν 3852/2010).

3. Η αναθέτουσα αρχή ασχολήθηκε, ανεπιτυχώς, με την αντίκρουση του 1ου σκέλους του υπόψη λόγου ακυρώσεως (κεφάλαιο I.I.E.), που αφορά στην κακή σύνθεση της Επιτροπής Διαγωνισμού, προσκομίζοντας την σχετική πρόσκληση και τα αποδεικτικά της (δήθεν) κοινοποιήσεώς της στα μέλη που απουσίασαν.

4. Πλην όμως, όσον αφορά στο επίμαχο 2° σκέλος, τήρησε (για προφανείς λόγους έλλειψης του οιουδήποτε αντεπιχειρήματος) «σιγή ιχθύος» και δεν προσπάθησε να αντικρούσει τους ισχυρισμούς μου, προσκομίζοντας την σχετική πρόσκληση του Προέδρου της Οικονομικής Επιτροπής προς τα μέλη της και τα αποδεικτικά κοινοποιήσεώς της, όπως έπραξε σε σχέση με την Επιτροπή Διαγωνισμού. Εξ άλλου, δεν αμφισβήτησε, ότι τα τακτικά μέλη που απουσίασαν αναπληρώθηκαν, παρανόμως, από το 3° και το 4° (αντί του 1ου και του 2ου) κατά σειρά εκλογής, μέλη του πλειοψηφούντος συνδυασμού. Κατόπιν τούτων (και δεδομένης της οριακής πλειοψηφίας με την οποία λήφθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση), θεωρώ πως δικαιούμαι να εκλαμβάνω ως δεδομένη τη νομική και ουσιαστική βασιμότητα του 2ου σκέλους του 1ου λόγου ακυρώσεως.

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

B. Απόδειξη του 1ου σκέλους του 1ου λόγου της εξεταζομένης προσφυγής (κακή σύνθεση της Επιτροπής Διαγωνισμού).

1. Προς αντίκρουση του 1ου σκέλους του 1ου λόγου ακυρώσεως, που αφορά στην μη πρόσκληση και μη συμμετοχή στην από 19-5-2022 συνεδρίαση της Επιτροπής Διαγωνισμού των εκπροσώπων των εργοληπτικών οργανώσεων και της ... προσκομίστηκαν τα εξής έγγραφα: α) Πρόσκληση του κου Διευθυντή Τεχνικών Έργων της προς τους αναφερόμενους σε αυτό οκτώ εκπροσώπους του ..., της ..., της .. και του ..., στην οποία αναφέρεται το θέμα - ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης («υπογραφή του πρακτικού II). β) Αντίγραφο αποστολής (και όχι παραλαβής) της ανωτέρω προσκλήσεως σε 6 διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

2. Σχετικά με τα προσκομιζόμενα έγγραφα, πρέπει να παρατηρηθούν τα ακόλουθα: α) Η από 16-5-2022 πρόσκληση υπογράφεται από τον Διευθυντή Τεχνικών Έργων της και όχι από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαγωνισμού, ο οποίος, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 14 παρ 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας είναι και ο μόνος αρμόδιος να καθορίζει τα θέματα της ημερήσιας διατάξεως και να προσκαλεί τα μέλη του συλλογικού οργάνου στις συνεδριάσεις του. β) Παρά την μνεία «σχέδιο», που υπάρχει στο σώμα της, η εν λόγω πρόσκληση φέρει χειρόγραφο αριθμό πρωτοκόλλου (.../Σ84674/16-5-2022), ο οποίος, πάντως, δεν αναφέρεται στο σχετικό Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού (στο οποίο μνημονεύεται, γενικώς, πρόσκληση του προέδρου της προς τα μέλη). Παρά την ανωτέρω πρωτοκόλληση, κρίθηκε απαραίτητο να πρωτοκολληθεί, εκ νέου, η εν λόγω πρόσκληση, στις 5-7- 2022, ήτοι την ημερομηνία ανάρτησης των απόψεων της αναθέτουσας αρχής, γ) Στο υπό ίδια ημερομηνία αποδεικτικό αποστολής της ανωτέρω πρόσκλησης (το οποίο, επίσης, πρωτοκολλήθηκε στις 5-7-2022) αναφέρονται έξι (6) διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Συνεπώς, αποδεικνύεται, εγγράφως, ότι δεν προσκλήθηκαν δύο τουλάχιστον μέλη της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τον πίνακα αποδεκτών που διαλαμβάνεται στο σώμα της σχετικής πρόσκλησης, πρόκειται περί της, εκπροσώπου του ... και του ..., εκπροσώπου της

3. Από τα ανωτέρω προκύπτει, ότι από τα ίδια τα έγγραφα που προσκομίστηκαν προς ανταπόδειξη του υπόψη σκέλους του 1ου λόγου ακυρώσεως που προβάλλω, αποδεικνύεται η βασιμότητά του, καθόσον: α)

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Αποδεικνύεται η μη πρόσκληση δύο εκ των μελών της Επιτροπής Διαγωνισμού, τα οποία και, πράγματι, απουσίασαν, β) Αποδεικνύεται επίσης, ότι η επίμαχη συνεδρίαση συγκλήθηκε από τον αναρμόδιο προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, ο οποίος και καθόρισε την ημερήσια διάταξη, υποκαθιστώντας τον πρόεδρο της Επιτροπής. 4. Θεωρώ, ότι αξίζει να σχολιασθεί, ιδιαίτερα, ο τρόπος με τον οποίο ο Διευθυντής Τεχνικών Έργων της καθόρισε την ημερήσια διάταξη. Συγκεκριμένα, τα μέλη της Επιτροπής Διαγωνισμού δεν κλήθηκαν για να ασκήσουν τη γνωμοδοτική τους αρμοδιότητα, ήτοι να λάβουν γνώση της Τεχνικής Έκθεσης της Ομάδας Εργασίας και αφού την εξετάσουν να εισηγηθούν αναλόγως (εννοείται, κατά την αδέσμευτη κρίση τους) προς την Οικονομική Επιτροπή. Αντιθέτως, ο Διευθυντής Τεχνικών Έργων απηύθυνε οιονεί διαταγή προς τα μέλη της (τέσσερα εκ των οποίων υπηρετούν ως υπάλληλοι της, ενδεχομένως, ως υφιστάμενοί του) να προσέλθουν προκειμένου να ΥΠΟΓΡΑΨΟΥΝ ΤΟ ΠΡΑΚΤΙΚΟ II ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ, το οποίο, προφανώς, είχε συνταχθεί σε προηγούμενο χρόνο από άγνωστο πρόσωπο. Κλήθηκαν, δηλαδή, τα μέλη της Επιτροπής να επικυρώσουν, απλώς, δια της υπογραφής τους, μία προειλημμένη απόφαση - εισηγήση, γεγονός που επιβεβαιώνει, εναντίον τους ισχυρισμούς μου περί μη ουσιαστικής τηρήσεως του υπόψη τύπου της διαδικασίας (βλ κεφάλαιο 1.1.Ε.2. της προσφυγής μου),

II. ΕΠΙ ΤΟΥ 2ου ΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΜΟΥ.

Η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται, ότι εφόσον οι εξηγήσεις μου δεν ήσαν ανεπαρκείς δεν υφίστατο η νόμιμη υποχρέωση διεξαγωγής κατ' αντιπαράθεση διαλόγου (και ως εκ τούτου, λόγω της επάρκειας της αιτιολογήσεώς μου, η αναθέτουσα αρχή απέκτησε το δικαίωμα να την απορρίψει βασιζόμενη σε δήθεν διδάγματα κοινής πείρας!!!). Στην πραγματικότητα, βέβαια, ισχύει το ακριβώς αντίθετο. Δεν διεξάγεται διάλογος όταν η αιτιολόγηση δεν παρουσιάζει ένα *minimum* πληρότητας, οπότε και τυγχάνει, άνευ ετέρου, απορριπτέα. Στην αντίστροφη περίπτωση, όταν, δηλαδή, η αιτιολόγηση παρίσταται ως επαρκής, η συνεννόηση με τον προσφέροντα επιβάλλεται, ρητώς, από την διάταξη του άρθρου 88 παρ 3 του Η 4412/2016.

III. ΕΠΙ ΤΟΥ 3ου ΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΜΟΥ.

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Σχετικά με τον 3^ο λόγο της προσφυγής μου η αναθέτουσα αρχή αναφέρεται, απλώς, στην Τεχνική Έκθεση της Ομάδας Εργασίας, αποφεύγοντας να υπεραμυνθεί, ειδικώς, της ορθότητάς της.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΣ

Ι. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΟΥΣΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΛΟΓΩΝ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΜΟΥ.

1. Στην προδικαστική προσφυγή μου διαλαμβάνονται τρεις συγκεκριμένοι λόγοι για τους οποίους ζητείται η ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης. Διαλαμβάνεται, επίσης, ιστορικό, καθώς και ορισμένες εισαγωγικές επισημάνσεις. Στο ιστορικό αναφέρεται (άνευ σχολίων) η εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας, χωρίς το οιοδήποτε σημείο αυτού (ιστορικού) να άπτεται του αντικειμένου οιοδήποτε εκ των τριών προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως (στο πλαίσιο του καθενός από τους οποίους, παρατίθενται, ξεχωριστά, ήτοι άνευ παραπομπής στο ιστορικό, τα πραγματικά περιστατικά που τον στοιχειοθετούν). Ομοίως, στις γενικές επισημάνσεις αναφέρονται, διηγηματικώς, γενικές παρατηρήσεις μου επί της εξέλιξης και του αποτελέσματος του διαγωνισμού, ουδεμία εκ των οποίων στηρίζει, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό με άλλους ισχυρισμούς μου, το αίτημα ακύρωσης (για τους συγκεκριμένους, τρεις, λόγους) της προσβαλλόμενης απόφασης.

2. Η παρεμβαίνουσα υπεκφεύγει και (προφανώς, λόγω ένδειας αντεπιχειρημάτων), αντί να ασχοληθεί με το ζητούμενο, ήτοι με την αντίκρουση των προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως, περιορίζεται σε (κατά την άποψή μου, ατυχή) σχολιασμό του ιστορικού και των γενικών μου επισημάνσεων. Όσον αφορά στο κρίσιμο θέμα, επικαλείται, απλώς (στην κατακλείδα της παρεμβάσεώς της), «το δεδομένο κύρος της δημόσιας διοίκησης» ως λόγο απορρίψεως των προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως. Πράγματι, το κύρος της δημόσιας διοίκησης και ειδικά των ΟΤΑ, και μάλιστα επί θεμάτων δημοσίων διαγωνισμών είναι δεδομένα και δεν αμφισβητούνται από εμένα (βλ πάντως και την υπ' αριθ 9/2015 Κατευθυντήρια Οδηγία της ΕΑΑΔΗΣΥ με τίτλο «Καταπολέμηση της Διαφθοράς κατά τη Διεξαγωγή Δημόσιων Διαγωνισμών», ενδεχομένως δε, και την κοινή έκθεση ΟΟΣΑ και Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς, με τίτλο «Σχέδιο Δράσης για τη Μείωση της Διαφθοράς και την Ενίσχυση της Ακεραιότητας στους ΟΤΑ», με τα διαλαμβανόμενα στις οποίες, πάντως, προσωπικώς, διαφωνώ). Πλην όμως,

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

το δεδομένο κύρος της δημόσιας διοίκησης δεν αρκεί για την αιτιολόγηση της απόρριψης των συγκεκριμένων λόγων ακυρώσεως που προβάλλω.

3. Συνεπώς, δεδομένης της αλυσιτέλειας των ισχυρισμών της παρεμβαίνουσας, σχετικά με τις γενικές επισημάνσεις μου, αναφέρομαι στο περιεχόμενο των λόγων ακυρώσεως που, πράγματι, προβάλλονται δια της προδικαστικής προσφυγής μου.

ΙΕ. ΕΠΙ ΤΟΝ ΙΣΧΥΡΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΙΝΟΥΣΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΠΟΥ ΔΙΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΜΟΥ.

Παρά την κατά τα ανωτέρω αλυσιτέλεια των ισχυρισμών που προβάλλει η παρεμβαίνουσα, δεν ανθίσταμαι στον πειρασμό να σχολιάσω, χάριν παιδιάς, ορισμένους εξ αυτών:

1. Ισχυρίζεται η παρεμβαίνουσα, ότι θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη και στοιχεία που συμπεριλαμβάνονται σε αιτιολογήσεις υποβληθείσες στο πλαίσιο διαδικασίας που ακυρώθηκε, στο σύνολό της, από το Συμβούλιο της Επικράτειας. Παρά ταύτα, εν συνεχεία δίδει η ίδια την ορθή απάντηση, αναφέροντας, ότι το Συμβούλιο της Επικράτειας έκανε δεκτό ότι «δεν έπρεπε βάσει αυτών των εκθέσεων αιτιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών τους να κριθούν οι εν λόγω διαγωνιζόμενοι γιατί η σχετική πρόσκληση που τους είχε απευθυνθεί για να συντάξουν και υποβάλουν τις εκθέσεις αυτές δεν ήταν επαρκώς ορισμένη». Κατόπιν αυτού διερωτώμαι (ρητορικώς) περί του πως είναι δυνατό να υποστηρίζεται (στην ίδια πρόταση), πως το ανώτατο ακυρωτικό Δικαστήριο δέχθηκε, ότι δεν θα έπρεπε να κριθώ με βάση την αιτιολόγηση που υποβλήθηκε αρχικά, αλλά και ότι η αιτιολόγηση που υποβλήθηκε αρχικά είναι απαραίτητη για να κριθώ. Πράγματι, όπως αναφέρω και στην προσφυγή μου, το εσφαλμένο ερώτημα επιδέχεται, μόνο, εσφαλμένης απαντήσεως. Άλλοις λόγοις, εφόσον ακυρώνεται το ερώτημα (πρόσκληση) δεν είναι δυνατό να εξακολουθήσει να ισχύει η απάντηση (αιτιολόγηση).

2. Σύμφωνα με την παρεμβαίνουσα, νομίμως απορρίφθηκε η αιτιολόγησή μου με βάση διδάγματα κοινής πείρας, διότι δεν πρόκειται περί της κοινής πείρας όλων των ανθρώπων, αλλά περί της κοινής τεχνικής πείρας. Πλην όμως, όπως αναφέρεται και στην προσφυγή μου (υπό ΙΙΙ.Ε.2., σελ 50), οι γνώσεις ειδικής πείρας, σε αντίθεση με τα διδάγματα της κοινής πείρας, αποτελούν,

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

πάντα, αντικείμενο απόδειξης. Σε διαφορετική περίπτωση, προκύπτει αυθαιρεσία. Αν εκτός από την τεχνική πείρα, υπάρχει και η ιατρική πείρα, η νομική πείρα κλπ. Αν αυτές οι ειδικές γνώσεις του κάθε μηχανικού, του κάθε ιατρού ή του κάθε νομικού, τεκμαίρονταν ως ακριβείς, τότε αυτός που τις κατέχει ή που θεωρεί ότι τις κατέχει, θα μπορούσε να τις χρησιμοποιήσει ανέλεγκτα για την επίλυση, κατά το δοκούν, οιοδήποτε ζητήματος. Με διαφορετική διατύπωση, αν οι μηχανικοί της Ομάδας Εργασίας επαίρονται, ότι οι δικές τους γνώσεις και εκτιμήσεις αποτελούν διδάγματα κοινής τεχνικής πείρας, τότε, για την ταυτότητα του λόγου και οι νομικές γνώσεις και εκτιμήσεις του Δικαστή θα αποτελούσαν διδάγματα κοινής νομικής πείρας. Υπό την εκδοχή αυτή, δεν θα χρειαζόταν πλέον η αιτιολογία των δικαστικών αποφάσεων. Θα αρκούσε ο Δικαστής να χρησιμοποιήσει την κοινή νομική πείρα και βάσει αυτής να αποδεχθεί ή να απορρίψει ανέλεγκτα το οιοδήποτε ένδικο βοήθημα.

3. Η παρεμβαίνουσα διατείνεται, ότι άπαξ και μου απευθύνθηκε πρόσκληση και εγώ ανταποκρίθηκα, αιτιολογώντας την προσφορά μου, διεξήχθη ο επιβαλλόμενος κατ' αντιπαράθεση διάλογος και ως εκ τούτου τα μέλη της Ομάδας Εργασίας θα μπορούσαν, πλέον, άνευ ετέρου, να χρησιμοποιήσουν, κατά το δοκούν τις υποκειμενικές τους κρίσεις και εκτιμήσεις, αναβιβάζοντας τες (με έπαρση) σε κοινή πείρα. Πρόκειται περί λογικού άλματος, αλλά και περί νομικού σφάλματος. Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 88 παρ 3 του Ν 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή εξετάζει σε συνεννόηση με τον υποψήφιο την αιτιολόγηση που αυτός έχει ήδη υποβάλει. Συνεπώς, η πρόσκληση και η κατόπιν αυτής αιτιολόγηση της προσφοράς δεν αποτελούν στάδια του επιβαλλόμενου διαλόγου, αλλά προϋπόθεση της διεξαγωγής του. Εξ άλλου, θεωρώ, περιττό, να σχολιάσω εκτενώς το γεγονός, ότι τα όσα προηγήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας που ακυρώθηκε δεν υποκαθιστούν αυτά που πρέπει να γίνουν στο πλαίσιο της εξελισσόμενης διαδικασίας.

4. Η παρεμβαίνουσα με μέμφεται (προφανώς χάριν δημιουργίας εντυπώσεων), ότι ξεκινώ «3^ο γύρο αμφισβήτησης του αποτελέσματος της διαδικασίας». Βέβαια, στην συνέχεια παραδέχεται, ότι «ο 2ος γύρος» οφείλεται στην ίδια, που επιδίωξε, δικαστικώς, και πέτυχε, να ζητηθεί η αιτιολόγηση της προσφοράς και ενός ακόμα υποψηφίου (ο οποίος την υπέβαλε, πλην όμως εν

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

συνεχεία, παραιτήθηκε από την προσφορά του). Άλλωστε και στον «ο 1ος γύρο», ο οποίος, πάντως, κατέληξε σε δικαίωσή μου, συμμετείχαν σχεδόν όλοι οι λοιποί υποψήφιοι.

5. Αναφέρω επίσης, ότι η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται, ότι γνωρίζει τους λόγους που προκάλεσαν την επιχειρηματική απόφαση των άλλων υποψηφίων να παραιτηθούν από τις προσφορές τους καλύτερα από τους ίδιους. Ομοίως, η παρεμβαίνουσα προσπαθεί να εξηγήσει και τους λόγους για τους οποίους η αναθέτουσα αρχή ισχυρίσθηκε, ότι εκπτώσεις της τάξεως του 65% είναι φερέγγυες, ενώ για το συγκεκριμένο έργο φαίνονται χαμηλές εκπτώσεις κατά 25% χαμηλότερες. Τέλος, η παρεμβαίνουσα αποπειράται να αναλύσει τους λόγους για τους οποίους κλήθηκα να αιτιολογήσω την προσφορά μου (ισχυριζόμενη ότι υπερέβην τον μέσο όρο, ότι δεν υφίσταται κατώφλιο του 50% κλπ). Θεωρώ, ότι ματαιοπονεί. Ουδέποτε ισχυρίσθηκα ότι παρανόμως κλήθηκα να αιτιολογήσω την προσφορά μου, ούτε και ζητώ την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης για τον λόγο αυτό. Ομοίως, ουδέποτε ισχυρίσθηκα, ότι οι όποιες ενέργειες της αναθέτουσας αρχής σε άλλους διαγωνισμούς ή άλλων υποψηφίων στην επίμαχη δημοπρασία, έχουν σημασία όσον αφορά στην εκτίμηση της βασιμότητας των, συγκεκριμένων, λόγων ακυρώσεως που προβάλλω.

6. Εντελώς εκ περισσού επισημαίνω, πως αδίκως η παρεμβαίνουσα μου προσάπτει ότι δεν αναφέρω α) πως η προσφορά μου υπερέβη τον μέσο όρο των εκπτώσεων έστω και κατά ποσοστό μικρότερο του 10% (βλ κεφάλαιο 1,8. της προσφυγής μου) και β) πως είχα ζητήσει να διαταχθεί η αιτιολόγηση της προσφοράς του 1ου μειοδότη (βλ κεφάλαιο II.Δ.2. της προσφυγής μου)[.....].

18. Επειδή στο άρθρο 18 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.

Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων.

Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων [...].».

19. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 53 παρ. 1 και 2 του ν. 4412/2016 « 1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης ...περιέχουν ιδίως : [......]ε) ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης [...] ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, σύμφωνα με τα άρθρα 86 και 87, [...] ιζ) τους απαραίτους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς [...] κδ) επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων:

αα) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου,

ββ) τον τρόπο σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών, [...].».

20. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 88 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: « 1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής.

2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφος 1 μπορεί να αφορούν ιδίως:

α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών,

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου,

γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα,

δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89,

ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131,

στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89.

3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18 [...].6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου [...].».

21. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 95 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Η οικονομική προσφορά (προσφερόμενη τιμή) δίδεται σε ευρώ.

2. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται, σύμφωνα με τα παρακάτω:

α) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν επιμέρους ποσοστά έκπτωσης για κάθε ομάδα τιμών ομοειδών εργασιών του

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

τιμολογίου και του προϋπολογισμού, εκφραζόμενα σε ακέραιες μονάδες επί τοις εκατό (%), ιδίως όταν είναι μεγάλο το πλήθος των τιμών μονάδας, με τις οποίες θα καταρτισθεί η σύμβαση. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται, αριθμητικώς και ολογράφως, υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή. Τα επιμέρους ποσοστά έκπτωσης πρέπει να βρίσκονται σε ομαλή σχέση μεταξύ τους. Ομαλή είναι η προσφορά όταν κανένα επιμέρους ποσοστό έκπτωσης (Ei) δεν είναι μικρότερο από $1,10Eμ-10\%$ ούτε μεγαλύτερο από $0,90Eμ + 10\%$. Προσφορά που έχει αποκλίσεις από τα όρια αυτά είναι απαράδεκτη. Είναι δυνατόν, σε κάποια ή κάποιες ομάδες εργασιών η προσφερόμενη έκπτωση να είναι μηδενική, εφόσον τηρούνται οι παραπάνω απαιτήσεις ομαλότητας ή

β) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται με ελεύθερη συμπλήρωση ανοιχτού τιμολογίου, ιδίως όταν οι ποσότητες των εργασιών έχουν προμετρηθεί χωρίς κίνδυνο συμβατικών σφαλμάτων και δεν αναμένονται κατασκευαστικές αποκλίσεις. Στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς χορηγούνται από την αναθέτουσα αρχή, σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα που συμπεριλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης:

αα) τιμολόγιο όμοιο με το τιμολόγιο της υπηρεσίας, στο οποίο όμως οι τιμές είναι ασυμπλήρωτες και

ββ) προϋπολογισμός, όμοιος με τον προϋπολογισμό δημοπράτησης (εκτιμώμενη αξία σύμβασης) της αναθέτουσας αρχής στον οποίο όμως οι τιμές μονάδας, τα γινόμενα και τα αθροίσματα είναι ασυμπλήρωτα.

Το κονδύλια για απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 156, συμπληρώνεται από την υπηρεσία. Οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν τιμές, συμπληρώνοντας ηλεκτρονικά ή έντυπα το ασυμπλήρωτο τιμολόγιο και προϋπολογισμό με τις προσφερόμενες από αυτούς τιμές χωρίς όμως καμία δέσμευση ομαλότητας. Συμπληρώνουν επίσης τα γινόμενα των ποσοτήτων επί τις τιμές, τα επιμέρους και το γενικό άθροισμα, το ποσό για γενικά έξοδα και όφελος εργολάβου (Γ.Ε. και Ο.Ε.) βάσει του αναγραφόμενου ποσοστού, αν προβλέπεται χωριστά και το συνολικό άθροισμα του προϋπολογισμού προσφοράς. Όλες οι τιμές στο τιμολόγιο συμπληρώνονται ολογράφως επί ποινή απαραδέκτου. Αριθμητική μόνο

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

αναγραφή τιμής στο τιμολόγιο δεν λαμβάνεται υπόψη. Η έκπτωση αποτελεί το λόγο του προϋπολογισμού προσφοράς με τον προϋπολογισμό (εκτιμώμενη αξίας σύμβασης) της υπηρεσίας, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κονδύλιο για απρόβλεπτα (τεκμαρτή έκπτωση) [...].».

22. Επειδή στο άρθρο 139 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «Η διεύθυνση των έργων από την πλευρά του αναδόχου στους τόπους κατασκευής τους γίνεται από τεχνικούς που έχουν τα κατάλληλα προσόντα και είναι αποδεκτοί από την διευθύνουσα υπηρεσία. Η επί του τόπου των έργων παρουσία τεχνικού στελέχους ή τεχνικού υπαλλήλου του αναδόχου είναι υποχρεωτική και ανάλογη με τη φύση και το μέγεθος του κατασκευαζόμενου έργου. Η ελάχιστη τεχνική στελέχωση του εργοταξίου σε κάθε έργο καθορίζεται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα, στη διακήρυξη. Προκειμένου για έργα προϋπολογισμού πάνω από τρία εκατομμύρια (3.000.000,00) ευρώ, η αναλογία αυτή καθορίζεται τουλάχιστον σε τρεις (3) τεχνικούς ανάλογων προσόντων και πείρας, από τους οποίους ένας (1) τουλάχιστον πρέπει να είναι διπλωματούχος ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και ένας (1) τουλάχιστον πτυχιούχος ανωτάτου τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος (Α.Τ.Ε.Ι.). Για το προσωπικό που αποτελεί την ελάχιστη στελέχωση, απαιτείται προσκόμιση στη Διευθύνουσα Υπηρεσία βεβαίωσης του οικείου ασφαλιστικού φορέα, στην οποία θα αναγράφεται και ο χρόνος ασφάλισης των εργαζομένων. Η παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα για τον οικονομικό φορέα, τα στελέχη και τους υπαλλήλους της, καθώς και για τους υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να καθορίζεται ή και να αναπροσαρμόζεται ο αριθμός των τεχνικών επί τόπου των έργων, ανάλογα με τον προϋπολογισμό και τη φύση του εκτελούμενου έργου».

23. Επειδή στο άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα, σύμφωνα με το άρθρο 368».

24. Επειδή στο άρθρο 360 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής.

2. Η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ένδικων βοηθημάτων του Τίτλου 3 κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων των αναθετουσών αρχών.

3. Δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαδικασία της ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων εκτός από την προδικαστική προσφυγή της παραγράφου 1».

25. Επειδή σύμφωνα με τους όρους της Διακήρυξης ορίζεται ότι: «[...] Άρθρο 2: Έγγραφα της σύμβασης και τεύχη

2.1 Τα έγγραφα της σύμβασης, κατά την έννοια της περιπτ. 14 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν.4412/2016, για τον παρόντα ηλεκτρονικό διαγωνισμό, είναι τα ακόλουθα :

α) η προκήρυξη σύμβασης όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕΕ),

β) η με αρ. προκαταρκτική προκήρυξη ,

γ) η παρούσα διακήρυξη,

δ) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)

ε) το έντυπο οικονομικής προσφοράς, όπως παράγεται από την ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος,

στ) ο προϋπολογισμός δημοπράτησης,

ζ) το τιμολόγιο δημοπράτησης,

η) η ειδική συγγραφή υποχρεώσεων,

θ) η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων

ι) το τεύχος συμπληρωματικών τεχνικών προδιαγραφών,

ια) το υπόδειγμα

ιβ) το τεύχος τεχνικής περιγραφής,

ιγ) η τεχνική μελέτη,

ιδ) τυχόν συμπληρωματικές πληροφορίες και διευκρινίσεις που θα παρασχεθούν από την αναθέτουσα αρχή επί όλων των ανωτέρω [...]. Άρθρο 4: Διαδικασία ηλεκτρονικής αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών - Κατακύρωση - Σύναψη σύμβασης/ Προδικαστική Προσφυγή/ Προσωρινή δικαστική προστασία

4.1 Ηλεκτρονική Αποσφράγιση/ Αξιολόγηση/ Έγκριση πρακτικού [...]. δ) Ακολούθως, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει, κατά σειρά μειοδοσίας, σε έλεγχο της ολόγραφης και αριθμητικής αναγραφής των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης και της ομαλής μεταξύ τους σχέσης, βάσει της παραγωγής σχετικού ψηφιακού αρχείου, μέσα από το υποσύστημα.

Για την εφαρμογή του ελέγχου ομαλότητας, χρησιμοποιείται από την Επιτροπή Διαγωνισμού η μέση έκπτωση προσφοράς (Εμ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 95 και 98 του ν. 4412/2016.

ε) Όλες οι οικονομικές προσφορές, μετά τις τυχόν αναγκαίες διορθώσεις, καταχωρίζονται, κατά τη σειρά μειοδοσίας, στο πρακτικό της επιτροπής, το οποίο και υπογράφεται από τα μέλη της.

στ) Στη συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού, την ίδια ημέρα, ελέγχει τα δικαιολογητικά συμμετοχής του άρθρου 24.2 της παρούσας, κατά τη σειρά της μειοδοσίας, αρχίζοντας από τον πρώτο μειοδότη.

Αν η ολοκλήρωση του ελέγχου αυτού δεν είναι δυνατή την ίδια μέρα, λόγω του μεγάλου αριθμού των προσφορών και του ελέγχου των εγγυητικών επιστολών, η διαδικασία συνεχίζεται τις επόμενες εργάσιμες ημέρες.

ζ) Η Επιτροπή Διαγωνισμού, πριν την ολοκλήρωση της σύνταξης του πρακτικού της, επικοινωνεί με τους εκδότες που αναγράφονται στις υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο υποψήφιος αποκλείεται από τον διαγωνισμό, υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα και κινείται διαδικασία πειθαρχικής δίωξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 82 και επόμενα του ν.3669/2008.

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

η) Η περιγραφόμενη διαδικασία καταχωρείται στο πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού ή σε παράρτημά του, που υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη της.

Η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού με το αποτέλεσμα της διαδικασίας, με το οποίο εισηγείται την ανάθεση της σύμβασης στον μειοδότη (ή τη ματαίωση της διαδικασίας), και το υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, ως “εσωτερικό”, μέσω της λειτουργίας “επικοινωνία” του υποσυστήματος, προς έγκριση. (υποσημείωση 16 Επισημαίνεται ότι αν η αναθέτουσα αρχή θεωρήσει ότι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές, απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο δέκα ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα άρθρα 88 και 89 του ν. 4412/2016.) [...]Άρθρο 9: Συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών, να καλέσει τους οικονομικούς φορείς, μέσω της λειτουργικότητας της “Επικοινωνίας” του υποσυστήματος, να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής τους προσφοράς, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 102 και 103 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 13 της υπ'αρ. 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α.

Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή35, δεν λαμβάνεται υπόψη [...].»

26. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια,

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

27. Επειδή, η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 25 και απόφαση *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 27).

28. Επειδή, περαιτέρω επιβάλλεται η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 *Siac Construction Ltd*, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

29. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, *Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, *Επιτροπή κατά Δανίας*, C-243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, *SIAC Construction*, C-19/00, EU:C:2001:553,

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, *Μηχανική*, C-213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, *MT Højgaard και Züblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, *Universale-Bau*, C-470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

30. Επειδή από τις διατάξεις του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, συνάγεται ότι η υποβολή ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς δύναται να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και να πλήξει την επί ίσοις όροις συμμετοχή των ενδιαφερομένων στους διαγωνισμούς για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, αφού με τη μεθόδευση αυτή οι λοιποί υποψήφιοι αποκλείονται κατά το στάδιο αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών και η διαδικασία αποβαίνει υπέρ του διαγωνιζομένου εκείνου που προσφέρει τις υπηρεσίες του αντί αδικαιολόγητα χαμηλού, σε σχέση με τα κρατούμενα στην αγορά, τιμήματος. Περαιτέρω, η υποβολή ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς διακινδυνεύει και το δημόσιο συμφέρον, στο μέτρο που ο ανάδοχος ενδέχεται, κατά λογική ακολουθία, να επιχειρήσει κατά την εκτέλεση της σύμβασης να καλύψει τη ζημία που υφίσταται, εξαιτίας του αδικαιολόγητα χαμηλού τιμήματος, σε βάρος της ποιότητας ή και της ποσότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

31. Επειδή, η έννοια περί «ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς» δεν ορίζεται στις διατάξεις του ν. 4412/2016 αλλά ούτε και στο προϊσχύον νομικό πλαίσιο περί ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Ωστόσο, έχει κριθεί ότι το ασυνήθιστα χαμηλό της προσφοράς πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τη σύνθεση της προσφοράς και με τη φύση της επίμαχης παροχής (απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2016, *Agriconsulting Europe κατά Επιτροπής*, T 570/13, EU:T:2016:40, σκέψη 55 και απόφαση της 4ης Ιουλίου 2017, *European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, T-392/15, ECLI:EU:T:2017:462 σκ.83). Ειδικότερα, η έννοια περί ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς δύναται να καθορίζεται με αναφορά στην υπό ανάθεση σύμβαση, στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και συνθήκες αυτής, αλλά και στο εάν τα οικονομικά στοιχεία του προσφέροντος την εμφανίζονται

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ως ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά οικονομικού φορέα, αναφερόμενα με συγκεκριμένο και ειδικό τρόπο, πληρούν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στην εν λόγω έννοια (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 866/2008 και ΔΕφΑθ 217/2013 αναφορικά με την ερμηνεία της οικείας έννοιας υπό το προϊσχύον καθεστώς ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων). Επομένως, αποδεικνύεται ειδικώς και ορισμένως με την προσκόμιση στοιχείων, μεταξύ άλλων και προσφορών με έκπτωση, σε παρόμοιους διεξαχθέντες διαγωνισμούς (89/2008 Πράξη Ελεγκτικού Συνεδρίου).

32. Επειδή για την τεκμηρίωση της προσφερόμενης τιμής, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο, και – ενδεικτικώς, αλλά όχι αποκλειστικώς – με αναφορά στα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 την σοβαρότητα και την φερεγγυότητα των προσφορών τους σε σχέση με την συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΔΕΕ C-568/13, 18.12.2014, *Azienda Ospedaliero-Universitaria di Careggi-Firenze* EU:C:2014:2466, σκ. 50, C-599/10, 29.03.2021, *AE SAG ELV Slovensko* κ.λπ., EU:C:2012:191, σκέψεις 29 και 30). Και ναι μεν τα στοιχεία του άρθρου 88 παρ. 2 Ν. 4412/2016 αναφέρονται ενδεικτικά, και όχι περιοριστικά, τούτο, όμως, δεν σημαίνει ότι οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να τεκμηριώσουν την προσφερόμενη τιμή με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση, και όχι με την εν γένει επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή με προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες (πρβλ. ΔΕΕ *Slovensko*, ο.π., σκ. 30, ΔΕφΑθ 120/2020). Περαιτέρω, στις περιπτώσεις αυτές, απαιτείται η ανάπτυξη μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του διαγωνιζομένου ενός ουσιαστικού διαλόγου, ο οποίος πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο κατάλληλο, ήτοι κατά την αξιολόγηση των προσφορών και πριν τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης, με σκοπό την αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων αναδόχων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται, μετά την αρχική εκτίμηση των απαντήσεων των οικονομικών φορέων, να κληθούν αυτοί εκ νέου, με νέα και συγκεκριμένη πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, να αιτιολογήσουν τα σημεία των προσφορών τους που εξακολουθούν να της προκαλούν αμφιβολίες (*ad hoc* ΣΤΕ 199/2021). Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αξιολογήσει το σύνολο των υποβαλλόμενων στοιχείων και να κρίνει επι'

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

αυτών με αιτιολογημένη κρίση, πριν την απόφασή της για την αποδοχή ή την απόρριψη της προσφοράς. Εκ τούτων παρέπεται ότι η αξιολογική κρίση ως προς τις παρασχεθείσες εξηγήσεις επί της εκάστοτε κατατεθείσας προσφοράς διαγωνιζομένου πρέπει να γίνεται πρωτογενώς από την αναθέτουσα αρχή, η οποία οφείλει να προβεί σε ευρύ έλεγχο ουσίας των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, ενώ οι κρίσεις της υπόκεινται σε έλεγχο αιτιολογίας από τα αρμόδια όργανα, όπως εν προκειμένω η ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΕΛΣυν Μειζ. 804/2018).

33. Επειδή η αναθέτουσα αρχή πρέπει να κρίνει εάν όντως συντρέχουν στην προκειμένη περίπτωση οι ευνοϊκές εκείνες συνθήκες υπό τις οποίες αυτός μπορεί να εκτελέσει το έργο και οι οποίες πράγματι δικαιολογούν την οικονομία που ο προσφέρων προβάλλει ότι επιτυγχάνει με την συνδρομή τους, ώστε τελικώς να αξιολογηθεί ως αιτιολογημένη με τα αποδεικνυόμενα μεγέθη η υποβαλλόμενη προσφορά του (πρβλ ΔΕΕ απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, C-599/10, *Slovensko*, σκέψεις 28-34, απόφαση της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, σκέψεις 159-161, απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2001, C-285/99, και C286/99, *Lombardini και Mantovani*, σκέψεις 51 έως 59 και 82 έως 85 (καθώς και προτάσεις Γενικού Εισαγγελέα σημεία 48 έως 51), απόφαση της 22ας Ιουνίου 1989, C-103/88, *Fratelli Constanzo*, σκέψεις 18-20, ΣΤΕ 197/2015, πρβλ Ε.Σ. αποφ. VI Τμ. 1725, 1724, 1723/2012).

34. Επειδή, η δικαιολόγηση αυτής της δυνατότητας εκτίμησης των αναθετουσών αρχών δεν συνεπάγεται την απεριόριστη άσκηση διακριτικής ευχέρειας κατά την εκτίμηση αλλά και την ενδεχόμενη απόρριψη των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και οι αποφάσεις τους θα πρέπει να καθοδηγούνται από τις γενικές αρχές των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις και της ΣΛΕΕ και να τηρούν τις γενικές αρχές δικαίου και ιδίως την αρχή της νομιμότητας και της χρηστής διοίκησης. Ειδικότερα, στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με το άρθρο 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» του ν. 4412/2016 (ομοίως άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να καθοδηγούνται και από την αρχή απαγόρευσης των διακρίσεων και του ελεύθερου ανταγωνισμού. Εξάλλου, ακόμη και ελλείψει χαρακτηριστικών που δημιουργούν διακρίσεις, η αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού μπορεί να

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

επιβάλλει πρόσθετους περιορισμούς στην ικανότητα της αναθέτουσας αρχής να δέχεται ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές, εμποδίζοντάς την να το πράξει εάν η αποδοχή της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς δημιουργεί ή ενισχύει στρέβλωση του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά (Βλ. Dr Albert Sanchez Graells -Rejection of abnormally low and non-compliant tenders in EU public procurement: A comparative view on selected jurisdictions).

35. Επειδή, κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι πράξεις διακριτικής ευχέρειας υπάγονται στην κατηγορία των φύσει αιτιολογητέων πράξεων, δηλαδή εκείνων των οποίων ο έλεγχος είναι αδύνατος ή ατελής χωρίς την αναφορά των λόγων που τις στήριξαν [βλ. συναφώς Π. Δαγτόγλου, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2004, αρ. περ. 642 Β, Καψάλη, «Η αιτιολογία ως ουσιώδης τύπος των ατομικών διοικητικών πράξεων: μια υποβαθμισμένη διαδικαστική εγγύηση», *ΕφημΔΔ* 4/2010, σελ. 568 (σελ. 571 επ.). Ο, δε, επί της αιτιολογίας έλεγχος συνιστά γνήσιο έλεγχο της διακριτικής εξουσίας και «η διεϊσδυση του ελέγχου εντός της ουσιαστικής ορθότητας της αιτιολογίας και, επομένως, του πορίσματος που προέκυψε από την άσκηση της διακριτικής εξουσίας, δεν σημαίνει έλεγχο της σκοπιμότητας αυτού, αλλά αναζήτηση της ενδεχόμενης ασυμφωνίας αυτού προς τα άκρα όρια της διακριτικής εξουσίας» (βλ. Μ. Στασινόπουλο, *Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων*, Αθήνα, 1982, σελ. 341 και σελ. 381).

36. Επειδή, η αιτιολογία είναι, γενικά, η αναφορά των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν την έκδοση της διοικητικής πράξης και της ερμηνείας τους, της διαπίστωσης ότι συντρέχουν οι πραγματικές και νομικές καταστάσεις ενόψει των οποίων επιβάλλεται ή επιτρέπεται η έκδοση της πράξης κατ' εφαρμογή των κανόνων αυτών, τη διαπίστωση της συνδρομής και την εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, καθώς και των σκέψεων του διοικητικού οργάνου που οδήγησαν στην έκδοση ή την άρνηση της έκδοσης της διοικητικής πράξης (βλ. σχετικά <https://www.prevedourou.gr>). Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το οποίο συμπυκνώνει στη διατύπωσή του την προϋπάρχουσα, μακρά νομολογιακή παράδοση σχετικά με το ζήτημα, η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική και επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου. Η αιτιολογία είναι σαφής όταν καταγράφονται με διαυγή τρόπο οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου, με τη

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

χρήση των κατάλληλων διατυπώσεων επί τη βάσει των κανόνων της νεοελληνικής γλώσσας σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού (λεκτική λειτουργία). Στη διοικητική πράξη πρέπει να γίνεται μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που στηρίζουν το συμπέρασμά της (ορισμένος χαρακτήρα της αιτιολογίας, ΣΤΕ 3692/2001, 4223/2000). Δεν πρέπει να περιορίζεται στην επανάληψη στερεότυπων εκφράσεων που προέρχονται από τον νόμο που διέπει την υπόθεση (ΣΤΕ 2584/2001) ούτε να στηρίζεται σε αντιφατικά στοιχεία (ΣΤΕ 941/1989, Ολ 3158/1976). Η αιτιολογία είναι ειδική όταν δεν είναι γενική και αόριστη, όταν, δηλαδή, όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη. Πρόσθετα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ειδικότητας σε σχέση με τη σαφήνεια εντοπίζονται όταν ανακύπτει η ανάγκη να διατυπώσει το διοικητικό όργανο πρόσθετες σκέψεις. Επομένως, στοιχεία της αιτιολογίας αποτελούν το νόμιμο έρεισμα της πράξης, δηλαδή, η αναφορά των απρόσωπων κανόνων δικαίου που προβλέπουν την έκδοσή της, η τυχόν ερμηνεία τους, οι νόμιμες προϋποθέσεις που έχουν διαπιστωθεί, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, ο τυχόν απαιτούμενος νομικός χαρακτηρισμός τους καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας. Μόνο στην περίπτωση διαπίστωσης έλλειψης των ως άνω στοιχείων, η προσβαλλόμενη απόφαση θα ήταν αναιτιολόγητη ή δεν θα είχε νόμιμη αιτιολογία (βλ. Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟ, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Τόμ. 2, 13η έκδ., ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, αριθμ. 516-518). Πράξη, δε, που δεν έχει εξετάσει ουσιώδη ισχυρισμό που υποβλήθηκε είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη (ΣΤΕ 2418/1976, 1061/1981). Σε κάθε περίπτωση, με την αιτιολογία η Διοίκηση αποδεικνύει ότι είναι αμερόληπτη και χρηστή και ότι τηρεί την αρχή της νομιμότητας ενώ παράλληλα παρέχεται στους μεν ενδιαφερομένους η δυνατότητα να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, στον δε δικαστή να ασκήσει τον δικαστικό έλεγχο, συμβάλλοντας στη διασφάλιση αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (βλ. απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2011, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΤΕπ, Τ 461/08, EU:T:2011:494, σκέψη 122, και αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 2003, Strabag Benelux κατά Συμβουλίου, Τ 183/00, EU:T:2003:36, σκέψη 55, της 24ης Απριλίου 2013, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, Τ 32/08, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2013:213, σκέψη 37, και

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

της 28ης Ιουνίου 2016, AF Steelcase κατά EUIPO, T 652/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:370, σκέψη 43).

37. Επειδή, επομένως, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αιτιολογήσει πλήρως και ειδικώς την απόφασή της, βασιζόμενη στην φερεγγυότητα της προσφοράς και στην ανάπτυξη ανταγωνισμού. Η αιτιολόγηση πρέπει να προσδιορίζει συγκεκριμένα τα σημεία που κρίνει ανεπαρκή ή ανακριβή. Αν παρά τις εξηγήσεις που παρέχει ο διαγωνιζόμενος, η προσφορά εγκυμονεί κινδύνους για την μη εκτέλεση της σύμβασης, πρέπει να απορριφθεί, (βλ. Δ. Ράικος ο.π. σελ. 867). Το τελικό βάρος δικαιολόγησης της αδικαιολόγητα χαμηλής προσφοράς το φέρει ο προσφέρων διότι τα στοιχεία αυτά συνδέονται με την επιχειρηματική του πολιτική και βρίσκονται στην δική του σφαίρα επιρροής. Συναφώς, έχει κριθεί ότι προκειμένου να θεωρηθεί πλήρης η αιτιολόγηση *«πρέπει να ενσωματώνονται σε αυτή όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς»* (βλ ΑΕΠΠ 336/2018, σκ 38).

38. Επειδή ο προσδιορισμός των ακραίων ορίων της διακριτικής ευχέρειας καθορίζεται: α) από το λογικό, κατά την κοινή πείρα και αντίληψη, περιεχόμενο της αόριστης αξιολογικής έννοιας σε συνδυασμό με την ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της συγκεκριμένης περίπτωσης σε συνδυασμό προς τον επιδιωκόμενο από τον κανόνα αυτό σκοπό δημοσίου συμφέροντος, β) από την ισότητα κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας, δηλαδή, την ίση κρίση ομοειδών νομικών και πραγματικών καταστάσεων γ) από την αρχή της χρηστής διοίκησης και δ) από την αρχή της αναλογικότητας ή της αναλογίας, σύμφωνα με την οποία το επαχθές μέτρο που επιβάλλεται στον διοικούμενο με τη διοικητική πράξη πρέπει να είναι αναγκαίο, πρόσφορο και ανάλογο προς το εξυπηρετούμενο δημόσιο συμφέρον ή ιδιωτικό προστατευόμενο συμφέρον στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει ο νόμος (βλ. Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟ, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Τόμ. 2, 13η έκδ., 2010, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, αριθμ. 514).

39. Επειδή ως διδάγματα της κοινής πείρας θεωρούνται γενικές αρχές που συνάγονται επαγωγικά από την καθημερινή παρατήρηση της εμπειρικής πραγματικότητας, τη συμμετοχή στις συναλλαγές και τις γενικές τεχνικές ή επιστημονικές γνώσεις, οι οποίες έχουν γίνει κοινό κτήμα και

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

χρησιμοποιούνται για την εξειδίκευση των αορίστων νομικών εννοιών και για έμμεση απόδειξη κρίσιμων γεγονότων (ΟΛΑΠ 8/2005, ΣΤΕ 414/2006, ΔΕφ Θεσ. 2632/2015).

40. Επειδή, έχει κριθεί (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 769/2005, σκ. 10, 280/2005, σκ. 8, 279/2005, σκ. 8, ΔΕφΑΘ 252/2020, σκ. 17, ΔΕφΠατρών 9/2022, πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 208/2020, σκ. 12, βλ. και αποφάσεις 1^{ου} Κλιμακίου ΕΑΔΗΣΥ 627/2022, 630/2022 και 729/2022) ότι ο βάσει των τυχόν εγκυκλίων, και εν προκειμένω της Εγκυκλίου .../... του Υπουργού ..., υπολογισμός των απαιτούμενων για την κατασκευή του υπό ανάθεση έργου δαπανών δεν έχει την έννοια ότι, κατά την αιτιολόγηση προσφοράς που εμφανίζεται εκ πρώτης όψεως ως ασυνήθιστα χαμηλή, αποκλείεται η εκ μέρους διαγωνιζομένου επίκληση και απόδειξη της συνδρομής για την επιχείρησή του ειδικών συνθηκών αναφορικά με την εγκατάσταση και την λειτουργία του συγκεκριμένου εργοταξίου, εν όψει των οποίων η δαπάνη εκτέλεσης του συγκεκριμένου έργου είναι μικρότερη (ή και μεγαλύτερη) από αυτή που θα προέκυπτε από την εφαρμογή των συντελεστών της Εγκυκλίου. Στην ίδια, άλλωστε, την Εγκύκλιο αναφέρεται ότι *«πρόκειται για μια πρώτη, αδρή προσέγγιση για την κατανομή των επιμέρους ποσοστών του εμμέσου κόστους του έργου δηλαδή των Γενικών Εξόδων και ενός ευλόγου προσδοκώμενου Εργολαβικού Οφέλους (ΓΕ&ΟΕ). Η θεώρηση έγινε με κάποιες 'μέσες' συνθήκες δηλαδή έργο προϋπολογισμού της τάξεως 1.000.000 συμβατικής διάρκειας 12 μηνών. Επιλέχθηκε να δοθεί η 'μέση' θεώρηση με μια συγκεκριμένη τιμή όπως είναι η προσέγγιση του ν. 4412/2016 (άρθρο 53 παρ. 7.θ), έναντι παράθεσης εύρους διακύμανσης τιμών και ποσοστών (π.χ. για κάλυψη ειδικών συνθηκών και καταστάσεων, γεωγραφικές παράμετροι, κατηγοριοποίηση έργων με βάση τον προϋπολογισμό, τη λειτουργία (ΟΔΟ, ΛΙΜ, ΥΔΡ) κ.α.)... Προτείνεται το όλο ζήτημα να εξεταστεί και να αποτελέσει αντικείμενο της σύνταξης του Κανονισμού Αναλυτικών Τιμολογίων. Επιπλέον θα πρέπει να επαναδιατυπωθούν οι γενικοί όροι των περιγραφικών τιμολογίων για τα οποία ήδη γνωμοδότησε το Συμβούλιο, μετά την οριστικοποίηση του παρόντος»*, διατυπώνεται, δηλαδή, σαφώς από το εκδόν όργανο ότι οι συντελεστές της αναφέρονται σε κατά προσέγγιση στοιχεία κόστους βάσει μίας συγκεκριμένης υπόθεσης εργασίας (έργο προϋπολογισμού 1.000.000,00 ευρώ διάρκειας 12 μηνών), και όχι σε

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

συντελεστές υποχρεωτικής εφαρμογής για την ανάλυση του ... μίας έκαστης συγκεκριμένης σύμβασης κατασκευής δημοσίου έργου. Επομένως, η προαναφερθείσα Εγκύκλιος .../2017 του Υπουργού ... δεν θεσπίζει υποχρεωτικό κανόνα δικαίου για την σύνταξη των προσφορών, οι δε διαγωνιζόμενοι μπορούν να υπολογίσουν με διαφορετικό τρόπο τα οικεία μεγέθη, ενόψει των εκάστοτε ιδιαιτεροτήτων και συνθηκών κάθε έργου, υπολογισμός που τελεί, σε κάθε περίπτωση και σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικά δεκτά σε προηγούμενη σκέψη (βλ. ανωτέρω σκέψη 32), υπό την κρίση της αναθέτουσας αρχής κατά την αξιολόγηση της οικονομικής προσφοράς. Αντίθετη ερμηνεία θα ερχόταν σε αντίθεση με την υποχρέωση των διαγωνιζομένων να εξηγήσουν την προσφερόμενη τιμή σε σχέση με τις πραγματικές συνθήκες (τοπικές, χρονικές, τεχνικές κ.λπ.) και τις ιδιαιτερότητες του υπό ανάθεση έργου επί τη βάση επίκαιρων σχετικών στοιχείων, προκειμένου να είναι δυνατή η εκτίμηση της σοβαρότητας και της φερεγγυότητας των οικονομικών προσφορών, εντέλει δε και της επάρκειας των προσφερόμενων τιμών για την εκτέλεση της σύμβασης (βλ. ανωτέρω 32).

41. Επειδή η προσφεύγουσα με την προσφυγή της παραδέχεται, ως μοναδική περίπτωση στην οποία δεν περιλαμβάνονται κοστολογικές πληροφορίες, την επιβάρυνση της κοστολόγησης της προσφοράς της για τα άρθρα Τιμολογίου της Μελέτης 33-36 με το κόστος για τις αντιστηρίξεις με μεταλλικά πετάσματα κατά 19.140 ευρώ (ήτοι κατά την αξία της ανωτέρω εργασίας σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό δημοπράτησης) και για το οποίο κλήθηκε να δώσει διευκρινίσεις. Πράγματι, η προσφεύγουσα στην αιτιολόγηση της προσφοράς της για τα άρθρα Τιμολογίου της Μελέτης 33-36 δεν περιέλαβε το κόστος για το άρθρο 36 «Αντιστηρίξεις παρειών χάνδακος με μεταλλικά πετάσματα» καθώς στο Παράρτημα 2 περιλαμβάνει προσφορά μόνο για τις αντιστηρίξεις με πασσαλοσανίδες ύψους 20.000 ευρώ και όχι με μεταλλικά πετάσματα και η προσφορά της εμφανίζει συνολική δαπάνη 22,000 ευρώ για τα ΑΤ 33-36. Επομένως, βασίμως η αναθέτουσα αρχή κάνει λόγο για μη κοστολογημένη δαπάνη με αποτέλεσμα στην Τεχνική Έκθεση, η κοστολογική δαπάνη των ως άνω άρθρων που στην προσφορά της προσφεύγουσας που ανέρχεται στα 22.000 ευρώ, να επιβαρυνθεί κατά

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

17.140 ευρώ (δηλαδή τη διαφορά από την συνολική τιμή στην προσφορά της προσφεύγουσας αν είχε υπολογισθεί και το κόστος του ΑΤ 36).

42. Επειδή η προσφεύγουσα στην υπό εξέταση προσφυγή της, ως προς τη στελέχωση του αναδόχου και το κόστος αυτής συμπεριλαμβανομένης της εργατικής δαπάνης, υποστηρίζει ότι : «Κατά την κοινή πείρα λογική, είναι απαραίτητη η στελέχωση της διοικήσεώς μου με ένα άτομο γραμματειακής υποστήριξης, για το οποίο απαιτείται δαπάνη 26.742,30 ευρώ επιπλέον. Αν είχα κληθεί για διευκρινίσεις, θα επισήμαινα: α) Ότι η γραμματειακή υποστήριξη του έργου, συμπεριλαμβάνεται στο κόστος έδρας του αναδόχου (άρθρο Β.10. της Εγκυκλίου 9/2017), για το οποίο υπολόγισα 217.716,36 ευρώ, β) Ότι, όπως προαναφέρθηκε (υπό ΙΙ.Α.2.β.), σε απόσταση 15 χιλιομέτρων από τον τόπο εκτέλεσης του έργου, λειτουργεί η μόνιμη εργοταξιακή μου εγκατάσταση, οι υπάλληλοι της οποίας μπορούν, ευχερώς και άνευ επιπλέον κόστους, να παράσχουν την όποια γραμματειακή υποστήριξη απαιτείται, γ) Ότι, σε κάθε περίπτωση, τα καθήκοντα αυτά, μπορούν να εκτελεστούν από τον αναπληρωτή προϊστάμενο εργοταξιακού γραφείου, τον οποίο εκ περισσού προέβλεπα (άνευ υποχρεώσεως επιβαλλόμενης από τον Νόμο και την ΕΣΥ), με αποδοχές 36.000 ευρώ [...]

3. Για τον υπολογισμό της εργατικής δαπάνης, η Ομάδα Εργασίας δέχθηκε, ότι υπολογίζω τα ορθά ημερομίσθια για πενθήμερη εργασία. Δέχθηκε, όμως, παράλληλα, ότι οι εργάτες μου θα απασχολούνται έξι ημέρες/εβδομάδα, αναπροσαρμόζοντας έτσι το ύψος του ημερομισθίου τους και επιβαρύνοντας, εντεύθεν, όλα τα κονδύλια της αιτιολογήσεώς μου. Αν με είχε καλέσει για διευκρινήσεις, θα συνιστούσα προσεκτική ανάγνωση της αιτιολογικής μου έκθεσης, στην οποία αναφέρεται ότι όλα, ανεξαιρέτως, τα συνεργεία μου θα απασχολούνται 8 ώρες ημερησίως επί 5 ημέρες την εβδομάδα. [...]

Γ.1. Όσον αφορά στη στελέχωση του αναδόχου, το άρθρο 27 της ΕΣΥ παραπέμπει, καταρχάς, στο άρθρο 139 Ν 4412/2016, το οποίο προβλέπει τα εξής: [...] Δηλαδή, για την, σύμφωνη με την εν λόγω διάταξη, στελέχωση του εργοταξίου μου θα αρκούσαν ένας απόφοιτος ΑΕΙ (ανεξαρτήτως ειδικότητας), ένας απόφοιτος ΑΤΕΙ (ομοίως, ανεξαρτήτως ειδικότητας) και ένας τεχνικός χωρίς τίτλο σπουδών (λχ και ένας εργοδηγός). Περαιτέρω, το εν λόγω άρθρο της ΕΣΥ προβλέπει, επιπροσθέτως, και μόνο για το στάδιο της κατασκευής (διάρκειας 24 μηνών), έναν διπλωματούχο

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

πολιτικό μηχανικό και έναν διπλωματούχο ηλεκτρολόγο & μηχανολόγο ή ηλεκτρολόγο ή μηχανολόγο μηχανικό, πενταετούς εμπειρίας. Συνολικά, δηλαδή, προβλέπεται στελέχωση κατά το κατασκευαστικό στάδιο με 7 άτομα.

2. Αντιθέτως, δεν προβλέπονται α) συγκεκριμένος αριθμός εργοδηγών, β) γραμματέας και γ) οδηγός.

3. Για την στελέχωσή μου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 139 Ν 4412/2016, προέβλεψα έναν διπλωματούχο τοπογράφο μηχανικό ΑΕΙ, έναν διπλωματούχο πολιτικό μηχανικό ΑΕΙ ως βοηθό του (ήτοι, αντί του μηχανικού ΑΤΕΙ που προβλέπεται, υπολόγισα απασχόληση μηχανικού ΑΕΙ) και έναν εργοδηγό. Για την επί τόπου επίβλεψη του έργου, σύμφωνα με τις πρόσθετες απαιτήσεις του άρθρου 27 της ΕΣΥ, προέβλεψα έναν πολιτικό μηχανικό ΑΕΙ, έναν μηχανολόγο μηχανικό ΑΕΙ και, επιπροσθέτως - επιπλέον, έναν πολιτικό μηχανικό ΑΤΕΙ. Εξ άλλου, προέβλεψα και 6 ακόμα εργοδηγούς, καθώς και τεχνικό ασφαλείας, βάσει προσφοράς οικονομικού φορέα, που παρέχει αντίστοιχες υπηρεσίες. 4. Για τις αποδοχές των 5 μηχανικών που θα απασχολήσω (4 ΑΕΙ και 1 ΑΤΕΙ) έλαβα υπόψη τις προσκομισθείσες προσφορές τους για παροχή ανεξαρτήτων υπηρεσιών, ενώ για τις αποδοχές των εργοδηγών αναφέρθηκα στην ισχύουσα ΕΓΣΣΕ. Συνολικά, υπολόγισα για την εν λόγω αιτία, το ποσό των 439.800 ευρώ.

5. Η αναθέτουσα αρχή δεν θεώρησε αρκετή την (υπερβαίνουσα τις απαιτήσεις της ΕΣΥ με βάση τις οποίες κλήθηκα να κοστολογήσω το σχετικό σκέλος της προσφοράς μου) ανωτέρω εκτίμησή μου, για τους εξής λόγους: α) Διότι η στελέχωση του εργοταξίου μου με έναν τοπογράφο μηχανικό ΑΕΙ δεν είναι επαρκής και κρίνεται απαραίτητη η απασχόληση και ενός βοηθού του!!! Εν προκειμένω, μένω άναυδη, καθόσον στην αιτιολογική μου έκθεση αναφέρεται ακριβώς αυτό το οποίο, υποτίθεται πως, παρέλειψα, ότι δηλαδή θα απασχολήσω ως βοηθό του τοπογράφου μηχανικού ΑΕΙ, έναν πολιτικό μηχανικό ΑΕΙ με αμοιβή 1.500 ευρώ μηνιαίως. β) Διότι, κατά την κοινή πείρα και λογική, απαιτείται και γραμματέας, τις αποδοχές του οποίου και δεν υπολόγισα, γ) Διότι η ΕΣΥ προβλέπει και διάθεση οχήματος για την επίβλεψη, οπότε και απαιτείται συνυπολογισμός των αποδοχών και οδηγού, δ) Διότι η δαπάνη για τον τεχνικό ασφαλείας δεν κρίνεται αρκετή.

6. Επιπροσθέτως, και αφού αναφέρθηκε ότι απολαβές της τάξεως των 1.500 ευρώ μηνιαίως δεν είναι αρκετές (προφανώς, με βάση τα δεδομένα της

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Ελβετίας και όχι της, μνημονιακής περιόδου του έτους 2018), το σχετικό κόστος προσαυξήθηκε ως εξής: α) Έγινε δεκτό, ότι ο προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου πρέπει να απασχολείται και για τους 15 μήνες συντήρησης του έργου, καίτοι το σχετικό κόστος υπολογίζεται με βάση το εδάφιο Β.8. της Εγκυκλίου 9/2017. β) Παρόλο που δεν αμφισβητείται ότι, βάσει των προσφορών τους, οι μηχανικοί μου θα απασχοληθούν με σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών (και γι' αυτό τον λόγο δεν επιβαρύνθηκα με δαπάνη αποζημίωσης απόλυσης, όπως συνέβη στην περίπτωση των μισθωτών - εργοδηγών) προστέθηκαν δαπάνες που αντιστοιχούν στην κανονική τους άδεια, γ) Έγινε δεκτό, ότι εργοδηγοί που θα προσληφθούν για το συγκεκριμένο έργο, ήτοι με σύμβαση ορισμένου χρόνου, δικαιούνται αποζημίωσης απόλυσης, δ) Κρίθηκε, ότι ο οδηγός, ο γραμματέας και ο τεχνικός ασφαλείας θα πρέπει να λαμβάνουν τις αποδοχές (Ελβετίας) των 1.300 - 1.500 ευρώ μηνιαίως (οι οποίες, πιθανώς, και να υπερβαίνουν τις αποδοχές των υπαλλήλων της αναθέτουσας αρχής - μελών της Ομάδας Εργασίας).

7. Κατόπιν τούτων, η Ομάδα Εργασίας εκτίμησε το ποσό που απαιτείται για την κάλυψη του ανωτέρω κόστους σε 872.665,38 ευρώ, πλην όμως, επιδεικνύοντας, «επιείκεια», το υπολόγισε με βάση τον συντελεστή της Εγκυκλίου 9/2017 σε 827.569,09 ευρώ, επιβαρύνοντας την κοστολόγησή μου κατά $(827.569,09 - 439.800 =) 387.769,09$ ευρώ. Προ πάσης διεξοδικής αναλύσεως, θα αναφέρω, ότι το συνολικό ποσό των 827.569,09 ευρώ, που, δήθεν, απαιτείται για την απασχόληση 17 ατόμων που, υποτίθεται ότι απαιτούνται (ήτοι προστιθεμένων και ενός ακόμα βοηθού του προϊσταμένου εργοταξιακού γραφείου, οδηγού, γραμματέα και τεχνικού ασφαλείας) αντιστοιχεί σε μηνιαίες αποδοχές που υπερβαίνουν τις 3.500 ευρώ για το καθένα!!!

8. Όλες οι ανωτέρω υπερκοστολογήσεις τυγχάνουν αβάσιμες και εσφαλμένες, για τους ακόλουθους λόγους: α) Δεν προβλέπεται βοηθός του προϊσταμένου εργοταξιακού γραφείου, παρά ταύτα, όμως, συνυπολόγισα για την αιτία αυτή απασχόληση πολιτικού μηχανικού ΑΕΙ, με απολαβές 1.500 ευρώ μηνιαίως. β) Δεν προβλέπεται, αλλά ούτε και χρειάζεται, γραμματέας. Οι διπλωματούχοι μηχανικοί που θα απασχολήσω, μπορούν, ευχερώς, να συντάξουν το οιοδήποτε έγγραφο, τυχόν, απαιτηθεί στο πλήρως εξοπλισμένο

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

εργοταξιακό γραφείο που θα εγκαταστήσω (με Η/Υ, φωτοαντιγραφικά, εκτυπωτές κλπ), σύμφωνα με το άρθρο 30.4. της ΕΣΥ, για το οποίο προέβλεπα δαπάνη 155.169,20 ευρώ. Άλλωστε, οι δαπάνες γραμματειακής υποστήριξης συμπεριλαμβάνονται στο κόστος λειτουργίας της έδρας μου, για την οποία και προέβλεπα δαπάνη 217.716,36 ευρώ (για την χρήση διδάγματος κοινής πείρας περί τεκμηρίωσης της ανάγκης απασχολήσεως γραμματέα, βλ κατωτέρω, υπό ΙΙΙ.3.Ε.2.-3.). γ) Δεν απαιτείται οδηγός για την επίβλεψη. Η εξυπηρέτηση των επιβλεπόντων εμπίπτει στις δαπάνες για την άσκηση των καθηκόντων του προσωπικού γενικής επιστασίας και διοίκησης, για την οποία και προέβλεπα κόστος 124.135,36 ευρώ. Σε κάθε περίπτωση, η υποχρέωση διάθεσης οχήματος για τις μετακινήσεις των επιβλεπόντων, μόνο, εντός του εργοταξιακού χώρου (βλ άρθρο 17.1. της ΕΣΥ) μπορεί, άνευ πρόσθετης δαπάνης, να εκπληρωθεί από έναν εκ των επαγγελματιών οδηγών που, κατά τεκμήριο, θα βρίσκονται, διαρκώς, σε αυτούς, δ) Για τους μηχανικούς που θα απασχοληθούν με σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών δεν προβλέπεται η χορήγηση άδειας και αποδοχών αδειάς, δώρων εορτών κλπ. ε) Αναλόγως, για τους εργοδηγούς που θα απασχολήσω δυνάμει συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου - έργου, δεν προβλέπεται αποζημίωση απόλυσης, στ) Το προσωπικό γενικής επιστασίας, στο οποίο αφορά η υπόψη δαπάνη, ασκεί τα καθήκοντά του κατά την διάρκεια της κατασκευής, ήτοι θα αμείβεται για την αιτία αυτή επί 24 μήνες. Για τον χρόνο συντήρησης, προβλέπεται ξεχωριστό κόστος, το οποίο και υπολόγισα σε 51.723,07 ευρώ. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν υποθεθεί ότι απαιτείται απασχόληση του προϊσταμένου εργοταξιακού γραφείου κατά τον χρόνο αυτό (quod non), είναι προφανές, ότι (κυρίως, λόγω της φύσεως των σχετικών, απλών, καθηκόντων) δεν θα έχει ανάγκη και βοηθό (δεδομένης και της δυνατότητας επικούρησής του από τα στελέχη του εργοληπτικού μου πτυχίου).

9. Κατόπιν τούτων, ερευνητέο θα ήταν μόνο το αν η προβλεπόμενη δαπάνη υπολείπεται αυτής που προκύπτει από τα κατώτατα όρια της, τότε, ισχύουσας ΕΓΣΣΕ. Για τον σχετικό υπολογισμό προβαίνω στις εξής, επιβαρυντικές, κοστολογικές παραδοχές και ειδικότερα δέχομαι (αν και δεν ισχύουν) τα ακόλουθα: α) Ότι ο προϊστάμενος εργοταξιακού γραφείου, θα απασχοληθεί επί 37 μήνες, β) Ότι όλοι οι μηχανικοί που θα απασχολήσω θα

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

αμείβονται ως μισθωτοί, με τις αποδοχές που προβλέπονται από την ΕΓΣΣΕ.

γ) Ότι, παρά την προσκομισθείσα προσφορά, θα υποχρεωθώ να απασχολήσω τεχνικό ασφαλείας, με το κόστος των 1.500 ευρώ μηνιαίως, που δέχθηκε η Ομάδα Εργασίας, δ) Ότι απαιτείται και οδηγός. Ακόμα και με αυτά τα δεδομένα προκύπτουν τα ακόλουθα σχετικά με το μισθολογικό κόστος του προσωπικού γενικής επιστάσεως και διοίκησης: {[Για τον προϊστάμενο εργοταξιακού γραφείου για τον οποίο δεν τίθεται προϋπόθεση προϋπηρεσίας, 650 ευρώ μισθός μηνιαίως (συμπεριλαμβανομένων των κρατήσεων που βαρύνουν τον μισθωτό) + 22,54% (κρατήσεις που βαρύνουν τον εργοδότη, για τον υπολογισμό των οποίων βλ την υπ' αριθ 1849/2021 απόφαση του 7ου Κλιμακίου της ΑΕΠΠ, σκ 27, σελ 37, η οποία επικυρώθηκε με την υπ' αριθ 801/2022 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Αθηνών) = 796,51 ευρώ X 37 μήνες = 29.470,87 + 796,51 X 2 μηνιαίους μισθούς ετησίως λόγω επιδομάτων εορτών και αδείας X 3 έτη = 4.779,06 ευρώ + 796,51 ευρώ μηνιαίες αποδοχές ετήσιας άδειας X 3 μήνες άδειας = 2.389,53 ευρώ =] 36.639,46 ευρώ + [Για τον βοηθό προϊσταμένου εργοταξιακού γραφείου για τον οποίο δεν τίθεται προϋπόθεση προϋπηρεσίας, 650 ευρώ μισθός μηνιαίως + 22,54% = 796,51 ευρώ X 24 μήνες = 19.116,24 + 796,51 X 2 μηνιαίους μισθούς ετησίως λόγω επιδομάτων εορτών και αδείας X 2 έτη = 3.186,04 ευρώ + 796,51 ευρώ μηνιαίες αποδοχές ετήσιας άδειας X 2 μήνες άδειας = 1.593,02 ευρώ =] 23.895,30 ευρώ + [για τους επί τόπου μηχανικούς για τους οποίους προβλέπεται προϋπηρεσία 5 ετών 715 ευρώ μισθός μηνιαίως + 22,54% = 876,16 ευρώ X 24 μήνες - 21.027,86 + 876,16 X 2 μηνιαίους μισθούς ετησίως λόγω επιδομάτων εορτών και αδείας X 2 έτη = 3.504,64 ευρώ + 876,16 ευρώ μηνιαίες αποδοχές ετήσιας άδειας X 2 μήνες άδειας = 1.752,32 ευρώ X 3 =] 78.854,46 ευρώ + [για τους εργοδηγούς για τους οποίους δεν τίθεται προϋπόθεση προϋπηρεσίας, 650 ευρώ μισθός μηνιαίως + 22,54% = 796,51 ευρώ X 24 μήνες = 19.116,24 + 796,51 X 2 μηνιαίους μισθούς ετησίως λόγω επιδομάτων εορτών και αδείας X 2 έτη = 3.186,04 ευρώ + 796,51 ευρώ μηνιαίες αποδοχές ετήσιας άδειας X 2 μήνες άδειας = 1.593,02 ευρώ X 7 =] 167.267,10 ευρώ + [Για τον οδηγό για τον οποίο δεν τίθεται προϋπόθεση προϋπηρεσίας, 650 ευρώ μισθός μηνιαίως + 22,54% = 796,51 ευρώ X 24 μήνες - 19.116,24 + 796,51 X 2 μηνιαίους μισθούς ετησίως λόγω

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

επιδομάτων εορτών και αδείας $\times 2$ έτη = 3.186,04 ευρώ + 796,51 ευρώ μηνιαίες αποδοχές ετήσιας άδειας $\times 2$ μήνες άδειας = 1.593,02 ευρώ =] 23.895,30 ευρώ + [για τον τεχνικό ασφαλείας 1.500 ευρώ συνολική δαπάνη που δέχθηκε η Ομάδα Εργασίας $\times 24$ μήνες =] 36.000 ευρώ =} 366.551,82 ευρώ. Συνεπώς, ακόμα και υπό τις δυσμενέστερες παραδοχές, το κόστος του προσωπικού που θα μπορούσα, σε κάθε περίπτωση να απασχολήσω, συμμορφούμενη με τις απαιτήσεις της ΕΣΥ και της ΕΓΣΣΕ, υπολείπεται κατά 73.000 ευρώ αυτού που υπολόγισα και είναι υποδιπλάσιο αυτού με το οποίο επιβάρυνε την προσφορά μου η Ομάδα Εργασίας [...].».

43. Επειδή η αναθέτουσα στην Τεχνική Έκθεση αναφέρει σχετικά τα εξής: «Η δαπάνη του κονδυλίου Β2 που αφορά προσωπικό γενικής επιστασίας και διοίκησης αναδόχου και ανέρχεται σε 439.800,00€ δεν γίνεται αποδεκτή καθόσον δεν είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις της ΕΣΥ και εμπεριέχει λανθασμένους υπολογισμούς. Ειδικότερα, από πλευράς αριθμού και ειδικοτήτων προβλέπει ένα (1) τοπογράφο μηχανικό ως προϊστάμενο εργοταξίου, ένα (1) μηχανολόγο μηχανικό επί τόπου του έργου, ένα (1) πολιτικό μηχανικό επί τόπου του έργου, δύο (2) μηχανικούς τεχνολόγους επί τόπου του έργου, επτά (7) εργοδηγούς και ένα (1) τεχνικό ασφαλείας ΕΞΥΠ. Η στελέχωση αυτή είναι ανεπαρκής διότι σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΣΥ δεν καλύπτει (άρθρο 27.5 της ΕΣΥ) την επί τόπου του έργου διεύθυνση της κατασκευής του έργου με διπλωματούχο πολιτικό μηχανικό (για τις εργασίες οδοποιίας και υδραυλικών) και διπλωματούχο μηχανολόγο μηχανικό (για τις Η/Μ εργασίες) πενταετούς τουλάχιστον εμπειρίας σε παρόμοια έργα και με κάλυψη της όποιας απουσίας αυτών από αντικαταστάτες όμοιας ειδικότητας. Η δαπάνη της διεύθυνσης του έργου με τα δύο αυτά στελέχη και με την κάλυψη της απουσίας τους (άδειες) για την περίοδο κατασκευής του έργου και μέχρι την οριστική παραλαβή και με την χαμηλή μηνιαία αμοιβή των 2.500,00€ που καθορίζει βάσει προσφοράς στην αιτιολόγηση του ο διαγωνιζόμενος για την τοπογράφο μηχανικό προϊστάμενο του εργοταξιακού γραφείου ανέρχεται σε $2.500,00 \times (24 \text{ μήνες κατασκευή} + 2 \text{ μήνες άδεια} + 15 \text{ μήνες μέχρι παραλαβή} + 1 \text{ μήνας άδεια}) = 105.000,00\text{€}$ για τον καθένα και με την αναπλήρωση του την περίοδο απουσίας του σε άδεια. Επιφυλάξεις εκφράζονται για την επάρκεια της στελέχωσης με ένα (1) τοπογράφο μηχανικό και είναι συνεπώς απαραίτητο να προστεθεί τουλάχιστον ένας (1)

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

βοηθός που με την χαμηλή μηνιαία αμοιβή των 1.500,00€ που καθορίζει βάσει προσφοράς στην αιτιολόγηση του ο διαγωνιζόμενος για μηχανικό ΤΕ ανέρχεται σε $1.500,00 \times (24 \text{ μήνες κατασκευή} + 2 \text{ μήνες άδεια}) = 39.000,00\text{€}$. Για την αναφερόμενη από τον διαγωνιζόμενο στελέχωση των τριών (3) μηχανικών ΑΕΙ και δύο (2) μηχανικών ΤΕ πρέπει να προστεθεί η δαπάνη αυτών για τους δύο μήνες αδείας της περιόδου κατασκευής των 24 μηνών έστω και με τις χαμηλές μηνιαίες αμοιβές βάσει προσφορών (οι οποίες σημειωτέων είναι χωρίς ημερομηνία) η οποία ανέρχεται σε $(1 \times 2.500,00 + 2 \times 1.800,00 + 2 \times 1.500,00) \times 2 \text{ μήνες} = 9.100,00 \times 2 = 18.200,00\text{€}$. Όσον αφορά τους επτά (7) εργοδηγούς με καθοριζόμενη από τον διαγωνιζόμενο ελάχιστη μηνιαία αμοιβή 1.300,00€ βάσει συλλογικών συμβάσεων μισθωτής εργασίας και σε δωδεκάμηνη βάση, δεν έχει περιληφθεί η δαπάνη, για τους αντικαταστάτες αυτών στην περίοδο αδείας των δύο συνολικά μηνών καθώς και η νόμιμη αποζημίωση των δύο μηνών μετά το πέρας εργασίας, η οποία ανέρχεται συνολικά σε $7 \times 1.300,00 \times (2 \text{ μήνες} + 2 \text{ μήνες}) = 7 \times 1.300,00 \times 4 = 36.400,00\text{€}$. Η καθοριζόμενη από τον διαγωνιζόμενο δαπάνη των 3.000,00€ για τεχνικό ασφαλείας ΕΞΥΠ όλης της περιόδου, είναι απολύτως ανεπαρκής και δεν καλύπτει τις απαιτήσεις της ΕΣΥ η οποία απαιτεί την στελέχωση με υπεύθυνο συντονιστή μέτρων ασφαλείας (άρθρο 30.8 της ΕΣΥ) καθώς και με τεχνικό ασφαλείας (άρθρο 19.3.2 της ΕΣΥ). Η στελέχωση αυτή διαμορφώνει, ακόμη και με την χαμηλή μηνιαία δαπάνη των 1.500,00€ για στέλεχος ΤΕ, πρόσθετη δαπάνη $2 \times 1.500,00 \times (24+2) \text{ μήνες} - 3.000,00 = 78.000,00 - 3.000,00 = 75.000,00\text{€}$. Απαιτείται επίσης η εξυπηρέτηση της επίβλεψης με αυτοκίνητο και οδηγό (άρθρο 17.3 της ΕΣΥ) οπότε προκύπτει πρόσθετη δαπάνη στελέχωσης για τον οδηγό, με την ελάχιστη προβλεπόμενη από τον διαγωνιζόμενο μηνιαία δαπάνη οδηγού των 1.058,58€, ανερχόμενη σε $1.058,58 \times (24+2) \text{ μήνες} = 27.523,08\text{€}$. Επίσης, με βάση την κοινή τεχνική πείρα και λογική, είναι απολύτως απαραίτητη η στελέχωση της διοίκησης του αναδόχου και με ένα (1) άτομο γραμματειακής υποστήριξης, οπότε προκύπτει πρόσθετη δαπάνη στελέχωσης, με την ελάχιστη προβλεπόμενη από τον διαγωνιζόμενο μηνιαία δαπάνη υπαλλήλου των 1.028,55€, ανερχόμενη σε $1.028,55 \times (24+2) \text{ μήνες} = 26.742,30\text{€}$. Σύμφωνα με τις ανωτέρω προσθήκες και διορθώσεις η δαπάνη του κονδυλίου Β2 διαμορφώνεται σε $439.800,00 + (2 \times 105.000,00 + 39.000,00 +$

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

$18.200,00 + 36.400,00 + 75.000,00 + 27.523,08 + 26.742,30) = 439.800,00$
 $+ 432.865,38 = 872.665,38\text{€}$, ενώ, αν υπολογιστεί με βάση την εγκύκλιο 9/2017, διαμορφώνεται σε $20.689.227,14 \times 4,00\% = 827.569,09\text{€}$ με συνέπεια να προκύπτει (η ευνοϊκότερη για τον διαγωνιζόμενο) επιβάρυνση κατά $827.569,09 - 439.800,00 = 387.769,09\text{€}$ αντί της υπολογισθείσας ως ανωτέρω επιβάρυνσης των $432.865,38\text{€}$ [...]. Σημειώνεται ότι στην αρχική αιτιολόγηση είχε περιληφθεί στο έμμεσο κόστος, δαπάνη για τις ασφαλιστικές εισφορές ΙΚΑ σε ποσοστό 4,00% επί του ποσού της σύμβασης δηλαδή δαπάνη εισφορών εργοδότη και εργαζομένου (61,515% εργοδότης + 19,450% εργαζόμενος = 80,965%) ανερχόμενη σε $0,80965 \times 4.00\% \times 14.293.126.34 = 462.897,19\text{€}$ η οποία όμως αποτελεί άμεσο κόστος και ως εκ τούτου δεν πρέπει να περιλαμβάνεται στο έμμεσο κόστος. Ωστόσο η δαπάνη αυτή συσχετιζόταν με την δαπάνη του εργατοτεχνικού προσωπικού που είχε υπολογίσει στο άμεσο κόστος των διαφόρων ομάδων εργασιών όπου είχε υπολογίσει το καθαρό ημερομίσθιο του εργάτη σε 46,39€ και του τεχνίτη σε 62,35€ με ρητή αναφορά ότι στις τιμές αυτές δεν περιλαμβάνεται η ασφάλιση προσωπικού (ΙΚΑ) η οποία υπολογίζεται ξεχωριστά στο έμμεσο κόστος. Με τις τιμές αυτές των ημερομισθίων είχε υπολογίσει συνολική καθαρή δαπάνη εργατοτεχνικού προσωπικού ανερχόμενη σε $37.351,40$ (ομάδα Α) + $374.971,19$ (ομάδα Β) + $7.144,06$ (ομάδα Γ) + $11.324,49$ (ομάδα Δ) + $6.169,87$ (ομάδα Ε) + $74.003,56$ (ομάδα ΣΤ) + $23.725,09$ (ομάδα Ζ) = $534.689,66\text{€}$ και με τις ως άνω ασφαλιστικές εισφορές των $462.897,19\text{€}$ προέκυπτε συνολική δαπάνη εργατοτεχνικού προσωπικού ανερχόμενη σε $534.689,66 + 462.897,19 = 997.586,85\text{€}$.

Με την νέα αιτιολόγηση ανατρέπεται ριζικά όλα τα ανωτέρω και καθορίζει στο παράρτημα (9) τα ημερομίσθια στα ελάχιστα επιτρεπόμενα κατώτατα όρια, ήτοι μικτό ημερομίσθιο του εργάτη σε 30,50€ και του τεχνίτη σε 33,40€. Προκύπτει εδώ για πλήρη αντίθεση μεταξύ των δύο αιτιολογήσεων πράγμα το οποίο δημιουργεί μεγάλες αμφιβολίες αξιοπιστίας για τα αληθώς καταβαλλόμενα ημερομίσθια, ενώ η συνολική υπολογιζόμενη δαπάνη εργατοτεχνικού προσωπικού μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές (ΙΚΑ) ανέρχεται με την νέα αιτιολόγηση μόνον σε $39.779,89$ (ομάδα Α) + $384.057,26$ (ομάδα Β) + $6.903,06$ (ομάδα Γ) + $10.128,46$ (ομάδα Δ) +

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

6.858,23 (ομάδα Ε) + 70.226,15 (ομάδα ΣΤ) + 20.242,99 (ομάδα Ζ) = 538.196,04€ δηλαδή στο 54% του ποσού της αρχικής αιτιολόγησης.

Μετά από τον υπολογισμό του Έμμεσου Κόστους Έργου ακολουθεί ο υπολογισμός του Άμεσου Κόστους Έργου για κάθε επιμέρους Ομάδα Εργασιών το οποίο συναρτάται με τον υπολογισμό του ημερησίου κόστους μηχανημάτων και προσωπικού, των αποδόσεων των μηχανημάτων καθώς και των σχετικών προσφορών όπως όλα αυτά παρατίθενται στα συνημμένα παραρτήματα της αιτιολόγησης του διαγωνιζόμενου. Για τον λόγο αυτό αξιολογούνται πρώτα τα στοιχεία αυτά ως ακολούθως.

Στο παράρτημα (9) της αιτιολόγησης που αφορά τον υπολογισμό της δαπάνης προσωπικού παρατίθενται ως αμοιβές τα ελάχιστα επιτρεπόμενα κατώτατα όρια όπως ημερομίσθιο εργάτη μικτό 30,50€ ημερομίσθιο τεχνίτη μικτό 33,40€, μισθός οδηγού μικτός 650,00€, μισθός χειριστή μικτός 715,00€, μισθός υπαλλήλου μικτός 650,00€ και μισθός εργοδηγού μικτός 845,00€. Για τους εργατοτεχνίτες η απασχόληση είναι 40,00 ώρες εβδομαδιαία για έξι (6) ημέρες δηλαδή $40,00/6 = 6,67$ ώρες ημερησίως οπότε το ελάχιστο μικτό ημερομίσθιο είναι για τον εργάτη $30,50 \times 6 \text{ ημέρες} / 40 \text{ ώρες} = 4,58\text{€}$ με αντίστοιχο ημερομίσθιο οκτάωρης απασχόλησης μικτό $4,58 \times 8 \text{ ώρες} = 36,64\text{€}$ και για τον τεχνίτη $33,40 \times 6 \text{ ημέρες} / 40 \text{ ώρες} = 5,01\text{€}$ με αντίστοιχο ημερομίσθιο οκτάωρης απασχόλησης μικτό $5,01 \times 8 \text{ ώρες} = 40,08\text{€}$. Ο διαγωνιζόμενος στην αρχική του αιτιολόγηση είχε ορίσει το καθαρό ημερομίσθιο οκτάωρης απασχόλησης για τον εργάτη σε 46,39€ και για τον τεχνίτη σε 62,35€.

Για τους μισθωτούς παραθέτει τις ανωτέρω αναφερθείσες ελάχιστες αμοιβές και τις προκύπτουσες βάσει αυτών ανηγμένες συνολικές αμοιβές σε παρεχόμενη εργασία μηνός, ημέρας και ώρας ήτοι για οδηγό (1.058,58€/μήνα - 50,81€/ημέρα - 6,35€/ώρα) για χειριστή (1.164,44€/μήνα - 55,89€/ημέρα - 6,99€/ώρα) για υπάλληλο (1.028,55€/μήνα - 49,37€/ημέρα - 6,17€/ώρα) και για εργοδηγό (1.225,69€/μήνα - 58,83€/ημέρα - 7,35€/ώρα).

Ο διαγωνιζόμενος με την νέα αιτιολόγηση δεν παραθέτει αποδεικτικά στοιχεία για τις ανωτέρω δαπάνες εργατοτεχνιτών και μισθωτών (όπως ΑΠΔ άλλων έργων κλπ) αλλά απλά επικαλείται τα ελάχιστα επιτρεπόμενα από τον νόμο κατώτατα όρια, και δεν εξηγεί γιατί τις μείωσε τόσο πολύ σε σχέση με τις προσδιορισθείσες στην αρχική αιτιολόγηση. Τελικά το κόστος του

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ημερομισθίου των εργατοτεχνιτών μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές (ΙΚΑ) ανέρχεται για τον εργάτη σε 36,64 (μικτό) x 1.61515(εργοδοτική επιβάρυνση) = 59,18€ και για τον τεχνίτη σε 40,08(μικτό) x 1.61515(εργοδοτική επιβάρυνση) = 64,74€».

44. Επειδή το Τεύχος της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) προβλέπει ότι: « [...] 6.4 Εφιστάται η προσοχή του Αναδόχου στην ανάγκη να τηρηθεί η προθεσμία του έργου με απόλυτη ακρίβεια. Για το σκοπό αυτό θα προβλεφθεί από τον ανάδοχο η δυνατότητα εργασίας σε δεύτερη βάρδια, αν δεν επαρκέσει η κανονική βάρδια, με ή χωρίς υπερωρίες καθώς και η δυνατότητα εργασίας σε ημέρες αργίας και εορτών. Οποιαδήποτε επιβάρυνση από την υπερωριακή εργασία θα βαρύνει τον ανάδοχο, χωρίς καμία απαίτηση οποιασδήποτε αποζημιώσεως εκ μέρους του εργοδότη. Οι κάθε είδους άδειες για υπερωριακή κ.λ.π. απασχόληση προσωπικού θα εκδοθούν με μέριμνα και έξοδα του Αναδόχου. Η Υπηρεσία, εάν χρειασθεί, θα συνηγορήσει στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες για τη χορήγηση τέτοιων αδειών [...] Επί της πραγματικής δαπάνης για υλικά και ημερομίσθια εργατοτεχνιτών του εργολάβου κ.λ.π., τα οποία δαπανώνται ή καταβάλλονται για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών, και τα οποία δεν υπόκεινται στην έκπτωση της δημοπρασίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 55 του Ν.3669/2008 (ΚΔΕ) (ΚΔΕ). Στην έκπτωση όμως αυτή υπόκειται το παραπάνω εργολαβικό ποσοστό. [...]17.1 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να διευκολύνει άμεσα και με ασφάλεια το προσωπικό της Επίβλεψης, τους αντιπροσώπους του Κυρίου του Έργου και τους τυχόν Συμβούλους του, στις μετακινήσεις εντός των εργοταξιακών χώρων του έργου καθώς και στην πρόσβαση σε όλα τα μέτωπα εργασιών και τους χώρους απόθεσης, παραγωγής υλικών και αποθήκευσης υλικών που πρόκειται να ενσωματωθούν στο έργο μετά από σχετικό αίτημά τους.

17.2 Ο Ανάδοχος, σε εφαρμογή της παραγράφου 14 του άρθρου 138 του Ν.4412/2016, υποχρεούται να εξασφαλίσει στα εντεταλμένα για την παρακολούθηση και την επίβλεψη των εργασιών όργανα του Κυρίου του έργου τα αναγκαία μέσα, υλικά και χώρους για την απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων τους.

17.3 Για την εφαρμογή όλων των παραπάνω, ο Ανάδοχος υποχρεούται με δαπάνες του να διαθέτει όλα τα κατά περίπτωση κατάλληλα μέσα

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

(αυτοκίνητο με οδηγό, κλπ.).. [...]18.1 Για την εξασφάλιση του απαιτούμενου ρυθμού προόδου του έργου και την τήρηση των συμβατικών προθεσμιών με τα αναγκαία περιθώρια προς κάλυψη απρόβλεπτων δυσχερειών, ο Ανάδοχος οφείλει όταν και όπου απαιτείται να χρησιμοποιεί, κατά την απόλυτη κρίση του, περισσότερες της μιας βάρδιες εργασίας, να εφαρμόζει υπερωριακή εργασία ή νυκτερινή εργασία κατά τις Αργίες και Εορτές σύμφωνα με όσα σχετικά ορίζονται από τους Νόμους του Κράτους, και να προβαίνει σε ενίσχυση του εξοπλισμού και των εργοταξιακών εγκαταστάσεών του.

18.2 Σε περίπτωση εκτέλεσης τέτοιας εργασίας, ο Ανάδοχος δε δικαιούται να ζητήσει πρόσθετη αποζημίωση για οποιεσδήποτε επιβαρύνσεις του, προκαλούμενες από την ανωτέρω αύξηση σε εργατικά, εξοπλισμό, υλικά, καύσιμα, κ.λπ., έστω και αν τέτοια αύξηση (σε βάρδιες, ώρες εργασίας, εξοπλισμού, εγκαταστάσεις) είναι πέραν των προβλέψεων του εγκριθέντος από την Υπηρεσία προγράμματος κατά το άρθρο 5 της παρούσας.

18.3 Ο Ανάδοχος οφείλει να γνωστοποιεί εγκαίρως στην Υπηρεσία εγγράφως, οποιαδήποτε αλλαγή στις ώρες εργασίας (χρησιμοποίηση νυκτερινής βάρδιας, εργασία κατά τις Κυριακές και εορτές κ.λπ.), καθώς και αλλαγές στο κύριο μηχανολογικό εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις.

18.4 Επίσης ο Ανάδοχος υποχρεούται να εφαρμόζει τις προβλεπόμενες από την κείμενη Νομοθεσία διατάξεις ως προς νυκτερινή και υπερωριακή εργασία (π.χ. αποζημιώσεις προσωπικού, μέτρα ασφαλείας κ.λπ.) και να εξασφαλίζει έγκαιρα με φροντίδα και δαπάνες του τις απαιτούμενες άδειες και εγκρίσεις από τις αρμόδιες αρχές, και να τηρεί όλους τους Νόμους και κανονισμούς, που αφορούν τέτοια εργασία.

18.5 Ειδικά για την υπερωριακή εργασία η Υπηρεσία θα συνηγορήσει, εφ' όσον κρίνεται απαραίτητη και δεν υπάρχει άλλη δυνατότητα για εξασφάλιση περισσότερου προσωπικού, αλλά δεν μπορεί να εγγυηθεί την εξασφάλιση της σχετικής έγκρισης από τις αρμόδιες Αρχές. Αν ο Ανάδοχος δεν μπορέσει να εξασφαλίσει έγκριση για υπερωριακή εργασία, αυτό δεν θα αποτελέσει δικαιολογία για παράταση των προθεσμιών εκτέλεσης του Έργου.

18.6 Εφ' όσον καθίσταται αναγκαίο κατά την κρίση της Υπηρεσίας να εκτελέσει εργασία νυκτερινή, υπερωριακή ή κατά τις Κυριακές και εορτές, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται προς τις εντολές της Υπηρεσίας για την εκτέλεση με δαπάνες του, των παρά πάνω εργασιών. [...]

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

19.3.2 Ανάθεση καθηκόντων σε τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας - τήρηση στοιχείων ασφαλείας και υγείας.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται :

α. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας αν στο έργο απασχολήσει λιγότερους από 50 εργαζόμενους σύμφωνα με το Ν. 3850/10 (αρ.8 παρ.1 και αρ.12 παρ.4).

β. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, αν απασχολήσει στο έργο 50 και άνω εργαζόμενους, σύμφωνα με το Ν.3850/10 (αρ.8 παρ.2 και αρ. 4 έως 25).

γ. Τα παραπάνω καθήκοντα μπορεί να ανατεθούν σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή να συναφθεί σύμβαση με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης ή να συνδυαστούν αυτές οι δυνατότητες.

Η ανάθεση καθηκόντων σε άτομα εντός της επιχείρησης γίνεται εγγράφως από τον ανάδοχο και αντίγραφο της κοινοποιείται στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας, συνοδεύεται δε απαραίτητα από αντίστοιχη δήλωση αποδοχής : Ν.3850/10 (αρ.9). [...] 27.5 Ο Ανάδοχος πέραν των υποχρεώσεων του όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 139 του Ν.4412/2016 κατ' ελάχιστον υποχρεώνεται να διαθέσει επί τόπου για τη διεύθυνση της κατασκευής του έργου διπλωματούχο Πολιτικό Μηχανικό (για τις εργασίες Οδοποιίας και Υδραυλικών έργων) και διπλωματούχο Ηλεκτρολόγο-Μηχανολόγο ή Ηλεκτρολόγο ή Μηχανολόγο Μηχανικό (για τις Ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες). Οι παραπάνω μηχανικοί θα πρέπει να έχουν εμπειρία τουλάχιστον 5 ετών στην κατασκευή παρόμοιων με το εκτελούμενο έργων, θα εγκριθούν δε από την Υπηρεσία μετά την υποβολή από τον Ανάδοχο όλων των πληροφοριών, πιστοποιητικών και λοιπών λεπτομερών στοιχείων, που θα αφορούν τα προσόντα και την πείρα του. Σε περίπτωση που ο μηχανικός που έχει ορίσει ο Ανάδοχος για την επίβλεψη της κατασκευής του έργου από μέρους του, απουσιάζει από το εργοτάξιο πέραν των τριών (3) ημερών χωρίς να αντικατασταθεί (με εγγραφή στο ημερολόγιο) από άλλον, πλήρως ενημερωμένο μηχανικό όμοιας ειδικότητας, επιβάλλεται ποινική ρήτρα 150 Ευρώ για κάθε ημέρα απουσίας του και για κάθε μηχανικό.

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Ακόμη ο Ανάδοχος υποχρεώνεται να διαθέσει επί τόπου για την κατασκευή του έργου και τους αναγκαίους Υπομηχανικούς και Εργοδηγούς, ανάλογα με τις ανάγκες των εργασιών και σύμφωνα με τις υποδείξεις της Επίβλεψης. (παρ. 4 του άρθρου 28 του Π.Δ. 609/85).

Η ελάχιστη τεχνική στελέχωση του εργοταξίου μπορεί να αλλάξει σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το άρθρο 139 του Ν.4412/2016 [...] 30.8 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να προβεί στον ορισμό του Υπεύθυνου συντονιστή επίβλεψης μέτρων ασφαλείας, κατά τα οριζόμενα στο Π.Δ. 305/1996 (Α' 212). Προς απόδειξη διεκπεραίωσης της παραπάνω υποχρέωσης, ο Ανάδοχος θα καταθέτει με την υπογραφή της σύμβασης, το αναθεωρημένο έντυπο Έγκρισης και Άδειας Δόμησης. Επίσης ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος, με δικές του δαπάνες και ευθύνη, να μεριμνήσει - αν χρειαστεί - για την έκδοση και τυχόν ανανέωση της άδειας κατάληψης πεζοδρομίου. [...]». Περαιτέρω, στο Τιμολόγιο Μελέτης προβλέπεται σχετικά ότι: « [...] Α.2. Έργα Οδοποιίας (ΟΔΟ)

Αντικείμενο του τιμολογίου Έργων Οδοποιίας είναι ο καθορισμός τιμών μονάδος των εργασιών, που είναι απαραίτητες για την έντεχνη ολοκλήρωση του Έργου, όπως προδιαγράφεται στα λοιπά Τεύχη Δημοπράτησης που ορίζονται στη Διακήρυξη.

1. Οι τιμές μονάδας του παρόντος Τιμολογίου αναφέρονται σε μονάδες πλήρως περαιωμένων εργασιών, όπως περιγράφονται αναλυτικά παρακάτω, οι οποίες θα εκτελεστούν στην περιοχή του Έργου. Οι τιμές μονάδος περιλαμβάνουν όλες τις δαπάνες που αναφέρονται στην περιγραφή των εργασιών, καθώς και όσες απαιτούνται για την πλήρη και έντεχνη εκτέλεση των εργασιών, σύμφωνα και με τα λοιπά Τεύχη Δημοπράτησης.

Καμιά αξίωση ή αμφισβήτηση δεν μπορεί να θεμελιωθεί, ως προς το είδος και την απόδοση των μηχανημάτων, τις ειδικότητες και τον αριθμό του εργατοτεχνικού προσωπικού και την δυνατότητα χρησιμοποίησης ή μη μηχανικών μέσων, εκτός αν άλλως ορίζεται στα άρθρα του παρόντος.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, με τις τιμές μονάδος του παρόντος Τιμολογίου προκύπτει το προϋπολογιζόμενο άμεσο κόστος του Έργου, δηλαδή το συνολικό κόστος των επί μέρους εργασιών ή λειτουργιών, οι οποίες συνθέτουν το φυσικό αντικείμενο του Έργου. Στις τιμές μονάδος αυτές, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, περιλαμβάνονται τα κάτωθι: [...]

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

1.3 Οι δαπάνες μισθών, ημερομισθίων, υπερωριών, υπερεργασιών, ασφαλιστικών εισφορών (στο Ι.Κ.Α., σε ασφαλιστικές εταιρείες, ή σε άλλους ημεδαπούς ή/και αλλοδαπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς κλπ.), δώρων εορτών, επιδομάτων που καθορίζονται από τις ισχύουσες εκάστοτε Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας (αδείας, οικογενειακού, θέσεως, ανθυγιεινής εργασίας, εξαιρέσιμων αργιών κλπ), νυκτερινής απασχόλησης (πλην των έργων που η εκτέλεσή τους προβλέπεται κατά τις νυκτερινές ώρες και τιμολογούνται ιδιαίτερω) κλπ, του πάσης φύσεως προσωπικού (επιστημονικού, εργατοτεχνικού όλων των ειδικοτήτων, υπαλλήλων εργοταξιακών γραφείων, οδηγών και χειριστών οχημάτων και μηχανημάτων, τεχνιτών συνεργείων κλπ.) ημεδαπού ή αλλοδαπού που απασχολείται για την κατασκευή του έργου, επί τόπου ή οπουδήποτε αλλού [...]».

45. Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, αναφορικά με τη στελέχωση του εργοταξίου, προκύπτει ότι καλύπτεται η απαίτηση του Τεύχους της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων από την προσφορά της προσφεύγουσας καθώς πρόκειται να απασχολήσει έναν (1) Πολιτικό Μηχανικό ΑΕΙ και έναν (1) Μηχανολόγο Μηχανικό ΑΕΙ. Επιπλέον, δεν προκύπτει με βάση το Τεύχος της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) η απαίτηση για εκ των προτέρων κάλυψη της δαπάνης απουσίας/αδείας του επιβλέποντος μηχανικού του Αναδόχου από το εργοτάξιο καθώς αφενός μεν προβλέπεται ποινική ρήτρα για κάθε μέρα απουσίας για κάθε μηχανικό και αφετέρου η προσφεύγουσα στην αιτιολόγηση της προσφοράς της έχει προσκομίσει προσφορές για τη σύναψη σύμβασης μίσθωσης υπηρεσιών όπου δεν εφαρμόζεται η εργατική νομοθεσία. Επομένως, η κοστολόγηση της εν λόγω δαπάνης (σύνολο 210.000 ευρώ και για τους δύο μηχανικούς) από την αναθέτουσα αρχή έχει εσφαλμένη αιτιολογία ως επίσης και η δαπάνη περί ατόμου για τη γραμματειακή υποστήριξη (26.742,30 ευρώ) καθώς τα συμβατικά τεύχη δεν προβλέπουν ρητώς την απασχόληση γραμματέα ούτε η επίκληση των διδαγμάτων της κοινής πείρας και λογικής επαρκεί προκειμένου να υποστηριχθεί ακλόνητα τέτοια υποχρέωση, ως βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα. Ομοίως, με εσφαλμένη αιτιολογία υπολογίζει η αναθέτουσα αρχή κόστος αδείας για τους μηχανικούς ΑΕΙ και ΤΕ ύψους 39.000 και 18.200 ευρώ, εφόσον η προσφεύγουσα στην αιτιολόγηση της προσφοράς

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

της έχει προσκομίσει προσφορές για τη σύναψη σύμβασης μίσθωσης υπηρεσιών όπου δεν εφαρμόζεται η εργατική νομοθεσία (στο Παράρτημα 2 της αιτιολόγησης η προσφεύγουσα περιλαμβάνει προσφορές πέντε μηχανικών, εκ των οποίων τρεις ΑΕΙ και δύο ΑΤΕΙ). Αντίθετα, για τους εργοδηγούς είναι εφαρμοστέα η εργατική νομοθεσία δοθέντος ότι στην αιτιολόγηση της προσφοράς της η ίδια η προσφεύγουσα υπολογίζει μηνιαίο μισθό και στην προσφυγή της αναφέρει ρητώς ότι θα απασχοληθούν με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου και ως εκ τούτου απαιτείται η πρόβλεψη του κόστους αντικατάστασής τους εφόσον δικαιούνται κανονική άδεια, ενώ, ως βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η σύμβαση ορισμένου χρόνου λήγει αυτόματα με τη λήξη του συμφωνημένου χρόνου και δεν απαιτείται καταβολή αποζημίωσης την οποία υπολογίζει η αναθέτουσα αρχή. Επομένως, με νόμιμη αιτιολογία η αναθέτουσα αρχή υπολογίζει την αντίστοιχη δαπάνη αντικατάστασης στο ύψος των 36.400 ευρώ. Περαιτέρω, αλυσιτελώς προβάλλει η προσφεύγουσα ότι η ΕΣΥ δεν απαιτεί εμπειρία και συγκεκριμένο αριθμό εργοδηγών καθώς η ίδια έχει επιλέξει να απασχολήσει συγκεκριμένο αριθμό έμπειρων εργοδηγών και υπολογίζει στην προσφορά της τη μηνιαία αμοιβή τους λαμβάνοντας υπόψη την πολυετή εμπειρία τους (Παράρτημα 9 της αιτιολόγησης της προσφοράς). Ομοίως, αλυσιτελώς υπολογίζει το εργασιακό κόστος των εργοδηγών στην προσφυγή της χωρίς να υπολογίσει την εμπειρία τους προκειμένου να αποδείξει υπερκοστολόγηση της οικείας δαπάνης από την αναθέτουσα αρχή. Εξάλλου, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, προκύπτει ότι οι δαπάνες για το «*εργατοτεχνικό προσωπικό όλων των ειδικοτήτων*» και τους «*υπαλλήλους εργοταξιακών γραφείων*» αλλά και δαπάνες για τους «*οδηγούς οχημάτων*» περιλαμβάνονται στις τιμές μονάδας του Τιμολογίου Δημοπράτησης, δηλαδή συμπεριλαμβάνουν και τις σχετικές δαπάνες για «*γραμματειακή υποστήριξη*» του αναδόχου ή για «*βοηθό*» του τοπογράφου μηχανικού ή «*αυτοκινήτου με οδηγό*» κατά το άρθρο 17.3 ΕΣΥ, οι οποίες θα έπρεπε να έχουν συμπεριληφθεί στην υποβληθείσα αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας έστω και ανηγμένα στην κοστολόγηση των δαπανών των επιμέρους άρθρων τιμολογίου της μελέτης – και όχι στον υποβληθέντα Πίνακα Β. ΣΤΑΘΕΡΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΕΡΓΟΥ/Άρθρο Β.10 και στο Άρθρο Β.2 ως εσφαλμένα υποστηρίζει η προσφεύγουσα στην προσφυγή της και

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

επανυπολογίζει η αναθέτουσα αρχή στην Τεχνική Έκθεση ενώ, ως προς τον τεχνικό ασφαλείας, είναι απαιτούμενος ο ορισμός τόσο Τεχνικού Ασφαλείας όσο και Συντονιστή Ασφαλείας κατά την εκτέλεση του έργου, ωστόσο δεν προκύπτει η απαίτηση για ορισμό ξεχωριστού προσώπου για την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων, που να δικαιολογεί σχετική πρόσθετη δαπάνη μισθοδοσίας, παρά τα περί αντιθέτου προβαλλόμενα από την αναθέτουσα αρχή στην Τεχνική Έκθεση (βλ. την από 13/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 10-15). Επομένως, η αναθέτουσα αρχή όφειλε προτού απορρίψει την προσφορά της ως ασυνήθιστα χαμηλή να ζητήσει διευκρινίσεις από την προσφεύγουσα προκειμένου να διαπιστωθεί αν τα ως άνω κόστη καλύπτονται εν τέλει και από ποια κονδύλια της προσφοράς της προσφεύγουσας. Αντίθετα, βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι στην αιτιολόγηση της προσφοράς της ρητώς αναφέρεται ότι το εργατικό κόστος υπολογίζεται για απασχόληση πενθήμερης εργασίας και για οχτάωρο (βλ. Παράρτημα 9 της αιτιολόγησης), ενώ, χωρίς να προβλέπεται από τα συμβατικά τεύχη κάτι τέτοιο, η αναθέτουσα αρχή επανυπολογίζει τη δαπάνη για το εργατοτεχνικό προσωπικό για εξαήμερη απασχόληση, ήτοι με εσφαλμένη αιτιολογία. Εξάλλου, αλυσιτελώς επικαλείται η αναθέτουσα αρχή στην Τεχνική Έκθεση συγκρίσεις με τις αντίστοιχες δαπάνες που είχε συμπεριλάβει η προσφεύγουσα στην πρώτη αιτιολόγηση της προσφοράς της δοθέντος ότι με την απόφαση 199/2021 του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε, μεταξύ άλλων, ότι οι ουσιώδεις πλημμέλειες της διαγωνιστικής διαδικασίας επιβάλλουν την επανάληψή της από το στάδιο της αιτιολογήσεως των οικονομικών προσφορών σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, με την εκ νέου αποστολή ειδικής και ορισμένης προσκλήσεως προς αιτιολόγηση της προσφοράς της προσφεύγουσας και, ως εκ τούτου, η πρώτη αιτιολόγηση κατόπιν έτερης προσκλήσεως της αναθέτουσας αρχής δεν δύναται να ληφθεί παραδεκτώς υπόψη. Επομένως, σύμφωνα με τα ως άνω, ως προς τα ως άνω αναφερόμενα σημεία, η προσβαλλόμενη πάσχει ακυρότητα λόγω εσφαλμένης αιτιολογίας.

46. Επειδή, στην υπό εξέταση προσφυγή της η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι: *«Κατά την κοινή πείρα και λογική ο αριθμός των ελέγχων που προβλέπω είναι ανεπαρκής και ως εκ τούτου απαιτείται επιπλέον*

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

δαπάνη. Αν είχα κληθεί για διευκρινίσεις, θα υποδείκνυα τα χωρία της ΕΤΕΠ που αναφέρω στην αιτιολόγησή μου, καθώς και την σχετική (προσκομισθείσα) προσφορά αναγνωρισμένου εργαστηρίου ελέγχου, εκ των οποίων προκύπτει η ακρίβεια των σχετικών υπολογισμών μου [...] 4. Εν προκειμένω, δια της σχετικής, υπ' αριθ πρωτ 358923/7-5-2021 προσκλήσεως της αναθέτουσας αρχής, διατάχθηκα να δικαιολογήσω το έμμεσο κόστος της εργολαβίας, μόνο σε σχέση με τα κονδύλια που προβλέπονται στην Εγκύκλιο 9/2017, στα οποία δεν συγκαταλέγεται δαπάνη εργαστηριακών ελέγχων, προφανώς επειδή αυτή συνυπολογίσθηκε στη διαμόρφωση του συντελεστή κοστολόγησης των λοιπών επιμέρους κονδυλίων. Παρά ταύτα, για την πληρότητα της αιτιολογικής μου εκθέσεως - οικονομοτεχνικής μελέτης, συμπεριέλαβα στο έμμεσο κόστος της εργολαβίας μου, ποσό 37.926 ευρώ. Για την εκτίμηση του αριθμού των ελέγχων που θα απαιτηθούν, επικαλέστηκα την σχετική, κανονιστικής ισχύος, ΕΤΕΠ, καθώς επίσης και προσφορά του αναγνωρισμένου εργαστηρίου ελέγχου δομικών υλικών ... (βλ σελ 64 του Παραρτήματος 2 της αιτιολογήσεώς μου), το οποίο, αφού έλαβε υπόψη του τα δεδομένα της συγκεκριμένης εργολαβίας, προσδιόρισε τον αριθμό των ελέγχων που θα απαιτηθούν και την αντίστοιχη δαπάνη - αμοιβή του.

5. Η Ομάδα Εργασίας όφειλε, καταρχάς, να απέσχει από τον έλεγχο της κοστολόγησης του συγκεκριμένου κονδυλίου, καθόσον αυτό δεν αποτελούσε αντικείμενο της δικαιολόγησης που μου ζητήθηκε. Αντ' αυτού, θεώρησε καλό να υπεισέλθει και στο εν λόγω ζήτημα, χωρίς, όμως, να λάβει υπόψη, α) ούτε την ισχύουσα ..., β) ούτε και την προσκομισθείσα προσφορά του αρμοδίου εργαστηρίου. Αντιθέτως, εκτίμησε, αυθαίρετα, ότι θα απαιτηθούν 1.500 δοκιμές σκυροδέματος επιπλέον, επικαλούμενη μη υφιστάμενο δίδαγμα κοινής πείρας (ωσάν να ήταν δυνατό να διαμορφωθεί τέτοιο δίδαγμα σχετικά με το πόσες δοκιμές απαιτούνται για συγκεκριμένο έργο), επιβαρύνοντας, παράνομα και αναιτιολόγητα, την κοστολόγησή μου κατά 3.000 ευρώ».

47. Επειδή η αναθέτουσα αρχή στην Τεχνική Έκθεση αναφέρει ότι: «Όσον αφορά τις δαπάνες εργαστηριακών ελέγχων που υπολογίζει ο διαγωνιζόμενος σε 37.926,00€, παρατηρείται έλλειψη τεκμηρίωσης και απόδειξης για τον αριθμό τους που αναφέρεται απλά «βάσει ...» η τιμή για τα δοκίμια σκυροδέματος (5,00€/τεμ) διαφέρει από την αντίστοιχη προσφορά του

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

εργαστηρίου (7,00€/τεμ.), και έχει τεθεί ποσό κατ' αποκοπή 8.000,00€ για ελέγχους υποβάσεων και βάσεων οδοστρωσίας και 4.000,00€ για λοιπούς ελέγχους. Με βάση όμως την κοινή τεχνική πείρα και λογική, για αντικείμενο έργου που αφορά συνολικά 27.855,00μ³ σκυροδέματα διαφόρων κατηγοριών από C8/10 μέχρι C40/50, υπόβαση οδοστρωσίας 437.000,00μ², βάση οδοστρωσίας 385.000,00μ², ασφαλική στρώση βάσης 359.000,00μ², ασφαλική στρώση κυκλοφορίας 186.000,00μ², ασφαλική αντιολισθηρή στρώση 180.000,00μ² και επιχώματα 225.000,00μ³ ο αριθμός των οριζομένων από τον διαγωνιζόμενο ελέγχων είναι ανεπαρκής και συνεπώς και η υπολογισθείσα γι' αυτούς δαπάνη. Κατά συνέπεια επιβάλλεται η διόρθωση της δαπάνης τουλάχιστον για την διαφορά στα δοκίμια σκυροδέματος κατά $1.500 \text{ τεμ} \times (7,00 - 5,00) = 3.000,00\text{€}$ και συνεπώς η συνολική δαπάνη εργαστηριακών ελέγχων ανέρχεται σε $37.926,00 + 3.000,00 = 40.926,00\text{€}$.

48. Επειδή το Τεύχος της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) προβλέπει ότι: «[...] 3.1.10 Οι δαπάνες διεξαγωγής των ελέγχων ποιότητας και οι δαπάνες κατασκευής των πάσης φύσεως "δοκιμαστικών τμημάτων" που προβλέπονται στην Τ.Σ.Υ. και τους λοιπούς όρους δημοπράτησης (μετρήσεις, εργαστηριακοί έλεγχοι και δοκιμές, αξία υλικών, χρήση μηχανημάτων, εργασία κλπ.)[...]», ενώ στο Τιμολόγιο Δημοπράτησης προβλέπεται ότι: «Α.2. Έργα Οδοποιίας (ΟΔΟ)

Αντικείμενο του τιμολογίου Έργων Οδοποιίας είναι ο καθορισμός τιμών μονάδος των εργασιών, που είναι απαραίτητες για την έντεχνη ολοκλήρωση του Έργου, όπως προδιαγράφεται στα λοιπά Τεύχη Δημοπράτησης που ορίζονται στη Διακήρυξη [...]Στις τιμές μονάδος αυτές, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, περιλαμβάνονται τα κάτωθι: [...] 1.4 Οι κάθε είδους δαπάνες για την εγκατάσταση, εξοπλισμό και λειτουργία εργοταξιακού εργαστηρίου, εάν προβλέπεται, την λήψη και μεταφορά των δοκιμίων και την εκτέλεση ελέγχων και δοκιμών, είτε στο εργοταξιακό εργαστήριο ή σε κρατικό ή σε ιδιωτικό της εγκρίσεως της Υπηρεσίας, σύμφωνα με τους όρους δημοπράτησης [...]Άρθρο Β-29:ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΑΠΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ

Κατασκευές τεχνικών έργων κάθε είδους και οποιοδήποτε ανοίγματος και ύψους από σκυρόδεμα που παρασκευάζεται σε μόνιμο ή εργοταξιακό συγκρότημα παραγωγής, με θραυστά αδρανή λατομείου κατάλληλης κοκκομέτρησης και διαστάσεων μέγιστου κόκκου, τσιμέντο κατάλληλης

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

κατηγορίας, αντοχής και ποσότητας, ως και τα τυχόν αναγκαία ρευστοποιητικά, υπερρευστοποιητικά, αερακτικά, σταθεροποιητικά κλπ. πρόσμικτα.

Στις τιμές μονάδας των κατασκευών από σκυρόδεμα περιλαμβάνονται:

[...] Επίσης περιλαμβάνονται, ανηγμένες στις τιμές μονάδας:

- οι δαπάνες των αναγκαίων μελετών σύνθεσης σκυροδέματος,[...]*
- η δαπάνη δειγματοληψιών, ελέγχων, δοκιμών και μετρήσεων,[...]*».

49. Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, οι δαπάνες δειγματοληψίας, ελέγχων, δοκιμών και μετρήσεων για τις κατασκευές από σκυρόδεμα περιλαμβάνονται ανηγμένες στις εκάστοτε τιμές μονάδας του αναλυτικού τιμολογίου του υπόψη έργου. Ως εκ τούτου, οι σχετικές εργαστηριακές δαπάνες θα έπρεπε να έχουν συμπεριληφθεί στην υποβληθείσα αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας στην αντίστοιχη ομάδα εργασιών, δηλαδή στην ΟΜΑΔΑ Β: ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ (σχετικά άρθρα τιμολογίου α/α 40 έως α/α 58). Ωστόσο, οι εν λόγω δαπάνες συμπεριλήφθηκαν ως «Πρόσθετα στοιχεία κόστους» στον υποβληθέντα Πίνακα Α. ΣΤΑΘΕΡΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΕΡΓΟΥ (βάσει της υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΝΣβ'/οικ.29145/Φ.ΕΓΚΥΚΛ./25-04-2017 Εγκυκλίου 9/2017 του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (ΑΔΑ: 6Η6Κ465ΧΘΞ-3Φ5), όπως εμφανίζεται στην προσφορά της προσφεύγουσας. Σε κάθε περίπτωση, βασίμως υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή ότι υφίσταται αναντιστοιχία μεταξύ της τιμής προσφοράς για τις εργαστηριακές δοκιμές συντήρησης και ελέγχου αντοχής δοκιμών σκυροδέματος (7,00 €/τεμ. βάσει της προσφοράς του εργαστηρίου «.... – Γ. ...» του Παραρτήματος 2 της αιτιολόγησης) και της υποβληθείσας από πλευράς της προσφεύγουσας τιμής μονάδας για την εν λόγω δαπάνη εργαστηριακών ελέγχων (5,00 €/τεμ.). Επιπλέον, αβασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι η αναθέτουσα αρχή υπολόγισε αυθαίρετα ότι θα απαιτηθούν 1.500 δοκιμές σκυροδέματος επιπλέον, καθώς η επισήμανση της αναθέτουσας αρχής περιορίζεται στη διαφορά κόστους που προκύπτει λόγω της ανωτέρω αναντιστοιχίας, και όχι στην εξακρίβωση του ορθού (ή μη) πλήθους των απαιτούμενων εργαστηριακών δοκιμών για τις κατασκευές σκυροδέματος. Επομένως, με ορθή αιτιολογία η αναθέτουσα αρχή προσθέτει το ποσό της διαφοράς των 3.000 ευρώ στη δαπάνη που έχει προβλέψει η προσφεύγουσα στην προσφορά της.

50. Επειδή η προσφεύγουσα στην υπό εξέταση προσφυγή υποστηρίζει ότι: «Κατά την κοινή πείρα και λογική, είναι χαμηλή η κατανάλωση καυσίμου των φορτηγών μου και πρέπει να αναπροσαρμοσθεί, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του κόστους όλων των εργασιών. Αν είχα κληθεί για διευκρινήσεις θα επισήμαινα, ότι τα φορτηγά μου είναι καινούργια και άψογα συντηρημένα, αλλά και θα υποδείκνυα (κοινώς γνωστό) τεχνικό εγχειρίδιο (έκδοση της Ενώσεως Γερμανικών Αυτοκινητοβιομηχανιών) που, προσφάτως, λήφθηκε υπόψη κατά την εξέταση αιτιολογήσεων σε άλλο διαγωνισμό της ..., από το οποίο προκύπτει, ότι οι προβλεπόμενες καταναλώσεις είναι αρκετές και σε κάθε περίπτωση δεν νοείται η αύξησή τους, κατά 15% [...] 5. Κατά την κοινή πείρα και λογική είναι χαμηλή η κατανάλωση καυσίμων των μηχανημάτων μου, και πρέπει να αναπροσαρμοσθεί κατά 20%, διότι τα μηχανήματά μου δεν είναι καινούργια, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του κόστους όλων των εργασιών. Αν είχα κληθεί για διευκρινήσεις, θα συνιστούσα, και σε αυτή την περίπτωση, προσεκτική ανάγνωση, καθόσον από τα προσκομισθέντα στοιχεία αποδεικνύεται, ότι τα μηχανήματά μου είναι υπερσύγχρονα και αναπόσβεστα. Θα εξηγούσα επίσης, ότι οι συνθήκες εκτέλεσης του συγκεκριμένου έργου, ειδικά για την επιχείρησή μου, που διαθέτει παρακείμενο εργοτάξιο, είναι ιδανικές [...] 1. Δεν υφίσταται δίδαγμα κοινής πείρας, σύμφωνα με το οποίο η κατανάλωση καυσίμου των φορτηγών ανέρχεται σε 35 λίτρα/100 χλμ. Αντιθέτως, υφίσταται λεπτομερής ανάλυση, βάσει συγκεκριμένων στοιχείων, που έχει εκδοθεί από τον ... (..., ήτοι από τον σύνδεσμό των γερμανικών αυτοκινητοβιομηχανιών) (βλ. συν.1), η οποία, μάλιστα, χρησιμοποιήθηκε, προσφάτως, και από άλλη Ομάδα Εργασίας που συγκρότησε η αναθέτουσα αρχή, για την εξέταση αιτιολογήσεων ανάλογου διαγωνισμού. Στην 8η σελίδα της υπόψη εκδόσεως, στην παράγραφο 2.2.2., που τιτλοφορείται «πτώση της κατανάλωσης καυσίμου ανά φορτηγό», διαλαμβάνεται διάγραμμα με την εξέλιξη του ύψους της κατανάλωσης καυσίμου από τα φορτηγά. Σύμφωνα με το διάγραμμα αυτό, η κατανάλωση ανήρχετο σε 48 λίτρα/100 χλμ για τα φορτηγά κατασκευής 1967 και έκτοτε, μειώθηκε προοδευτικά, για να φθάσει σε 32 λίτρα/100 χλμ για τα φορτηγά κατασκευής 2006. Αναφέρεται, επίσης, ότι έκτοτε, η πρόοδος της τεχνολογίας έχει επιτρέψει την μείωση της μέσης κατανάλωσης κατά, επιπλέον, ποσοστό 15-20%, τουλάχιστον.

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

2. Εξ άλλου, δεν υφίσταται δίδαγμα κοινής πείρας, σύμφωνα με το οποίο η μέση ωριαία ταχύτητα των φορτηγών που κινούνται εκτός κατοικημένων περιοχών ανέρχεται σε 40 χλμ/ώρα. Αντίθετα, το άρθρο 20 του ΚΟΚ (Ν. 2696/1999), προβλέπει όριο ταχύτητας για την κίνηση των φορτηγών εντός κατοικημένων περιοχών τα 50 χλμ/ώρα, ενώ για την κίνησή τους εκτός αυτών δεν θεσπίζεται κάποιος γενικός περιορισμός. Σημειωτέον, ότι, όπως προαναφέρθηκε (υπό Ι.Ι.), το υπό ανάθεση έργο πρόκειται να εκτελεστεί, κυρίως, εκτός αστικών περιοχών.

3. Αντιθέτως, υφίσταται δίδαγμα κοινής πείρας, σύμφωνα με το οποίο η κατανάλωση καυσίμου του οιοδήποτε οχήματος είναι αντιστρόφως ανάλογη της παλαιότητάς του (κάτι που προκύπτει και από το προαναφερόμενο διάγραμμα).

4. Παρά τα ανωτέρω, η Ομάδα Εργασίας, αγνοώντας το γεγονός, ότι, όπως προκύπτει από τις προσκομισθείσες άδειες κυκλοφορίας, το σύνολο των φορτηγών που θα χρησιμοποιήσω είναι καινούργια (αναπόσβεστα), επικαλούμενη, μη υφιστάμενα, διδάγματα κοινής πείρας, αύξησε την κατανάλωση σε 35 λίτρα/100 χλμ και μείωσε την ταχύτητα σε 40 χλμ/ώρα. Για την, αντί ειδικής αιτιολόγησης, προδήλως, παράνομη χρήση, ανύπαρκτων διδαγμάτων κοινής πείρας (δηλαδή, υποκειμενικών αντιλήψεων των υπαλλήλων της αναθέτουσας αρχής), χωρίς, καν, συνεννόηση με τον προσφέροντα, αναφέρομαι στα προπαρατεθέντα (υπό ΙΙΙ.3.Ε.2.-3.) [...] Η. 1. Η κατανάλωση καυσίμου των μηχανημάτων μου, αποδείχθηκε από τα εγχειρίδια των κατασκευαστών τους, τα οποία και προσκόμισα. Η Ομάδα Εργασίας, την αύξησε κατά 20% υπολαμβάνοντας, εσφαλμένα, ότι τα μηχανήματά μου δεν είναι καινούργια, αλλά και δεχόμενη, αναιτιολόγητα, ότι οι συνθήκες εκτέλεσης του έργου (εκτός αστικών περιοχών, αλλά εντός Αττικής και πλησίον του εργοταξίου μου) απέχουν των ιδανικών στις οποίες, υποτίθεται, ότι αφορούν οι καταναλώσεις που αναφέρονται στα προσκομισθέντα εγχειρίδια [...]

3. Εξ άλλου, δεν υφίσταται δίδαγμα κοινής πείρας, σύμφωνα με το οποίο η κατανάλωση καυσίμου για την οποία διαβεβαιώνει ο κατασκευαστής, πρέπει, πάντα, να προσαυξάνεται και μάλιστα κατά ποσοστό 20%».

51. Επειδή η αναθέτουσα στην Τεχνική Έκθεση αναφέρει σχετικά τα εξής: «Στο παράρτημα (8) της αιτιολόγησης που αφορά τον υπολογισμό του ημερήσιου κόστους μηχανημάτων υπεισέρχονται στοιχεία και υπολογισμοί που

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

δεν τεκμηριώνονται αναλυτικά, και εμπεριέχουν υποκειμενικές και αναπόδεικτες παραδοχές καθώς και πολύ χαμηλές αμοιβές (ελάχιστες) για τους χειριστές και τους οδηγούς, με αποτέλεσμα να προκύπτουν ημερήσιες δαπάνες που δεν κυμαίνονται σε εύλογα, κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική, επίπεδα. Ειδικότερα για τα φορτηγά έχει τεθεί κατανάλωση καυσίμου 20λίτρα/100χλμ, χωρίς τεκμηρίωση, είναι σημαντικά χαμηλότερη της πραγματικής δεν συσχετίζεται με την συνεχή λειτουργία του φορτηγού σε οκτάωρη απασχόληση αλλά συναρτάται με την εκάστοτε χιλιομετρική ημερήσια κίνηση βάσει των δρομολογίων χωρίς να προσμετράται η λειτουργία του κατά τους χρόνους φόρτωσης, εκφόρτωσης, ελιγμών κλπ, και επί πλέον το κόστος συντήρησης 5% επί του καυσίμου είναι επίσης χωρίς τεκμηρίωση και χαμηλό έναντι του επιβαλλόμενου κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική στο μέγεθος του 15% τουλάχιστον. Ως εκ τούτου και λαμβάνοντας υπόψη ελάχιστη κατανάλωση καυσίμου κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική 30-40 λίτρα/100χλμ δηλαδή μέσος όρος 35λίτρα/100χλμ, και μέση ταχύτητα κίνησης 40χλμ/ώρα προκύπτει ημερήσιο κόστος κατανάλωσης καυσίμου μαζί με τους χρόνους φόρτωσης, εκφόρτωσης, ελιγμών κλπ 8 ώρες x 40χλμ/ώρα x 0,35 λίτρα/χλμ x 0.944€/λίτρο = 105,73€, κόστος συντήρησης 105,73 x 15% = 15,86€ και συνολικό ημερήσιο κόστος φορτηγού: 105,73 + 15,86 + 5,76 (τεθέν ποσό κόστους ελαστικών) + 2,76 (τεθέν ποσό κόστους ασφαλιστρου) + 50,81 (τεθέν ποσό κόστους οδηγού) + 7,66 (τεθέν ποσό κόστους απόσβεσης) = 188,58€ στρογγυλευόμενο σε 190,00€ αντί των τριών διαφορετικών τιμών 150,00€ (μεταφοράς ασφαλομίγματος) - 120,00€ (μεταφοράς αδρανών) - 145,00€ (μεταφοράς εκσκαφών). ... Για τα μηχανήματα, η τεθείσα κατανάλωση καυσίμου βάσει εγχειριδίων αφορά ιδανικές συνθήκες λειτουργίας καινούργιους μηχανήματος Ως εκ τούτου και λαμβάνοντας υπόψη ως λογικό κατά την κοινή τεχνική πείρα ποσοστό προσαύξησης της τεθείσας ιδανικής κατανάλωσης καυσίμου τουλάχιστον 15%-25%, ήτοι μέσος όρος 20%, για μη καινούργη μηχανήματα, αναδιαμορφώνεται το ημερήσιο κόστος των παρακάτω μηχανημάτων: [...].».

52. Επειδή η προσφεύγουσα στην υποβληθείσα αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 παραθέτει ΠΙΝΑΚΑ ΙΔΙΟΚΤΗΤΟΥ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ – ΑΔΕΙΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

και, συγκεκριμένα, ένα συνοπτικό πίνακα των ιδιόκτητων μηχανημάτων και οχημάτων που θα χρησιμοποιήσει για την κατασκευή του έργου:

ΜΗΧΑΝΗΜΑ	ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ
Φίνισερ τύπου Vogele SUPER 1800-3i	2017
Φίνισερ τύπου Vogele SUPER 1803-2	2007
Οδοστρωτήρας τύπου HAMM HD 13VV	2011
Οδοστρωτήρας τύπου HAMM HD 13VV	2007
Οδοστρωτήρας τύπου HAMM DV 90VV	2007
Οδοστρωτήρας τύπου HAMM DV +90iVV-s	2018
Οδοστρωτήρας τύπου HAMM 3412HT	2007
Ασφαλτοδιανομέας τύπου Daimler Chrysler AG	2016
Φορτωτής τύπου CATERPILLAR 262D	2013
Φορτωτής τύπου CATERPILLAR 262C	2010
Εκσκαφέας τύπου CATERPILLAR M318D	2013
Εκσκαφέας τύπου JCB3CX-4T	2003
ΒΥΤΙΟ ΝΕΡΟΥ	2007
ΦΟΡΤΗΓΟ MAN (IMN1688)	
ΦΟΡΤΗΓΟ MERCEDES (YPK 9839)	
ΦΟΡΤΗΓΟ MERCEDES (YNK 9163)	
ΦΟΡΤΗΓΟ MERCEDES (YNK 9931)	
ΦΟΡΤΗΓΟ (ZMA 8428)	
ΦΟΡΤΗΓΟ (IEY 7855)	

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

, ενώ στο ίδιο αρχείο παρατίθενται τα στοιχεία της ημερομηνίας πρώτης άδειας κυκλοφορίας των οχημάτων του παραπάνω πίνακα. Από τα δε υποβληθέντα στοιχεία των αδειών κυκλοφορίας των ιδιόκτητων οχημάτων της προκύπτουν τα εξής στοιχεία:

Όχημα

Ημερομηνία πρώτης άδειας κυκλοφορίας

Επικαθήμενο Φορηγό IMN 1688	2005
Ανατρεπόμενο Φορηγό MERCEDES, YPK 9839	2001
Ανατρεπόμενο Φορηγό MERCEDES, YNK 9163	2002
Ανατρεπόμενο Φορηγό MERCEDES, YNP 9931	2006
Ανατρεπόμενο φορηγό MERCEDES, ZMA 8428	2002
Επικαθήμενο Φορηγό IEY 7855	2005

Περαιτέρω, όμως, δεν υποβάλλονται από πλευράς της «....» στοιχεία αναφορικά με το έτος κατασκευής των οχημάτων αυτών.

Επιπλέον, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8 παρατίθεται ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ και, συγκεκριμένα, δίνεται η ανάλυση δαπάνης για τα φορηγά μεταφοράς ασφαλτομίγματος, αδρανών και προϊόντων εκσκαφής:

ΦΟΡΤΗΓΟ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΑΣΦΑΛΤΟΜΙΓΜΑΤΟΣ

ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ			
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ANA km			20 L/100km

ΦΟΡΤΗΓΟ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΑΔΡΑΝΩΝ ΣΤΟ ΚΙΝΗΤΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ

ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ			
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ANA km			20 L/100km

ΦΟΡΤΗΓΟ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΕΚΣΚΑΦΩΝ ΣΕ ΑΕΚΚ

ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ			
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ANA km			20 L/100km

53. Επειδή, σύμφωνα με την έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, ως προς την κατανάλωση καυσίμου φορηγών οχημάτων, οι παράγοντες που επιδρούν στην κατανάλωση καυσίμου στα φορηγά οχήματα είναι – μεταξύ άλλων – οι εξής:

- 1) η κλίση της οδού
- 2) οι στάσεις του οχήματος

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

- 3) η ταχύτητα κίνησης του οχήματος
- 4) το βάρος του μεταφερόμενου φορτίου
- 5) το αεροδυναμικό σχήμα
- 6) τα ελαστικά
- 7) το οδόστρωμα
- 8) η συντήρηση του οχήματος
- 9) οι καιρικές συνθήκες - θερμοκρασία
- 10) η τεχνολογία μηχανής και παλαιότητα οχήματος
- 11) ο τρόπος οδήγησης

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω διαλαμβανόμενα, η κατανάλωση καυσίμου ενός οχήματος είναι ένα πολυπαραγοντικό χαρακτηριστικό, το οποίο δύναται να εκτιμηθεί με υπολογιστικά μοντέλα λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω παραμέτρους. Επομένως, αφενός μεν είναι ορθή η επισήμανση της αναθέτουσας αρχής ότι για τα φορτηγά έχει τεθεί κατανάλωση καυσίμου 20λίτρα/100χλμ, χωρίς τεκμηρίωση από την προσφεύγουσα καθώς έχει υπολογιστεί για όλα τα οχήματα μεταφοράς υλικών (ασφαλτομίγματος, αδρανών και προϊόντων εκσκαφής) κατανάλωση καυσίμου της τάξης των 20 L/100 km, χωρίς περαιτέρω αιτιολόγηση ή τεκμηρίωση από τεχνικά φυλλάδια των κατασκευαστών των εν λόγω οχημάτων, ενώ σύμφωνα με το διάγραμμα που επικαλείται και επισυνάπτει στην προσφυγή της η προσφεύγουσα από το Σύνδεσμο των Γερμανικών Αυτοκινητοβιομηχανιών (VDA - Verband der Automobilindustrie) για την εξέλιξη του ύψους της κατανάλωσης καυσίμων για φορτηγά έτους κατασκευής από το 1967 έως και το 2006, προκύπτει ότι η μέση κατανάλωση καυσίμου για φορτηγά έτους κατασκευής 2006 (δηλαδή για τα πιο «σύγχρονα» φορτηγά) είναι (κατά προσέγγιση) 32,5 L/100 km. Επομένως, εφόσον δεν έχουν υποβληθεί στοιχεία από πλευράς της προσφεύγουσας αναφορικά με το έτος κατασκευής των ιδιόκτητων οχημάτων της (είναι κενή η αντίστοιχη στήλη του πίνακα του Παραρτήματος 6, δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα αναφορικά με την τάξη μεγέθους της κατανάλωσης καυσίμου για τα οχήματα μεταφοράς των υλικών δοθέντος ότι ακόμα και αν όλα τα ιδιόκτητα οχήματα της προσφεύγουσας ήταν κατασκευής του έτους 2006 (πράγμα που δεν προκύπτει με βάση τα υποβληθέντα στοιχεία των αδειών κυκλοφορίας των εν λόγω οχημάτων), η κατανάλωση καυσίμου θα ήταν πάλι μεγαλύτερη από την υποβληθείσα από

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

την κατανάλωση της τάξης των 20 L/100 km. Δεν αποδεικνύεται, επομένως, ούτε και από τα υποβληθέντα με την προδικαστική προσφυγή στοιχεία από πλευράς της προσφεύγουσας η αιτιολόγηση της επιλογής της κατανάλωσης καυσίμου 20 L/100 km για τα φορτηγά.

54. Επειδή, ως προς την ταχύτητα κίνησης οχημάτων, το Τεύχος της Τεχνικής Περιγραφής προβλέπει στο Άρθρο 1 «ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ...» και ειδικότερα στην Παράγραφο 1.1 «Γενική Περιγραφή» (σελ. 3) τα εξής: «*«Αντικείμενο του υπόψη έργου είναι η ... της ... οδού ...: .. – ... – ..., η οποία συνδέει τα βόρεια προάστια μέσω της ... και του ... με τις ανατολικές περιοχές της Αττικής. Η προαναφερθείσα οδός αποτελείται από τρία (3) υποτμήματα:*

A. Το αστικό τμήμα της Λ. ... (που διέρχεται από τον οικιστικό ιστό του ...), μήκους 1,73χλμ.

B. Το υπεραστικό τμήμα που συνδέει το ... με τη ... , μήκους 11,79χλμ.

Γ. Το αστικό τμήμα της Λ. .. που διέρχεται από τον οικιστικό ιστό της Ν. ..., μήκους 1,98χλμ.» και στο Άρθρο 12 «ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ» (σελ. 50) τα εξής: «Στην εργολαβία αυτή περιλαμβάνονται οι απαραίτητες εργασίες για τη διατήρηση της κυκλοφορίας κατά τη φάση κατασκευής του έργου, και καθ' όλη τη διάρκεια που η διατήρηση αυτή θα είναι εφικτή. Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά αναφέρονται χωματοουργικές εργασίες, οδοστρώσεις, ασφαλτικά, ασφάλιση και σήμανση εργοταξιακής ζώνης κατά την αρ. ΔΙΠΑΔ/οι/502/1-7-2003 απόφαση (ΦΕΚ 946/Β'9-7-2003) όπως ισχύει (τεχνική προδιαγραφή σήμανσης εκτελούμενων οδικών έργων εντός και εκτός κατοικημένων περιοχών ως ελάχιστα όρια). Με τον όρο εργοταξιακή ζώνη νοείται κάθε περιοχή που άμεσα ή έμμεσα επηρεάζεται από τα εκτελούμενα έργα και τα οποία μεταβάλουν με οποιοδήποτε τρόπο τις κανονικές συνθήκες κυκλοφορίας. Η εργασία αυτή περιλαμβάνει κάθε απαραίτητο έργο, εργασία, υλικό (προσωρινά ή μόνιμα και ενσωματούμενα στο όλο έργο) και προσωπικό επί τόπου των έργων. Επίσης αφορά σε όλη τη διάρκεια κατασκευής των έργων συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων διακοπής των εργασιών για οποιοδήποτε λόγο». Περαιτέρω, το Τεύχος της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων προβλέπει στο Άρθρο 19 «ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ» και ειδικότερα στις Παραγράφους 19.2 και 19.4 (σελ. 24 & 28-29) τα εξής: «19.2. Στα πλαίσια της ευθύνης του, ο Ανάδοχος υποχρεούται :

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

α. Να εκπονεί κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων, μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων κλπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα Ν.4412/2016 (αρθ. 138 παρ.7).

...

19.4. Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών στο εργοτάξιο

...

19.4.2 Εργοταξιακή σήμανση-σηματοδότηση, συστήματα ασφαλείας, φόρτωση-εκφόρτωση-εναπόθεση υλικών, θόρυβος, φυσικοί, χημικοί παράγοντες κλπ.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται:

α. Να προβεί στην κατάλληλη σήμανση και σηματοδότηση, με σκοπό την ασφαλή διέλευση των πεζών και των οχημάτων από την περιοχή κατασκευής του έργου, σύμφωνα με: - Την Υ.Α αριθ. ΔΜΕΟ/Ο/613/16-2-2011 του τ. ΥΠΥΜΕΔΙ: «Οδηγίες Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων» (ΟΜΟΕ-ΣΕΕΟ, τεύχος 7)

- Τη ΚΥΑ αριθ.6952/14-2-2011 του τ. ΥΠΕΚΑ και τ. ΥΠΥΜΕΔΙ «Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών»

- Τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας: Ν.2696/99 (αρ.9-11 και αρ.52) και την τροπ. αυτού: Ν.3542/07 (αρ.7-9 και αρ.46)....», ενώ στο Άρθρο 37 «ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ» και ειδικότερα στην Παράγραφο 37.1 (σελ. 52-53) τα εξής: «...Με την έναρξη των εργασιών σε κάθε θέση και καθ' όλη των διάρκειά εκτέλεσής τους ο Ανάδοχος υποχρεώνεται να προβαίνει στην πλήρη σήμανση του εργοταξίου, σε περίφραξη και ιδιαίτερη σήμανση κάθε επικίνδυνης θέσης, λαμβανομένου υπόψη του Νέου Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Νέος ΚΟΚ), ο οποίος κυρώθηκε με το Ν. 2696/99 (ΦΕΚ 57/Α΄) και σύμφωνα με τα παρακάτω κατά σειρά ισχύος:

1. Το Τεύχος Εργοταξιακής Σήμανσης Αυτοκινητόδρομων που συντάχθηκε από την ΕΥΔΕ/ΠΑΘΕ.

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

2. Την εγκύκλιο τ. Υ.Δ.Ε. ΒΜ 5/30058/6-12-82 με την οποία εγκρίθηκε η ΠΤΠ που αναφέρεται στη σήμανση έργων που εκτελούνται “σε κατοικημένες περιοχές” (ΦΕΚ 121 Β/23-3-83).

3. Την εγκύκλιο τ. Υ.Δ.Ε. ΒΜ 5/30428/17-6-80 με την οποία εγκρίθηκε η ΠΤΠ που αναφέρεται στη σήμανση έργων που εκτελούνται “έξω από κατοικημένες περιοχές” (ΦΕΚ 589 Β/30-6-80).

4. Οποιαδήποτε νεώτερη διάταξη ισχύει....» και στο Άρθρο 1 «ΓΕΝΙΚΑ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ» και ειδικότερα στην Παράγραφο 1.6 τα εξής: «Η συμμετοχή στην δημοπρασία με την υποβολή της προσφοράς αποτελεί αμάχητο τεκμήριο, ότι ο Ανάδοχος αποδέχεται ότι έχει μελετήσει και διερευνήσει πλήρως όλα τα συμβατικά στοιχεία του έργου (σχέδια, προδιαγραφές, τεύχη κ.λ.π.), όπως επίσης και τα λοιπά στοιχεία της εργολαβίας, που περιλαμβάνονται στο φάκελο της Δημοπρασίας, έχει επισκεφθεί και ελέγξει πλήρως τη φύση και την τοποθεσία του έργου και έχει πλήρη γνώση των γενικών και τοπικών συνθηκών της κατασκευής του, κυρίως σε ότι αφορά τις πάσης φύσης πηγές λήψης υλικών, τις θέσεις της προσωρινής και οριστικής απόθεσης των προϊόντων εκσκαφής, καθαιρέσεων, τις μεταφορές, τη διάθεση, διαχείριση και αποθήκευση υλικών, τη δυνατότητα εξασφάλισης εργατοτεχνικού προσωπικού γενικά, νερού ηλεκτρικού ρεύματος, τις επικρατούσες μετεωρολογικές συνθήκες, τις οδούς προσπέλασης, τις ενδεχόμενες δυσχέρειες και καθυστερήσεις λόγω της κυκλοφορίας και ότι έχει λάβει υπόψη του ότι δεν θα του αναγνωρισθεί καμία απαίτηση σχετική με αποζημίωση κατά οιονδήποτε τρόπο, λόγω των παραπάνω τοπικών συνθηκών, των καθυστερήσεων που τυχόν θα απαιτηθούν ή δυσχερειών κυκλοφορίας». Περαιτέρω, σύμφωνα με το Άρθρο 20 «Όρια ταχύτητας» του Ν. 2696/1999 «Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας» (ΦΕΚ Α' 57/23-03-1999), ορίζεται ότι: «1. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας των αυτοκινήτων οχημάτων, μέσα στις κατοικημένες περιοχές, ορίζεται σε 50 χιλιόμετρα την ώρα, εκτός αν άλλως ορίζεται με ειδική σήμανση», ενώ σύμφωνα με το Άρθρο 9 «Σήμανση των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς» ότι: «1. Όταν εκτελούνται στις οδούς εργασίες, τοποθετούνται σε κατάλληλες θέσεις όλες οι πινακίδες σήμανσης που απαιτούνται κατά περίπτωση (κινδύνου, ρυθμιστικές, πληροφοριακές), κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 10 του παρόντος Κώδικα».

55. Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας των 50χλμ/ώρα εντός κατοικημένων περιοχών – που επικαλείται η προσφεύγουσα αφορά σε υφιστάμενες εν κυκλοφορία αστικές οδούς και όχι σε οδούς όπου εκτελούνται εργασίες, για τις οποίες απαιτείται η εκπόνηση και εφαρμογή μελέτης εργοταξιακής σήμανσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, στην Τεχνική Περιγραφή, αλλά και στην Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων του έργου. Ωστόσο, όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι δεν υφίσταται δίδαγμα κοινής πείρας, σύμφωνα με το οποίο η μέση ωριαία ταχύτητα των φορτηγών που κινούνται εκτός κατοικημένων περιοχών ανέρχεται σε 40 χλμ/ώρα, επισημαίνεται ότι για το υφιστάμενο εν κυκλοφορία υπεραστικό τμήμα που συνδέει το Διόνυσο με τη Νέα Μάκρη, μήκους 11,79χλμ, το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας βάσει των υφιστάμενων (τοποθετημένων) πινακίδων σήμανσης σε όλο το μήκος της οδού είναι επίσης 50χλμ/ώρα, όπως προκύπτει και από μία απλή επισκόπηση μέσω του εργαλείου «Street View» της εφαρμογής «Google Maps». Οι δε Οδηγίες Μελετών Οδικών Έργων (ΟΜΟΕ) του τ. Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και, ειδικότερα, το Τεύχος 7 «Σήμανση Εκτελούμενων Έργων σε Οδούς» (ΟΜΟΕ - ΣΕΕΟ) προβλέπει τα εξής (ομοίως τα ίδια προβλέπονται και με την υπ' αριθ. ΔΙΠΑΔ/οι/502/01-07-2003 Απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων - ΦΕΚ Β' 946/09-07-2003):

«1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

...

1.2 Αντικείμενο και Πεδίο Εφαρμογής

Αντικείμενο του παρόντος τεύχους είναι η κατάλληλη σήμανση κατά μήκος υφιστάμενων οδών στη ζώνη εκτελούμενων έργων σε αστικό, περιαστικό και υπεραστικό οδικό δίκτυο.

...

2. ΖΩΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟΥ - ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

2.1 Ζώνη Προειδοποίησης

Είναι η περιοχή στην οποία, ενώ διατηρούνται τα κανονικά γεωμετρικά χαρακτηριστικά της οδού, τοποθετείται η προειδοποιητική σήμανση για το εργοτάξιο. Αυτή η σήμανση προετοιμάζει τους οδηγούς για τις αλλαγές που θα

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

συναντήσουν (λόγω του εργοταξίου) στη διατομή, στα γεωμετρικά χαρακτηριστικά και στις συνθήκες κυκλοφοριακής ροής.

Σε υπεραστικές ή περιαστικές οδούς, ανάλογα με τη σοβαρότητα της εκτροπής, τον κυκλοφοριακό φόρτο και τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά της οδού, το μήκος της ζώνης προειδοποίησης είναι: ...800 έως 2 000 m

Στη ζώνη προειδοποίησης γίνεται και η προσαρμογή του ορίου ταχύτητας στις συνθήκες που διαμορφώνονται, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές συνθήκες και τη γεωμετρία της οδού. Η μείωση του ορίου ταχύτητας γίνεται, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της οδού, με βήματα:

- σε υπεραστικές και περιαστικές οδούς
.....20 km/h
- σε αστικές οδούς
.....
.10 km/h

Σε αστικές οδούς, το μήκος της εν λόγω ζώνης καθορίζεται, ανάλογα με τις γενικές κυκλοφοριακές συνθήκες της ευρύτερης περιοχής σύμφωνα με τη σχετική μελέτη που εκπονείται. Μετρώντας από το σημείο έναρξης των εργασιών το μήκος της ζώνης θα είναι οπωσδήποτε:.....>1ΠΟΤ, όπου ΠΟΤ: πλευρά οικοδομικού τετραγώνου....». Ως εκ τούτου, προκύπτει η υποχρέωση μείωσης των ορίων ταχύτητας τουλάχιστον στις ζώνες προσέγγισης του εργοταξίου - τόσο στο αστικό όσο και στο υπεραστικό τμήμα αυτού - δηλαδή κάτω από τα 50χλμ/ώρα, ανάλογα με τα προβλεπόμενα στη μελέτη εργοταξιακής σήμανσης που θα εκπονηθεί από πλευράς του Αναδόχου σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διατάξεις, και η οποία θα πρέπει να εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές. Εξάλλου, το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.) προβλέπει στο Άρθρο 5 «ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ» και ειδικότερα στην Παράγραφο 5.4 «Εκτίμηση των κινδύνων που ενδέχεται να παρουσιαστούν» ότι: «Στους παρακάτω πίνακες παρατίθεται από τον μελετητή εντοπισμός των κινδύνων που ενδέχεται να εμφανισθούν κατά το στάδιο εκτέλεσης του έργου και γίνεται αξιολόγηση της έντασης του κινδύνου (όπως προαναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο).

...

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Ο Ανάδοχος θα τοποθετήσει κατάλληλη σήμανση και θα δώσει σαφείς οδηγίες στους οδηγούς για τα όρια ταχύτητας εντός-εκτός εργοταξίου και της Εργοταξιακής ζώνης.

...

Ο Ανάδοχος σύμφωνα με την εξέλιξη του έργου θα επικαιροποιεί - συντηρεί την Εργοταξιακή σήμανση και θα δίνει σαφείς οδηγίες στους οδηγούς για τα όρια ταχύτητας εντός-εκτός εργοταξίου....». Κατά τη συνήθη δε πρακτική και για λόγους ασφαλείας, σύμφωνα με την έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, κατά την εκτέλεση των έργων η ταχύτητα κίνησης των οχημάτων εντός των χώρων του εργοταξίου, δηλαδή εντός της ζώνης των εκτελούμενων έργων, συνιστάται να είναι της τάξης των 20-30 χλμ/ώρα, προκειμένου να αποτρέπεται ο κίνδυνος πρόκλησης τροχαίου ατυχήματος και η δημιουργία σκόνης, αλλά και να προστατεύεται το εργατοτεχνικό προσωπικό από την κίνηση των οχημάτων. Ιδιαίτερα δε όταν προσεγγίζει κάποιο όχημα ένα συνεργείο κατασκευής εντός του εργοταξίου, η ταχύτητα συνιστάται να μειώνεται ακόμη και στα 10 χλμ/ώρα, για λόγους ασφαλείας. Σε κάθε περίπτωση, η ταχύτητα κίνησης των οχημάτων τόσο εντός όσο και εκτός του εργοταξίου, αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης μελέτης, δηλαδή της μελέτης εργοταξιακής σήμανσης, όπως επίσης και αντικείμενο των ειδικότερων κανόνων ασφαλείας που θα ορίσει ο Ανάδοχος του έργου σε συνεργασία με τον Τεχνικό Ασφαλείας (βλ. την από 28/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 24-29). Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή ουδόλως αιτιολογεί με ποιον τρόπο υπολόγισε για την κατανάλωση καυσίμου των οχημάτων μέσο όρο 35λίτρα/100χλμ, και μέση ταχύτητα κίνησης 40χλμ/ώρα αυξάνοντας κατά 20% το υπολογισθέν από την προσφεύγουσα κόστος, δοθέντος ότι, κατά τα ως άνω διαλαμβανόμενα, αυτή εξαρτάται από πολλούς παράγοντες ή εάν, εν πάσει περιπτώσει, ο εν λόγω υπολογισμός της προσφεύγουσας καθιστά την προσφορά της ως ασυνήθιστα χαμηλή.

56. Επειδή, σχετικά με την κατανάλωση καυσίμου μηχανημάτων, στο Παράρτημα 8 της αιτιολόγησης της οικονομικής της προσφοράς για τον υπολογισμό ημερησίου κόστους μηχανημάτων, η προσφεύγουσα έχει προσκομίσει τεχνικά φυλλάδια όπου αναγράφεται η μέση κατανάλωση

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

καυσίμων για ορισμένα μόνο εκ των μηχανημάτων έργου τα οποία πρόκειται να χρησιμοποιήσει για την κατασκευή του έργου. Συγκεκριμένα, έχει υποβάλει τεχνικά φυλλάδια για τη μέση κατανάλωση καυσίμων για τα εξής πέντε (5) εκ συνόλου δώδεκα (12) μηχανημάτων έργου (αρχείο «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8_signed.pdf»):

1. Εκσκαφέας M318D (σελίδα 10 του αρχείου pdf): 8,80 lit/h
2. Εκσκαφέας JCB 3CX-4T (σελίδα 14 του αρχείου pdf): 7,91 lit/h
3. Οδοστρωτήρας HAM DV 90VV (σελίδα 21 του αρχείου pdf): 6,00 lit/h
4. Οδοστρωτήρας HAM 3412HT (σελίδα 27 του αρχείου pdf): 10,00 lit/h
5. Φορτωτής 262C (σελίδα 37 του αρχείου pdf): 2,70 lit/h

Οι ανωτέρω μέσες καταναλώσεις καυσίμων σαφώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση υπολογισμού για το κόστος των καυσίμων που απαιτούνται για τη λειτουργία των μηχανημάτων, ωστόσο θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι παρακάτω παράμετροι, εάν πρόκειται να γίνει μία πιο λεπτομερής και ακριβής εκτίμηση του κόστους των καυσίμων.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, το κόστος των καυσίμων για τα μηχανήματα έργου προσδιορίζεται με βάση τις παρακάτω παραμέτρους:

- την πραγματική ισχύ Ne [PS] του κινητήρα στον άξονα
- την ειδική κατανάλωση καυσίμου be [kg/PS, h], δηλαδή η ποσότητα καυσίμου που καταναλώνει ο κινητήρας στη μονάδα ισχύος και του χρόνου για κανονικές συνθήκες λειτουργίας
- την τρέχουσα τιμή του καυσίμου δ [€/L]
- το συντελεστή φόρτισης f , δηλαδή το λόγο της μέσης ισχύος του μηχανήματος (Nμέσο) προς τη μέγιστη πραγματική ισχύ του μηχανήματος (Ne)

Έτσι, προκύπτει ότι το κόστος καυσίμων υπολογίζεται από τη σχέση:

$$Bh = Ne \cdot be \cdot \delta \cdot f \text{ (€/L)}$$

Ως εκ τούτου, η κατανάλωση καυσίμων και – κατ' επέκταση – το κόστος τους για τη λειτουργία των μηχανημάτων έργου είναι ένα χαρακτηριστικό που εξαρτάται από περισσότερες από μία παραμέτρους. Συμπληρωματικά, αναφέρεται ότι η πραγματική κατανάλωση καυσίμου μετράται στο πεδίο, υπό πραγματικές συνθήκες εργασίας των μηχανημάτων. Ιδιαίτερα, επισημαίνεται

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ότι διαστήματα χρήσης των μηχανημάτων σε κατάσταση στάσης («ρελαντί»), σε κίνηση με την όπισθεν, σε κίνηση χωρίς μεταφορά φορτίου, σε ελιγμούς και σε εργασία σε κατωφέρεια είναι παραδείγματα συνθηκών που μειώνουν τον συντελεστή φορτίου, άρα και το κόστος των καυσίμων. Επιπλέον, σημαντική θεωρείται και η παράμετρος του χειριστή του μηχανήματος. Για παράδειγμα, δύο χειριστές με διαφορετική εμπειρία και ιδιοσυγκρασία που χειρίζονται το ίδιο μηχάνημα έχουν διαφορά στον τρόπο χειρισμού του μηχανήματος, που επηρεάζει αντίστοιχα και το ποσοστό κατανάλωσης καυσίμων (κατ' αντιστοιχία με την επονομαζόμενη «οδηγική συμπεριφορά»). Κατά συνέπεια, δεν προκύπτει από την «κοινή τεχνική πείρα» ενιαίο «ποσοστό προσαύξησης της τεθείσας ιδανικής κατανάλωσης καυσίμου» κατά 20% για όλα ανεξαιρέτως τα μηχανήματα έργου, παρά τα περί αντιθέτου αναφερόμενα στην Τεχνική Έκθεση, καθώς το κάθε μηχάνημα έργου χρησιμοποιείται για διαφορετική εργασία, έχει διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά (συνεπώς και διαφορετική απαίτηση σε καύσιμα), χρησιμοποιείται από διαφορετικό χειριστή και σε διαφορετικές κάθε φορά επιτόπου συνθήκες εργασίας (βλ. την από 28/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 29-30). Επομένως, η αναθέτουσα αρχή με εσφαλμένη αιτιολογία προέβη σε δικούς της υπολογισμούς, αυξάνοντας την κοστολογική δαπάνη που προβλέπει στην προσφορά της η προσφεύγουσα, χωρίς προηγουμένως να ζητήσει περαιτέρω διευκρινίσεις, ως όφειλε στο πλαίσιο της συνεννόησης (ουσιαστικού διαλόγου) με τον προσφέροντα του άρθρου 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016

57. Επειδή η προσφεύγουσα στην υπό εξέταση προσφυγή της αναφέρει ότι: *«4. Κατά την κοινή πείρα και λογική, είναι χαμηλό το κόστος συντήρησης των μηχανημάτων και οχημάτων μου και πρέπει να αναπροσαρμοσθεί σε 15% επί του κόστους καυσίμου, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του κόστους όλων των εργασιών. Αν είχα κληθεί για διευκρινήσεις, πέραν των ανωτέρω, θα συνιστούσα στην Ομάδα Εργασίας να διαβάσει προσεκτικά, ως οφείλει, την αιτιολόγησή μου, προκειμένου να διαπιστώσει, ότι σε όλες τις περιπτώσεις μηχανημάτων και οχημάτων, επιπλέον του ποσοστού 5% επί του κόστους καυσίμου, υπολογίζεται, ξεχωριστά, η δαπάνη για ελαστικά (η οποία και αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα καθορισμού του κόστους συντήρησης), με αποτέλεσμα η συνολική δαπάνη για την συντήρηση να*

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ανέρχεται, περίπου, στο ποσοστό στο οποίο την υπολόγισε και η Ομάδα Εργασίας (προσαυξάνοντας την με 10% επιπλέον και καταλήγοντας σε κόστος συντήρησης της τάξεως του 25%). Θα επισήμαινα, επίσης, ότι σε όλα τα φορτηγά και μηχανήματα υπολογίζεται, σημαντική, δαπάνη απόσβεσης, κάτι που συνεπάγεται ότι είναι καινούργια και ότι, κατά τεκμήριο, η συντήρησή τους είναι λιγότερο απαιτητική [...].6. Τέλος, η Ομάδα Εργασίας, υπολαμβάνοντας ότι υπολογίζω το κόστος του συνόλου της συντήρησης των φορτηγών μου σε ποσοστό 5% επί του κόστους των απαιτούμενων καυσίμων, επικαλούμενη, δήθεν, δίδαγμα κοινής πείρας, το αύξησε κατά 10%, ήτοι σε ποσοστό 15% συνολικά (βλ και ανωτέρω, υπό Π.2.Γ.4.). Πέραν του ότι δεν υφίσταται τέτοιο δίδαγμα κοινής πείρας και ότι, ως εκ τούτου, απαραδέκτως αυτό λαμβάνεται υπόψη για την αιτιολόγηση της απόρριψης της προσφοράς μου (βλ ανωτέρω, υπό 111.3.Ε.2.-3.), εν προκειμένω εμφιλοχώρησε σφάλμα και περί την ανάγνωση της αιτιολογικής μου εκθέσεως. Συγκεκριμένα, είναι αδιαμφισβήτητο, ότι η πιο συνήθης και η πλέον δαπανηρή φθορά των φορτηγών και όλων, γενικά, των οχημάτων, αφορά στα ελαστικά τους. Για τον λόγο αυτό, υπολόγισα ξεχωριστά την δαπάνη συντήρησης - αντικατάστασης των ελαστικών των φορτηγών μου με συγκεκριμένα ποσά, που προέκυψαν από τιμολόγια τα οποία προσκόμισα, και σε αυτά προσέθεσα και ποσοστό 5% για τις λοιπές δαπάνες συντηρήσεως. Προστιθεμένων των ποσών για ελαστικά, στο ποσοστό επί της κατανάλωσης καυσίμων, αποδεικνύεται, ότι το τελικό ποσοστό που συνυπολόγισα, ισούται ή έστω προσεγγίζει το ποσοστό του 15%, που, αυθαίρετα, θεώρησε εύλογο η αναθέτουσα αρχή, ότι δηλαδή, το ποσοστό 15% που, όντως, υπολόγισα, προσαυξήθηκε κατά 10% επιπλέον!!!»

7. Εξάλλου, ως προς το κόστος συντηρήσεως, πρέπει να επισημανθεί ένα δίδαγμα κοινής πείρας και λογικής, που πράγματι υφίσταται (σε αντίθεση με αυτά που επικαλέσθηκε η αναθέτουσα αρχή), σύμφωνα με το οποίο, όσο πιο καινούργιο - λιγότερο χρησιμοποιημένο είναι ένα φορτηγό, μηχανήμα κλπ, τόσο λιγότερη είναι η δαπάνη που απαιτείται για καύσιμα και, ιδίως, για την συντήρησή του. Ακριβώς, επειδή το σύνολο των φορτηγών (και των μηχανημάτων) μου έχει αποκτηθεί σχετικά πρόσφατα, υπολόγισα κατά την εκτίμηση της δαπάνης χρήσεως όλων (ανεξαιρέτως) ημερήσιο κόστος απόσβεσης. Συνεπώς, δια του συνυπολογισμού της εν λόγω δαπάνης (απόσβεσης) εξισορροπείται η όποια (δήθεν) ανάγκη αύξησης του ποσοστού

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

του κόστους συντήρησης. Σε διαφορετική περίπτωση, προκύπτει λογικό άτοπο. Ειδικότερα, οι εργολήπτες που διαθέτουν ιδιόκτητα και αναπόσβεστα φορτηγά (και μηχανήματα) θα βρίσκονται σε μειονεκτική θέση έναντι αυτών που θα χρησιμοποιήσουν μισθωμένα ή/και πεπαλαιωμένα (αποσβεσμένα). Οι πρώτοι θα επιβαρύνονται με το κόστος απόσβεσης, έχοντας, κατά τα λοιπά, ίδια αντιμετώπιση, όσον αφορά στο κόστος συντήρησης, με αυτούς που δεν οφείλουν να συνυπολογίσουν αποσβέσεις, λόγω της παλαιότητας των φορτηγών και των μηχανημάτων τους.

8. Συνεπώς, η, με βάση τις ανωτέρω, εσφαλμένες, παραδοχές, αύξηση του κόστους των καυσίμων και της συντηρήσεως και η μείωση της απόδοσης (του αριθμού των ημερησίων δρομολογίων) των φορτηγών μου, οι οποίες οδήγησαν σε, σημαντική, επιβάρυνση του κόστους όλων των εργασιών, για τις οποίες απαιτείται η χρησιμοποίησή τους (πρακτικά, σχεδόν, όλων) αιτιολογείται με προδήλως παράνομο, αλλά και εσφαλμένο, τρόπο [...].2. Σχετικά με το πρώτο σκέλος της ανωτέρω αιτιολόγησης αναφέρομαι στα δεδομένα που διαλαμβάνονται στο Παράρτημα 6 της αιτιολογικής μου εκθέσεως, εκ των οποίων προκύπτει ότι τα βασικότερα μηχανήματα (φίνισερ, οδοστρωτήρας, ασφαλτοδιανομέας) είχαν αγοραστεί, καινούργια, 1-2 έτη προ της δημοπρατήσεως. Αναφέρομαι, επίσης, και στο Παράρτημα 8, από το οποίο προκύπτει, ότι για όλα, ανεξαιρέτως, τα μηχανήματά μου, συνυπολόγισα (σημαντικό) κόστος ημερήσιας απόσβεσης, καθόσον, στο σύνολό τους, τα είχα αποκτήσει, σχετικά, πρόσφατα, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατό (ως, ακόμα, αναπόσβεστα) να θεωρηθούν πεπαλαιωμένα».

58. Επειδή σύμφωνα με την Τεχνική Έκθεση: «Στο παράρτημα (8) της αιτιολόγησης που αφορά τον υπολογισμό του ημερήσιου κόστους μηχανημάτων υπεισέρχονται στοιχεία και υπολογισμοί που δεν τεκμηριώνονται αναλυτικά, και εμπεριέχουν υποκειμενικές και αναπόδεικτες παραδοχές καθώς και πολύ χαμηλές αμοιβές (ελάχιστες) για τους χειριστές και τους οδηγούς, με αποτέλεσμα να προκύπτουν ημερήσιες δαπάνες που δεν κυμαίνονται σε εύλογα, κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική, επίπεδα. ... Για τα μηχανήματα, ... το κόστος συντήρησης 5% επί του καυσίμου είναι χωρίς τεκμηρίωση και χαμηλό έναντι του επιβαλλόμενου κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική στο μέγεθος του 15% τουλάχιστον. Ως εκ τούτου ..., αναδιαμορφώνεται το ημερήσιο κόστος των παρακάτω μηχανημάτων: ...».

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

59. Επειδή, σύμφωνα με την έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, ως προς το κόστος συντήρησης μηχανημάτων, στο πλαίσιο της οργάνωσης των επιχειρήσεων είναι απαραίτητη η συνεχής παρακολούθησή του. Από τη μεταβολή του κόστους αυτού σε συνάρτηση με τις ώρες λειτουργίας των μηχανημάτων προκύπτουν κριτήρια για την οικονομική εκμετάλλευση των μηχανημάτων και την προγραμματισμένη αντικατάστασή τους. Το δε κόστος συντήρησης υπολογίζεται σε €/h ως μία μέση σταθερή τιμή κατά τη διάρκεια του χρόνου απόσβεσης. Στη φάση της προ-κοστολόγησης χρησιμοποιούνται συμβατικοί συντελεστές και στατιστικά στοιχεία από προηγούμενες κοστολογήσεις.

Μέσες τιμές συντελεστών συντήρησης:

Ωριαίο κόστος ανταλλακτικών $C_a = 0,36 \cdot C_h$

Ωριαίο κόστος εργατικών $C_e = 0,30 \cdot C_h$

Επαύξηση ασφάλισης προσωπικού $C_\gamma = \gamma \cdot C_h$

Σύνολο κόστους επισκευών $R_h = (0,66 + \gamma) \cdot C_h$ (€/h)

όπου C_h το ωριαίο κόστος εξυπηρέτησης κεφαλαίου σε €/h

(δηλαδή η εξυπηρέτηση των χρημάτων που δαπανήθηκαν για την αγορά του μηχανήματος, και το οποίο αναλύεται στην απόσβεση και στους τόκους)

Η δε κατανάλωση λιπαντικών, σύμφωνα με το γερμανικό εγχειρίδιο Haeder, για τις δομικές μηχανές είναι από 2 έως 4 g/PSeh. Η κατανάλωση λιπαντικών μπορεί επίσης να υπολογιστεί και ως ποσοστό της κατανάλωσης καυσίμου. Από στατιστικά στοιχεία προέκυψε μία μέση τιμή 1,7 έως 3,2% για μικρούς και μεγάλους κινητήρες αντιστοίχως και σε ειδικές περιπτώσεις μέχρι 6%. (Basic Estimating, εγχειρίδιο της International Harvester). Άλλη μέθοδος, απλούστερη, η οποία εφαρμόζεται στη Γερμανία (βλ. Γερμανικούς καταλόγους BGL 1991 παραγρ. 3.2), είναι ο άμεσος υπολογισμός του κόστους λιπαντικών ως ποσοστό του κόστους καυσίμου. Ο συντελεστής κυμαίνεται μεταξύ 8 και 15%.

Εξάλλου, οι δαπάνες για τα ελαστικά είναι ένα σημαντικό μέρος του ωριαίου κόστους σε οποιοδήποτε μηχάνημα και μια από τις δυσκολότερες δαπάνες να προβλεφθούν διότι σχετίζεται με πολλές μεταβλητές. Η καλύτερη εκτίμηση για κόστος ελαστικών λαμβάνεται από εκτιμήσεις για τη ζωή των

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ελαστικών από την πραγματική εμπειρία αυτών που τα χρησιμοποιούν. Σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει κατάλληλη εμπειρία μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατάλληλα γραφήματα ανάλογα με τον τύπο του μηχανήματος και τη χρήση του. Συνήθως, τα μηχανήματα με ελαστικούς τροχούς κοστολογούνται με δυο μεθόδους. Σύμφωνα με την πρώτη μέθοδο το μηχάνημα θεωρείται ως ένα σύστημα με τους ελαστικούς τροχούς. Κατά τη δεύτερη μέθοδο, η οποία εφαρμόζεται κατά κανόνα στα τεχνικά έργα, το μηχάνημα κοστολογείται χωριστά από τα ελαστικά. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής και Διεθνούς Βιβλιογραφίας, προκύπτει ότι το κόστος συντήρησης των μηχανημάτων έργου αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης μελέτης, που εξαρτάται από πολλές μεταβλητές, όπως το κόστος των ανταλλακτικών, το κόστος του προσωπικού (εργατικό κόστος και κόστος ασφάλισης), το κόστος κεφαλαίου (βλ. την από 13/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 33-34). Επομένως, ο υπολογισμός από πλευράς της προσφεύγουσας για κόστος συντήρησης σε ποσοστό 5% επί του κόστους καυσίμου δεν αποδεικνύεται με βάση τη βιβλιογραφία, ειδικά δε αν συνυπολογιστεί ότι μόνο για το κόστος των λιπαντικών η βιβλιογραφία προτείνει ένα ποσοστό μεταξύ 8 και 15% επί του κόστους καυσίμων, δηλαδή ήδη άνω του 5% επί του κόστους καυσίμου. Αντίθετα, η ξεχωριστή κοστολόγηση των ελαστικών από πλευράς της προσφεύγουσας για την ημερήσια κοστολόγηση των μηχανημάτων της βασίζεται σε αποδεκτή από τη βιβλιογραφία μέθοδο υπολογισμού. Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή δεν αιτιολογεί επαρκώς με την επίκληση των διδαγμάτων της κοινής τεχνικής πείρας για ποιον λόγο υπολογίζει το κόστος αυτό σε ποσοστό ειδικώς 15%.

60. Επειδή, ως προς τη συσχέτιση απόσβεσης και κόστους συντήρησης μηχανημάτων, στο πεδίο Διαχείρισης Τεχνικών Έργων και, ιδιαίτερα, κατά την εφαρμογή των αρχών και μεθόδων της τεχνικής οικονομικής, λαμβάνονται υπόψη ορισμένες βασικές έννοιες:

□ ως πάγιο περιουσιακό στοιχείο θεωρείται ένα μη-αναλώσιμο στοιχείο (που μπορεί δηλαδή να χρησιμοποιηθεί πολλές φορές) το οποίο αποκτά και χρησιμοποιεί μια επιχείρηση προκειμένου να εξυπηρετήσει άμεσα ή έμμεσα την παραγωγική της διαδικασία

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

□ πάγια περιουσιακά στοιχεία μπορεί να είναι ενσώματα, όπως μηχανήματα, εργαλεία, μεταφορικά μέσα, οικοπέδα, κτιριακές εγκαταστάσεις, έπιπλα κλπ. ή άυλα (ασώματα), όπως διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εμπορικά σήματα κλπ.

□ τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται σε παραγωγική διαδικασία χάνουν προοδευτικά την αξία τους με τη χρήση και το χρόνο, και η βαθμιαία μείωση της αξίας ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου μιας επιχείρησης είναι γνωστή ως απόσβεση

□ η έννοια της απόσβεσης είναι ότι η επένδυση που έγινε σε αγορά εξοπλισμού θα πρέπει να οδηγεί σε έσοδα που να καλύπτουν όχι μόνο τις δαπάνες και το επιθυμητό περιθώριο κέρδους της επιχείρησης, αλλά και τη μείωση της αξίας του εξοπλισμού σε κάθε χρήση (οικονομικό έτος)

□ ωφέλιμη διάρκεια ζωής είναι η χρονική περίοδος κατά την οποία ένα πάγιο στοιχείο αναμένεται να χρησιμοποιείται αποδοτικά στην παραγωγική διαδικασία οικονομική ζωή είναι η περίοδος για την οποία ο εξοπλισμός χρησιμοποιείται αποδοτικά ή, εναλλακτικά, είναι η περίοδος βέλτιστης αντικατάστασης ή περίοδος αντικατάστασης ελάχιστου κόστους

□ στη μελέτη “κυκλικής αντικατάστασης” το συνολικό ετήσιο κόστος (άθροισμα του κόστους ανάκτησης κεφαλαίου και του κόστους λειτουργίας και συντήρησης), όταν σχεδιαστεί ως συνάρτηση του χρόνου αντικατάστασης του υπάρχοντος με πανομοιότυπο εξοπλισμό, εμφανίζει συνήθως καμπύλη μορφής “U”.

□ η χρονική περίοδος για την οποία το συνολικό κόστος ελαχιστοποιείται καθορίζει το βέλτιστο χρόνο αντικατάστασης, ήτοι την οικονομική ζωή του εξοπλισμού

Ομοίως, σύμφωνα με την έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, (ως προκύπτει στο επισυναπτόμενο στην υπό εξέταση προσφυγή γράφημα), που αποτελεί στοιχείο του φακέλου, η καμπύλη συνολικού κόστους (στην κορυφή) αποτελείται από το άθροισμα δύο συνιστωσών: το κόστος κεφαλαίου και το κόστος λειτουργίας και συντήρησης. Με την πάροδο του χρόνου, τη χρήση και την ηλικία του παγίου περιουσιακού στοιχείου, το κόστος κεφαλαίου του παγίου αρχικά μειώνεται. Σε αυτό το πρώτο μέρος της διάρκειας ζωής του παγίου (αριστερό μισό του γραφήματος), το κόστος κεφαλαίου μειώνεται σε

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ετήσια βάση καθώς η διάρκεια ζωής του παγίου περιουσιακού στοιχείου κατανέμεται σε περισσότερα χρόνια. Από την άλλη πλευρά, το κόστος λειτουργίας και συντήρησης γίνεται πιο ακριβό αλλά δεν υπερισχύει της μείωσης του κεφαλαίου. Καθώς το περιουσιακό στοιχείο συνεχίζει να γερνάει (δεξί μισό του γραφήματος), οι αυξήσεις του κόστους λειτουργίας και συντήρησης αρχίζουν να ξεπερνούν τη μείωση του κόστους κεφαλαίου. Το σημείο όπου το συνολικό κόστος φτάνει στο ελάχιστο είναι η βέλτιστη οικονομική ζωή του παγίου περιουσιακού στοιχείου και το σημείο στο οποίο θα πρέπει να αντικατασταθεί (βλ. την από 28/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 34-35). Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι σε όλα τα φορτηγά και μηχανήματα υπολογίζεται σημαντική δαπάνη απόσβεσης, κάτι που συνεπάγεται ότι είναι καινούργια και ότι, κατά τεκμήριο, η συντήρησή τους είναι λιγότερο απαιτητική είναι βάσιμος.

61. Επειδή, ως προς τα στοιχεία απόσβεσης μηχανημάτων, μετά από αντιπαραβολή των στοιχείων που έχουν υποβληθεί από την προσφεύγουσα για την αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς με το Παράρτημα 5 (ΜΗΤΡΩΑ ΠΑΓΙΩΝ), το Παράρτημα 6 (ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΟΥ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ – ΑΔΕΙΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ) και το Παράρτημα 8 (ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ) προκύπτει ότι παρατίθεται ένας συνοπτικός πίνακας των ιδιόκτητων μηχανημάτων και οχημάτων που θα χρησιμοποιήσει η προσφεύγουσα για την κατασκευή του έργου:

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ΜΗΧΑΝΗΜΑ	ΕΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ
Φίνισερ τύπου Voegel SUPER 1800-3i	2017
Φίνισερ τύπου Voegel SUPER 1803-2	2007
Οδοστρωτήρας τύπου HAMM HD 13VV	2011
Οδοστρωτήρας τύπου HAMM HD 13VV	2007
Οδοστρωτήρας τύπου HAMM DV 90VV	2007
Οδοστρωτήρας τύπου HAMM DV +90iVV-s	2018
Οδοστρωτήρας τύπου HAMM 3412HT	2007
Ασφαλτοδιανομέας τύπου Daimler Chrysler AG	2016
Φορτωτής τύπου CATERPILLAR 262D	2013
Φορτωτής τύπου CATERPILLAR 262C	2010
Εκσκαφέας τύπου CATERPILLAR M318D	2013
Εκσκαφέας τύπου JCB3CX-4T	2003

Όπως προκύπτει από την αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς (αρχείο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ_signed_signed.pdf», σελίδες 65-67), η προσφεύγουσα πρόκειται να χρησιμοποιήσει για τις εργασίες ... εργασιών των Άρθρων AT 123, AT 124, AT 125, AT126 αποκλειστικά τον ιδιόκτητο ... («...»)έτους κατασκευής 2007, για τον οποίο υπολογίζει κόστος ετήσιας απόσβεσης της τάξης των 7.700€, και όχι τον νεότερης κατασκευής (2017) ιδιόκτητο ... («...»), για τον οποίο όντως δεν προσκομίζει ανάλυση ημερήσιου κόστους ή απόσβεσης. Επιπλέον, αναφορικά με τους ιδιόκτητους ... που πρόκειται να χρησιμοποιήσει στο έργο, η προσφεύγουσα προσκομίζει στοιχεία ημερήσιου κόστους και απόσβεσης για τους (έτους κατασκευής 2007), ... (έτους κατασκευής 2007) και ... (έτους κατασκευής 2007), ενώ δεν προκύπτει από την αναλυτική κοστολόγηση των εργασιών η χρησιμοποίηση του νεότερης κατασκευής (2018) ιδιόκτητου +..., για τον οποίο όντως δεν προσκομίζει ανάλυση ημερήσιου κόστους ή απόσβεσης. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι ιδιαίτερα για τις εργασίες των Άρθρων AT 25 και AT 26 (εργασίες επιχώσεων ορυγμάτων υπογείων δικτύων με

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

διαβαθμισμένο θραυστό αμμοχάλικο λατομείου), η προσφεύγουσα εμφανίζει ως ιδιόκτητο μηχανολογικό εξοπλισμό έναν ..., τον οποίο έχει κοστολογήσει στα 185,00 €/ημέρα, για τον οποίο όμως δεν προσκομίζει ανάλυση ημερήσιου κόστους ή/και απόσβεσης, όπως επίσης δεν αποσαφηνίζει τα τεχνικά χαρακτηριστικά του ή τα στοιχεία άδειας κυκλοφορίας του. Επιπρόσθετα, αναφορικά με τις εργασίες και, η προσφεύγουσα προσκομίζει στοιχεία ημερήσιου κόστους και απόσβεσης για τον ιδιόκτητο (έτους κατασκευής 2016). Ακόμη, σε ότι αφορά τους ιδιόκτητους ..., η προσφεύγουσα προσκομίζει στοιχεία ημερήσιου κόστους και απόσβεσης μόνο για τον ιδιόκτητο (έτους κατασκευής 2010), τον οποίο πρόκειται να χρησιμοποιήσει για διάφορες εργασίες (ως «βοηθητικό μηχάνημα» ... – βλ. αρχείο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ..._signed_signed.pdf»), και όχι τον νεότερης κατασκευής (2013) ιδιόκτητο, για τον οποίο όντως δεν προσκομίζει ανάλυση ημερήσιου κόστους ή κόστους απόσβεσης. Τέλος, αναφορικά με τους ιδιόκτητους ... που πρόκειται να χρησιμοποιήσει στο έργο, προσκομίζει στοιχεία ημερήσιου κόστους και απόσβεσης και για τους δύο ..., δηλαδή για τον εκσκαφέα ... και για τον Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι για όλα, ανεξαιρέτως, τα μηχανήματά της συνυπολόγισε (σημαντικό) κόστος ημερήσιας απόσβεσης είναι εν μέρει βάσιμος, καθώς για το σύνολο των δώδεκα (12) ιδιόκτητων μηχανημάτων που εμφανίζει στο Παράρτημα 6, έχει προσκομίσει αναλυτικούς υπολογισμούς ημερήσιας απόσβεσης μόνο για τα οκτώ (8) από αυτά κατά τα ως άνω. Ωστόσο, η απουσία αναλυτικού υπολογισμού ημερήσιας απόσβεσης για τα υπόλοιπα τέσσερα (4) μηχανήματα δεν κρίνεται ως σημαντική, εφόσον δεν προκύπτει η χρησιμοποίησή τους κατά την εκτέλεση των εργασιών – βάσει και των λοιπών προσκομιζόμενων στοιχείων από πλευράς της προσφεύγουσας - ώστε να επιβάλλεται η ανάγκη υπολογισμού και τεκμηρίωσης του εν λόγω κόστους, σύμφωνα με την έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη.

62. Επειδή η προσφεύγουσα στην υπό εξέταση προσφυγή της υποστηρίζει ότι: *«Κατά την κοινή πείρα και λογική, οι αποδόσεις των εκσκαφών μου, ακόμα και μετά την απομείωσή τους με τους συντελεστές που προβλέπονται από τεχνικό σύγγραμμα που προσκόμισα, δεν είναι ορθές και θα πρέπει να μειωθούν σε ποσοστό, τουλάχιστον, 20%, με αποτέλεσμα την*

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

επιβάρυνση του κόστους όλων των χωματουργικών εργασιών. Αν είχα κληθεί για διευκρινήσεις, θα επισήμαινα, ότι οι συνθήκες εκτέλεσης του έργου είναι ιδανικές, ειδικά για την επιχείρησή μου, ότι, πάντως, απομείωσα με τους προβλεπόμενους συντελεστές, την απόδοση των καινούργιων και συντηρημένων εκσκαφών μου και ότι σε κάθε περίπτωση, η περεταίρω απομείωση με το, εξωπραγματικό, ποσοστό 20%, κατεβάζει την απόδοσή τους στο 1/3 της απόδοσης που προβλέπεται από την σχετική, εγκεκριμένη, ανάλυση τιμών (η οποία, μάλιστα, αφορά μηχανήματα της προπερασμένης δεκαετίας).

7. Κατά την κοινή πείρα και λογική, ο υπολογιζόμενος χρόνος εκσκαφής του κάθε φρεατίου είναι μικρός και θα πρέπει να αυξηθεί κατά 8 λεπτά για το κάθε ένα, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του κόστους όλων των χωματουργικών εργασιών. Αν είχα κληθεί για διευκρινήσεις, θα μπορούσα να εξηγήσω περεταίρω τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας που προβλέπω, έτσι ώστε και ο πλέον δύσπιστος θα ήταν σε θέση να αντιληφθεί, ευχερώς, ότι ο υπολογιζόμενος χρόνος είναι αρκετός. Θα μπορούσα, επίσης, να προσκομίσω στοιχεία από προγενέστερες εργολαβίες που εκτέλεσα για λογαριασμό της, επιτυγχάνοντας παρεμφερείς χρόνους εκσκαφής του κάθε φρεατίου.

8. Κατά την κοινή πείρα και λογική, η απόδοση του συνεργείου των εκρηκτικών πρέπει να προσαυξηθεί κατά 3 λεπτά, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του κόστους όλων των χωματουργικών εργασιών. Αν είχα κληθεί για διευκρινήσεις, θα μπορούσα να εξηγήσω τα προαναφερόμενα (περεταίρω ανάλυση του τρόπου εκτέλεσης της εργασίας, προσκόμιση στοιχείων από άλλες εργολαβίες κλπ) [...].4. Για τον υπολογισμό της απόδοσης των μηχανημάτων έργων προσκόμισα πανεπιστημιακό σύγγραμμα, το οποίο προβλέπει διάφορους συντελεστές απομείωσης, τους οποίους και εφάρμοσα. Όπως αποδεικνύεται και από την τιτλοφόρηση του εν λόγω συγγράμματος, η οποία, μάλιστα, αναφέρεται και στην Τεχνική Έκθεση («Δομικές Μηχανές»), οι υπόψη συντελεστές αφορούν στα μηχανήματα έργων και όχι στα φορτηγά οχήματα. Για τα φορτηγά ισχύουν άλλοι παράγοντες απομείωσης (πχ σταλιές), τους οποίους και έλαβα υπόψη μου. Πάρα ταύτα, η Ομάδα Εργασίας εφάρμοσε και στα φορτηγά τους συντελεστές απομείωσης που προβλέπονται για τα μηχανήματα έργων, με αποτέλεσμα να μειώσει την απόδοσή τους και εντεύθεν να επιβαρύνει το κόστος όλων των εργασιών. Αν με είχε καλέσει για

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

διευκρινήσεις θα της είχα εξηγήσει τα αυτονόητα, συστήνοντας, για μία ακόμα φορά, προσεκτικότερη ανάγνωση των στοιχείων (εν προκειμένω, έστω και του τίτλου του προσκομισθέντος πανεπιστημιακού συγγράμματος), αλλά και θα επισήμαινα, ότι δεν είναι δυνατό να απομειώνεται δύο, επάλληλες, φορές η απόδοση των φορτηγών, ήτοι και με τους συντελεστές που ισχύουν γι' αυτά, αλλά και με εκείνους που ισχύουν για τα μηχανήματα έργων.

5. Για την εκτίμηση της απόδοσης των δύο εκσκαφών μου, προσκόμισα τα αντίστοιχα τεχνικά εγχειρίδια. Σε αυτά αναφέρονται τέσσερις συντελεστές υπολογισμού της απόδοσης, αναλόγως του υλικού εκσκαφής και εγώ χρησιμοποίησα του δύο εξ αυτών. Σύμφωνα με την Ομάδα Εργασίας, έσφαλα, διότι θα έπρεπε, για κάποιον άγνωστο λόγο, να χρησιμοποιήσω τους άλλους δύο. Αν με είχε καλέσει για διευκρινήσεις θα της εξηγούσα, ότι δεν πρόκειται περί λάθους, αλλά η φύση του εδάφους εκτελέσεως του έργου, όπως προκύπτει από την Μελέτη δημοπράτησης, επιβάλλει την χρήση των δύο συντελεστών που έλαβα υπόψη μου. Επίσης, η Ομάδα Εργασίας παρατήρησε, ότι το πτύο του ενός εκσκαφέα έχει χωρητικότητα 2,4 κυβικών μέτρων και όχι 3 κυβικών μέτρων που εγώ υπολόγισα. Αν με είχε καλέσει για διευκρινήσεις, θα της εξηγούσα, ότι βάσει των εγχειριδίων που υπέβαλα ή και ενδεχομένως βάσει πρόσθετων στοιχείων, το πτύο του εκσκαφέα είναι αποσπώμενο, αναλόγως των συνθηκών και των αναγκών, εξάρτημα, ότι, δηλαδή, σε κάθε εκσκαφέα προσαρμόζεται το κατάλληλο πτύο και όχι απαραίτητα το πτύο των ελάχιστων διαστάσεων που αναφέρεται στο εγχειρίδιο. Με αυτούς τους τρόπους, θα απέφευγα, ευχερώς, την υποεκτίμηση (υποτριπλασιασμό των αποδόσεων των εκσκαφών μου και την εντεύθεν (τεράστια) επιβάρυνση του κόστους όλων των χωματουργικών εργασιών.

...

8. Για την απόδοση των μηχανημάτων που θα χρησιμοποιήσω για την εκτέλεση των ασφαλικών εργασιών, δεν έλαβα υπόψη τους συντελεστές απομείωσης που προβλέπονται στο προαναφερόμενο σύγγραμμα, το οποίο προσκόμισα. Αντίθετα, λόγω συνθηκών, υπολόγισα την απομείωση με τον, κατά πολύ, μεγαλύτερο συντελεστή του 0,60%. Η Ομάδα Εργασίας δεν αντιλήφθηκε, ότι είχα ήδη προβεί στην εν λόγω, τεράστια, απομείωση, κάτι που θα μπορούσε, ευχερώς, να διαπιστώσει, αν με είχε καλέσει για διευκρινήσεις, και έσπευσε να μειώσει, περεταίρω την απόδοση, με τους

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

συντελεστές του συγγράμματος, επιβαρύνοντας, έτσι, το κόστος όλων των ασφαλικών εργασιών [...]5. Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε (υπό III.2.Δ.4.), για τον υπολογισμό της απόδοσης των μηχανημάτων έργων προσκόμισα το από Σεπτεμβρίου 2014 σύγγραμμα (εκδόσεως ΕΜΠ) των Σ. Λαμπρόπουλου, Μ. Μαρινέλλη και Κ. Πετρουσάτου, που τιτλοφορείται «ΔΟΜΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ» (σημειωτέον, ότι ο τίτλος του υπόψη συγγράμματος αναφέρεται και στην 11Π σελίδα της επίμαχης Τεχνικής Έκθεσης). Το εν λόγω σύγγραμμα, όπως, ευχερώς, προκύπτει από την τιτλοφόρησή και το περιεχόμενό του (και, μάλιστα, ακόμα και από το εξώφυλλό του, όπου απεικονίζονται εκσκαφείς και φορτωτές) αφορά σε δομικές μηχανές, δηλαδή, σε μηχανήματα έργων, στην έννοια των οποίων, ασφαλώς και, δεν συμπεριλαμβάνονται τα φορτηγά. Για τα μηχανήματα έργων, στα οποία και αφορά το προσκομισθέν σύγγραμμα προβλέπονται ορισμένοι συντελεστές που απομειώνουν την, θεωρητική, απόδοσή τους (συντελεστής εμπειρίας χειριστή, συντελεστής διαθεσιμότητας μηχανήματος και συντελεστής εκμετάλλευσής), τους οποίους και εφάρμοσα, προκειμένου να υπολογίσω με την μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια την απόδοση των μηχανημάτων μου. Για τα φορτηγά ισχύουν άλλοι παράγοντες απομείωσης (πχ σταλιές), τους οποίους και έλαβα υπόψη μου. Πάρα ταύτα, η Ομάδα Εργασίας εφάρμοσε και στα φορτηγά τους συντελεστές απομείωσης που προβλέπονται για τα μηχανήματα έργων, με αποτέλεσμα να μειώσει, ακόμα περισσότερο, την απόδοσή τους. Δηλαδή, παράνομα και χωρίς λογικό και πραγματικό έρεισμα, η απόδοση των φορτηγών μου μειώθηκε δύο, επάλληλες, φορές, ήτοι και με τους συντελεστές που ισχύουν γι' αυτά, αλλά και με αυτούς που ισχύουν για τα μηχανήματα έργων [...].Θ. 1. Πρόκειται να χρησιμοποιήσω δύο εκσκαφείς, έναν ιδιόκτητο και έναν μισθωμένο. Για την απόδειξη της απόδοσης του ιδιόκτητου, προσκόμισα (βλ Παράρτημα 7 της αιτιολογικής μου έκθεσης), τεχνικό εγχειρίδιο του κατασκευαστή του, το οποίο προβλέπει, συγκεκριμένους - ad hoc, μειωτικούς συντελεστές της αποδόσεώς του, κυμαινόμενου ποσοστού, ανάλογα με το υλικό εκσκαφής. Με τον συντελεστή Β' η απόδοση μειώνεται λιγότερο για την εκσκαφή άμμου και χαλικιών (sand and gravel) σε σχέση με τον συντελεστή Γ', που προβλέπει μεγαλύτερη μείωση για την εκσκαφή σκληρού πηλού (hard tough clay). Αντίστοιχα, με τον συντελεστή Δ' η απόδοση μειώνεται λιγότερο για την

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

εκσκαφή βράχου καλά θρυμματισμένου (rock well blasted) σε σχέση με τον συντελεστή Ε', που προβλέπει μεγαλύτερη μείωση για την εκσκαφή βράχου ατελώς - ελλιπώς θρυμματισμένου (rock poorly blasted). Εκτιμώντας τις συνθήκες εκτέλεσης του έργου, τις οποίες, ως όφειλα, βάσει της ΕΣΥ (βλ άρθρο 4) μελέτησα, επί τόπου, επισταμένα, αλλά και την άριστη απόδοση του συνεργείου μου που θα πραγματοποιήσει τις αναγκαίες εκρήξεις, μείωσα την απόδοση του εν λόγω εκσκαφέα με τους συντελεστές Β' και Δ'. Έτσι, αντί της, καταρχάς, προβλεπομένης απόδοσης των 1.375,28 κμ/ημέρα, υπολόγισα τα σχετικά κόστη με βάση την μειωμένη (κατά 40%) απόδοση των 850 κμ/ημέρα. Η Ομάδα Εργασίας, με αξιοθαύμαστη επιμονή και ευρηματικότητα, πλην όμως, και πάλι, χωρίς αιτιολογία, εξέλαβε ότι έσφαλα, καθόσον θα έπρεπε (δήθεν) να χρησιμοποιήσω, αποκλειστικά, τους συντελεστές Γ' και Ε', προφανώς (μόνο και μόνο) διότι αυτοί τυγχάνουν δυσμενέστεροι (καθόσον, ούτε αναφέρεται, αλλά ούτε και προκύπτει, ότι θα σκάβω μόνο σε σκληρό πυλό και σε ελλιπώς θρυμματισμένους βράχους). Επιπροσθέτως, εφόσον χρησιμοποιήθηκαν ήδη μειωτικοί συντελεστές, που προβλέπονται, ειδικά, από τον κατασκευαστή του μηχανήματος, δεν υπάρχει λόγος να μειωθεί περαιτέρω η απόδοσή του με βάση τους συντελεστές που προβλέπονται από το σύγγραμμα που προσκόμισα, οι οποίοι εφαρμόζονται, γενικά, σε όλα τα μηχανήματα για τα οποία δεν υπάρχει, ανάλογη, πρόβλεψη στα τεχνικά τους εγχειρίδια. Παρά ταύτα, η Ομάδα Εργασίας, δεν αρκέστηκε στη μείωση της απόδοσης με βάση την, αυθαίρετη, χρήση των αυξημένων συντελεστών του κατασκευαστή, αλλά εφάρμοσε, επιπροσθέτως, και τους συντελεστές του συγγράμματος, μειώνοντας, έτι περαιτέρω, την απόδοσή του. Πλην όμως, ούτε και αυτή, η δεύτερη διαδοχική, μείωση της απόδοσης ικανοποίησε την Ομάδα Εργασίας, η οποία επικαλούμενη, ανύπαρκτο, δίδαγμα της κοινής πείρας, θεώρησε, ότι η, ήδη, μειωμένη και προσαρμοσμένη στις συνθήκες εκτέλεσης του έργου, απόδοση του εκσκαφέα, θα έπρεπε να μειωθεί, για τρίτη φορά, κατά ποσοστό 20% επιπλέον!!! Με τον τρόπο αυτό (τρεις διαδοχικές μειώσεις) κατέληξε σε απόδοση υποδιπλάσια αυτής που υπολόγισα εγώ, ήτοι σε 460 κμ/ημέρα, αντί των 850 κμ/ημέρα και υποτριπλάσια αυτής που υπολογίζει ο κατασκευαστής του μηχανήματος (1.375,28 κμ/ημέρα).

2. Για τον μισθωμένο εκσκαφέα, για τον οποίο δεν προβλέπονται, ειδικά, μειωτικοί συντελεστές στο εγχειρίδιο του κατασκευαστή του, εφάρμοσα τους

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

συντελεστές του ανωτέρω συγγράμματος, από τους οποίους προέκυψε απόδοση 1.700 κμ/ημέρα. Πρέπει να τονισθεί, ότι στα εγκεκριμένα τιμολόγια ΑΤΕΟ (τα οποία, πολλάκις, επικαλέσθηκε η Ομάδα Εργασίας), τα οποία αφορούν σε μηχανήματα τεχνολογίας 1980, η απόδοση του συγκεκριμένου τύπου εκσκαφέα, υπολογίζεται σε 2.600 κμ/ημέρα. Και σε αυτή την περίπτωση, η Ομάδα Εργασίας, μείωσε, περεταίρω, την απόδοση που προέκυψε κατά 20%, αναγορεύοντας σε δίδαγμα της κοινής πείρας τις υποκειμενικές απόψεις (ή την βούληση) των μελών της. Τοιουτοτρόπως, υποτριπλασιάσθηκε η απόδοση του μισθωμένου εκσκαφέα και υπολογίσθηκε σε 650 κμ/ημέρα, αντί 1.700 κμ/ημέρα.

3. Με την ανωτέρω (κατά την άποψή μου, τραγελαφική) μεθοδολογία, το κόστος της προσφοράς μου επιβαρύνθηκε με τεράστια ποσά και συγκεκριμένα με 471.559,30 ευρώ για τον ιδιόκτητο εκσκαφέα και με 410.400 ευρώ για τον μισθωμένο.

4. Αναλυτικά, η (παράνομη, εσφαλμένη και αναιτιολόγητη) επιβάρυνσή μου για τον ιδιόκτητο εκσκαφέα προέκυψε ως εξής: ...471.559,30 ευρώ.

5. Αναλυτικά, η (παράνομη, εσφαλμένη και αναιτιολόγητη) επιβάρυνσή μου για τον μισθωμένο εκσκαφέα προέκυψε ως εξής: ...410.400 ευρώ [...]
Δ.1. Όσον αφορά στην απόδοση του μηχανήματος (φίνισερ) που θα χρησιμοποιήσω για την εκτέλεση των ασφαλικών εργασιών, επισημαίνω, ότι οι μειωτικοί συντελεστές που προβλέπονται στο ανωτέρω, προσκομισθέν, σύγγραμμα συμποσούνται σε 0,709. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, όμως, λόγω συνθηκών, δεν εφάρμοσα τους υπόψη συντελεστές, αλλά χρησιμοποίησα (εις βάρος μου) κατά πολύ μεγαλύτερο μειωτικό συντελεστή της τάξεως του 0,60. Η Ομάδα Εργασίας δεν αντιλήφθηκε (ή δεν θέλησε να αντιληφθεί), ότι είχα ήδη προβεί στην εν λόγω, τεράστια, απομείωση, και έσπευσε να μειώσει, περεταίρω την απόδοση, και με τους συντελεστές του συγγράμματος, επιβαρύνοντας, έτσι, το κόστος όλων των ασφαλικών εργασιών, για το οποίο υπολόγισε (σε συνδυασμό και με τα λοιπά σφάλματα που προαναφέρθηκαν), τουλάχιστον, 45.184,90 ευρώ επιπλέον.

2. Αναλυτικά, η ανωτέρω επιβάρυνση προέκυψε ως εξής: ...45.184,90 ευρώ».

63. Επειδή στην Τεχνική Έκθεση της αναθέτουσας αρχής αναφέρεται ότι: «Στο παράρτημα (7) της αιτιολόγησης που αφορά τον υπολογισμό των

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

αποδόσεων των μηχανημάτων υπάρχουν λανθασμένοι υπολογισμοί για τις αποδόσεις των (ιδιόκτητος) και (μισθωμένος). Σύμφωνα με τα συνημμένα στην αιτιολόγηση εγχειρίδια ο ελάχιστος κύκλος (σελ. 62 εγχειριδίου Δομικές Μηχανές) για σχηματισμό Σκληρής αργίλου/κερματισμένου βράχου έχει μέση τιμή 0,40 λεπτά αντί του τεθέντος 0,20 λεπτά και 0,28 λεπτά αντίστοιχα, ο συντελεστής πλήρωσης (σελ. 4-130 εγχειριδίου) είναι 0,80 για υλικό Hard, Tough, Clay, αντί του τεθέντος 0,90 για υλικό Sand and Gravel και 0,40 για υλικό rock-poorly blasted αντί του τεθέντος 0,60 για υλικό rock-well blasted και η χωρητικότητα πτύου για τον (σελ.62) είναι 2,4μ³ αντί του τεθέντος 3,0μ³. Μετά από τις διορθώσεις αυτές και με τους συντελεστές των εγχειριδίων εμπειρίας χειριστή 0,90, διαθεσιμότητας μηχανήματος 0,95 και εκμετάλλευσης 0,83, οι προκύπτουσες ημερήσιες αποδόσεις για οκτάωρη εργασία είναι για τον εκσκαφέα ... (ιδιόκτητο) (με χωρητικότητα πτύου 0,85μ³) (60 λεπτά/0,40) · 0,90 · 0,95 · (0,85μ³ · 0,80) · 0,83 · 8 ώρες = 72,38μ³/ώρα · 8 ώρες = 579,04μ³/ημέρα και για τον εκσκαφέα CAT 345B (μισθωμένος) (με χωρητικότητα πτύου 2,4μ³) (60 λεπτά/0,40) · 0,90 · 0,95 · (2,4μ³ · 0,40) · 0,83 · 8 ώρες = 102,19μ³/ώρα · 8 ώρες = 817,52μ³. Οι αποδόσεις αυτές βάσει των εγχειριδίων είναι ιδανικές και πρέπει να απομειωθούν, για τον χρόνο που χάνεται στις προσεγγίσεις και απομακρύνσεις των φορτηγών κατά τις φορτώσεις, σε ποσοστό τουλάχιστον 20% κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική για τις συνθήκες του συγκεκριμένου έργου. Μετά την απομείωση αυτή οι αποδόσεις διαμορφώνονται αντίστοιχα σε 579,05 · 80% = 463,23 = 460μ³/ημέρα αντί του τεθέντος 850μ³/ημέρα και 817,52 · 80% = 654,02 = 650μ³/ημέρα αντί του τεθέντος 1700μ³/ημέρα [...]. Για το άρθρο 4 που αφορά 320.000μ³ εκσκαφές βραχώδεις με ελεγχόμενη χρήση εκρηκτικών ο διαγωνιζόμενος ... στηρίζεται σε προσφορά για μίσθωση διατρητικού μηχανήματος με ... απόδοση ... 2500μ³/ημέρα για το διατρητικό μηχάνημα. Η απόδοση αυτή για αντιστοιχία 36μ³ ανά φρεάτιο βάθους 6μ όπως υπολογίζει ο διαγωνιζόμενος, σημαίνει 2500/36 = 69,44 φρεάτια την ημέρα δηλαδή (8 ώρες · 60 λεπτά)/69,44 = 6,91 λεπτά για κάθε φρεάτιο βάθους 6μ. μαζί με τον χρόνο μετακίνησης από φρεάτιο σε φρεάτιο, πράγμα μη αποδεκτό κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική, η οποία επιβάλλει ως αποδεκτό ελάχιστο μέγεθος τα 15 λεπτά για κάθε φρεάτιο βάθους 6μ. μαζί με τον χρόνο μετακίνησης από φρεάτιο σε φρεάτιο. Έτσι προκύπτει απόδοση 8 ώρες · (60 λεπτά / 15 λεπτά) ·

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

$36\mu^3 = 1.152\mu^3$ και χρόνος διάτρησης $320.000/1.152 = 278$ ημέρες. Η απόδοση του συνεργείου εργατικών με ένα γομωτή και πλήρωση 350 φρεατίων την ημέρα σημαίνει χρόνο 8 ώρες 13 60 λεπτά/350 φρεάτια = 1,37 λεπτά μαζί με τον χρόνο μετακίνησης, πράγμα μη αποδεκτό κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική η οποία επιβάλλει ως αποδεκτό ελάχιστο μέγεθος τα 5 λεπτά δηλαδή 8 ώρες Ξ 60 λεπτά/5 λεπτά= 96 φρεάτια την ημέρα. Έτσι ο προκύπτων χρόνος για τα $320.000/36 = 8.889$ φρεάτια είναι $8.889/96 = 93$ ημέρες. Για την εκτέλεση της βραχώδους εκσκαφής με βάση την διορθωμένη ημερήσια απόδοση του εκσκαφέα CAT 345 ($650\mu^3$) προκύπτει χρόνος $320.000/650 = 493$ ημέρες.... Για το άρθρα 8,9,10 με βάση την διορθωμένη ημερήσια απόδοση του εκσκαφέα ($460\mu^3$) προκύπτει χρόνος $27.100,00\mu^3/460,00\mu^3 = 59$ ημέρες και η κοστολογική δαπάνη διαμορφώνεται σε [...]ΟΜΑΔΑ Δ': Ασφαλτικά

...Για τα άρθρα 123 και 124 που αφορούν ασφαλτική στρώση βάσης και ισοπεδωτική ... η υπολογισθείσα δαπάνη των $1.224tn/ημέρα$ διορθώνεται με τους συντελεστές των εγχειριδίων, εμπειρίας χειριστή 0,90, διαθεσιμότητας μηχανήματος 0,95 και εκμετάλλευσης 0,83 σε $1.224x(0,90x0,95x0,83)= 868tn/ημέρα$ οπότε προκύπτει χρόνος κατασκευής $43.635/868=51$ ημέρες...

...
Για το άρθρο 125 που αφορά ασφαλτική στρώση κυκλοφορίας ... όπως και προηγούμενα ο χρόνος κατασκευής που προκύπτει είναι $22.096,80/868,00=26$ ημέρες.....».

64. Επειδή, σύμφωνα με το Τιμολόγιο Δημοπράτησης: «B. ΤΙΜΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

B.1. Τιμολόγιο Έργων Οδοποιίας – ΟΔΟ (>10εκ.)

Αριθμός Περιγραφικού Τιμολογίου 1:

Άρθρο Α-1: ΕΚΣΚΑΦΕΣ ΧΑΛΑΡΩΝ ΕΔΑΦΩΝ

...
Εκσκαφή, με την μεταφορά σε οποιαδήποτε απόσταση, φυτικών γαιών, ιλύος, τύρφης και λοιπών επιφανειακών ακαταλλήλων εδαφών οποιουδήποτε βάρους και πλάτους, σύμφωνα με τη μελέτη, είτε για την έδραση επιχωμάτων και εξυγιαντικών στρώσεων είτε για το διαχωρισμό τους από τα υπόλοιπα, κατάλληλα για την κατασκευή επιχωμάτων, προϊόντα ορυγμάτων.

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Αριθμός Περιγραφικού Τιμολογίου 2:

Άρθρο Α-2: ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΚΣΚΑΦΕΣ ΣΕ ΕΔΑΦΟΣ ΓΑΙΩΔΕΣ-
ΗΜΙΒΡΑΧΩΔΕΣ

...

Γενικές εκσκαφές, με την μεταφορά σε οποιαδήποτε απόσταση, εδαφών γαιωδών και ημιβραχωδών οποιασδήποτε συστάσεως, ανεξαρτήτως βάθους, πλάτους και κλίσεως πρανών, σε νέο έργο ή για επέκταση ή συμπλήρωση ή διαπλάτυνση υπάρχοντος, ανεξαρτήτως της θέσης εργασίας και των δυσχερειών που προκαλεί (κοντά ή μακριά, χαμηλά ή υψηλά σχετικά με το υπάρχον έργο), για οποιοδήποτε σκοπό και με οποιοδήποτε εκσκαπτικό μέσο, εν ξηρώ ή με παρουσία νερών, σύμφωνα με την ΕΤΕΠ 02-02-01-00.

...

Αριθμός Περιγραφικού Τιμολογίου 4:

Άρθρο Α-3: ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΚΣΚΑΦΕΣ ΣΕ ΕΔΑΦΟΣ ΒΡΑΧΩΔΕΣ

Γενικές εκσκαφές, βραχωδών εδαφών, περιλαμβανομένων γρανιτικών και κροκαλοπαγών, ανεξαρτήτως βάθους, ύψους και κλίσεως πρανών, σε νέο έργο ή για επέκταση ή συμπλήρωση υπάρχοντος, ανεξαρτήτως της θέσης εργασίας και των δυσχερειών προσπέλασης, με οποιοδήποτε εκσκαπτικό μέσο, με ή χωρίς κανονική ή περιορισμένη χρήση εκρηκτικών (μετά από έγκριση της Υπηρεσίας και με ευθύνη του Αναδόχου, λαμβανομένων υπόψη των ισχυόντων περιορισμών ή και απαγόρευσης χρήσης εκρηκτικών λόγω γειτνίασης με κτίσματα, πυλώνες και υποσταθμούς της ..., εγκαταστάσεις, στρατιωτικές εγκαταστάσεις κλπ), με την μεταφορά των προϊόντων σε οποιαδήποτε απόσταση, σύμφωνα με την ΕΤΕΠ 02-02-01-00.

...

Άρθρο Α-3.2: Γενικές εκσκαφές σε έδαφος βραχώδες με ελεγχόμενη χρήση εκρηκτικών

...

Αριθμός Περιγραφικού Τιμολογίου 5:

Άρθρο Α-3: ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΚΣΚΑΦΕΣ ΣΕ ΕΔΑΦΟΣ ΒΡΑΧΩΔΕΣ

Γενικές εκσκαφές, βραχωδών εδαφών, περιλαμβανομένων γρανιτικών και κροκαλοπαγών, ανεξαρτήτως βάθους, ύψους και κλίσεως πρανών, σε νέο έργο ή για επέκταση ή συμπλήρωση υπάρχοντος, ανεξαρτήτως της θέσης εργασίας και των δυσχερειών προσπέλασης, με οποιοδήποτε εκσκαπτικό

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

μέσο, με ή χωρίς κανονική ή περιορισμένη χρήση εκρηκτικών (μετά από έγκριση της Υπηρεσίας και με ευθύνη του Αναδόχου, λαμβανομένων υπόψη των ισχυόντων περιορισμών ή και απαγόρευσης χρήσης εκρηκτικών λόγω γειτνίασης με κτίσματα, πυλώνες και υποσταθμούς της ..., εγκαταστάσεις, στρατιωτικές εγκαταστάσεις κλπ), με την μεταφορά των προϊόντων σε οποιαδήποτε απόσταση, σύμφωνα με την ΕΤΕΠ 02-02-01-00.

...

Άρθρο Α-3.3: Γενικές εκσκαφές σε έδαφος βραχώδες χωρίς χρήση εκρηκτικών [...]. Η δε ... 02-02-01-00 "Γενικές εκσκαφές οδοποιίας και υδραυλικών έργων" και ειδικότερα η Ενότητα 3 «Όροι και ορισμοί»/ Παράγραφοι 3.4, 3.5 και 3.6 αναφέρει: «...3.4 Χαλαρά, συμπιεστά ή οργανικά εδάφη

Είναι οι επιφανειακές εδαφικές στρώσεις, στις οποίες εντάσσονται οι φυτικές γαίες, η ιλύς, η τύρφη, τα οργανικά εδάφη, καθώς και τα εδάφη που έχουν προέλθει από επιχωματώσεις με ανομοιογενή γαιώδη ή λεπτόκκοκα υλικά μη συμπυκνωμένα.

3.5 Γαίες και ημιβράχος

Είναι οι κάθε είδους εδαφικοί σχηματισμοί, όπως η άργιλος, η μάργα, ο πηλός, τα αμμοχάλικα, τα χαλίκια, οι κροκάλες, οι λατύπες, οι λίθοι, όλα τα είδη πετρωμάτων τα οποία είναι έντονα διερρηγμένα ή κατακερματισμένα, εύθρυπτα, εύθραυστα, αποφλοιούμενα ή αποσαθρωμένα, οι σταθεροποιημένες λόγω χημικών αντιδράσεων στρώσεις άμμου ή χαλικιών, οι στρώσεις μάργας ή άλλων εδαφών συγκολλημένων ή συνδεδεμένων, που δεν περιέχουν λίθους διαμέτρου μεγαλύτερης των 2,00 mm.

Επίσης περιλαμβάνονται οι συμπαγείς και σκληρές άργιλοι, οι χαλαροί και όχι καλώς συγκολλημένοι ψαμμίτες, τα χαλαρά και όχι καλώς συγκολλημένα κροκαλοπαγή και λατυποπαγή, τα κορήματα και προϊόντα έκπλυσης κλιτύων, ο μαλακός ή αποσαθρωμένος βράχος, καθώς και τμήματα συμπαγούς βράχου με όγκο όχι μεγαλύτερο από 0,50 m³.

3.6 Βράχος

Είναι το συμπαγές πέτρωμα που δεν μπορεί να εκσκαφθεί εάν δεν χαλαρωθεί με τη χρήση εκρηκτικών ή υδραυλικής σφύρας, καθώς και οι ογκόλιθοι ή αποσπασμένα τεμάχια συμπαγούς βράχου, όγκου μεγαλύτερου του 0,50 m³.»

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

65. Επειδή, ως προς το συντελεστή πλήρωσης υλικού κάδων εκσκαφών, στο Παράρτημα 7 της αιτιολόγησης (ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ–ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ), παρατίθενται αναλυτικοί υπολογισμοί της απόδοσης των εκσκαφών (ιδιόκτητου και μισθωμένου) βάσει και των προσκομιζόμενων αποσπασμάτων των τεχνικών εγχειριδίων. Σύμφωνα με το εγχειρίδιο “... .. Handbook”[13], παρατίθενται τα εξής (σελ. 7-206, ενότητα “... ..”):

- Το ωφέλιμο φορτίο του κάδου ενός εκσκαφέα (δηλαδή η πραγματική ποσότητα του υλικού στον κάδο σε κάθε κύκλο εκσκαφής) εξαρτάται από το μέγεθος, το σχήμα, τη δύναμη του κάδου και ορισμένα χαρακτηριστικά του εδάφους, δηλαδή το συντελεστή πλήρωσης για αυτόν τον τύπο εδάφους. Συντελεστές πλήρωσης για αρκετούς τύπους υλικών παρατίθενται παρακάτω:[ακολουθεί πίνακας]

66. Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, αναφορικά με τον υπολογισμό της απόδοσης: α) του ιδιόκτητου εκσκαφέα ... και – συγκεκριμένα – την απόδοσή του ως προς τις εκσκαφές των χαλαρών/γαιδών-ημιβραχωδών εδαφών, η προσφεύγουσα έλαβε υπόψη της συντελεστή πλήρωσης του πτύου του εκσκαφέα την τιμή 0,95 (δηλαδή για κατηγορία εδάφους Β – άμμος στεγνή, χαλίκια, αμμοχάλικο) σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα του εγχειριδίου της Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει ότι θα έπρεπε να έχει ληφθεί υπόψη ως συντελεστής πλήρωσης η τιμή 0,80 (δηλαδή για κατηγορία εδάφους C – σκληρή άργιλος, χέρσο έδαφος) σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα του εγχειριδίου της

Σύμφωνα με την ανωτέρω ΕΤΕΠ 02-02-01-00, η περιγραφή των γαιδών-ημιβραχωδών εδαφών αναφέρεται σε «...κάθε είδους εδαφικοί σχηματισμοί, όπως η άργιλος, η μάργα, ο πηλός, τα αμμοχάλικα, τα χαλίκια, οι κροκάλες, οι λατύπες, οι λίθοι, όλα τα είδη πετρωμάτων ... συμπαγείς και σκληρές άργιλοι, οι χαλαροί και όχι καλώς συγκολλημένοι ψαμμίτες, τα χαλαρά και όχι καλώς συγκολλημένα κροκαλοπαγή και λατυποπαγή, τα κορήματα και προϊόντα έκπλυσης κλιτύων, ο μαλακός ή αποσαθρωμένος βράχος, καθώς και τμήματα συμπαγούς βράχου με όγκο όχι μεγαλύτερο από 0,50 m³...», δηλαδή περιλαμβάνει μία πιο ευρεία κατηγορία εδαφών, χωρίς «αυστηρή» κατηγοριοποίηση αποκλειστικά σε αμμοχάλικα ή άργιλο, όπως προτείνεται στο παραπάνω εγχειρίδιο της Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εξαχθεί

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ασφαλές συμπέρασμα επί της ορθότητας ή μη της εκάστοτε επιλογής συντελεστή πλήρωσης για τα γαιώδη-ημιβραχώδη εδάφη, είτε από την προσφεύγουσα είτε από την αναθέτουσα αρχή και μία πιο ασφαλέστερη επιλογή για το συντελεστή πλήρωσης του κάδου για γαιώδη-ημιβραχώδη εδάφη θα ήταν ενδεχομένως ένας μέσος όρος των δύο αυτών τιμών (δηλαδή, ο μέσος όρος των συντελεστών 0,95 και 0,80, ώστε να καλυφθεί ο συνδυασμός των δύο κατηγοριών εδαφών) (βλ. την από 28/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ.47-48).

Σε κάθε περίπτωση όμως, σύμφωνα με την έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, όπως φαίνεται και από τον πίνακα του εγχειριδίου της ..., για κάθε κατηγορία εδάφους προτείνεται ένα εύρος τιμών συντελεστή πλήρωσης, χωρίς περαιτέρω αιτιολόγηση επί της επιλογής της ελάχιστης ή μέγιστης τιμής, η οποία αφήνεται στην κρίση του χρήστη του μηχανήματος. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή δεν αιτιολογεί επαρκώς για ποιον λόγο επέλεξε την ως άνω τιμή προκειμένου να κοστολογήσει με υψηλότερη τιμή την προβλεπόμενη από την προσφεύγουσα δαπάνη.

Σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, αναφορικά με τον υπολογισμό της απόδοσης: β) του μισθωμένου εκσκαφέα και – συγκεκριμένα – την απόδοσή του ως προς τις εκσκαφές των βραχωδών εδαφών, η προσφεύγουσα έλαβε υπόψη της συντελεστή πλήρωσης του πτύου του εκσκαφέα την τιμή 0,60 (δηλαδή για βράχο καλά θρυμματισμένο) σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα του εγχειριδίου της Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει ότι θα έπρεπε να έχει ληφθεί υπόψη ως συντελεστής πλήρωσης η τιμή 0,40 (δηλαδή για βράχο κακά θρυμματισμένο), τη δυσμενέστερη δηλαδή περίπτωση, σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα του εγχειριδίου της Στη φάση της κοστολόγησης του έργου, δεν είναι δυνατή η εκ των προτέρων υπόθεση της αποτελεσματικής θραύσης ή μη των βραχωδών εδαφών, ώστε να είναι γνωστός εκ των προτέρων ο «καλώς» ή «κακώς» θρυμματισμός των βραχωδών εδαφών και να επιλεγεί ο κατάλληλος συντελεστής πλήρωσης από το προτεινόμενο εύρος τιμών του εγχειριδίου της (από 0,40 έως 0,75). Δεν υπάρχουν δηλαδή επαρκή δεδομένα που να δικαιολογούν εκ των προτέρων την ευμενέστερη περίπτωση του «καλά θρυμματισμένου» βράχου – όπως

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

επιλέγει η προσφεύγουσα ή τη δυσμενέστερη περίπτωση του «κακά θρυμματισμένου βράχου» - όπως επιλέγει η αναθέτουσα αρχή. Σε κάθε περίπτωση όμως, όπως φαίνεται και από τον πίνακα του εγχειριδίου της ..., για κάθε κατηγορία εδάφους προτείνεται ένα εύρος τιμών συντελεστή πλήρωσης, χωρίς περαιτέρω αιτιολόγηση επί της επιλογής της ελάχιστης ή μέγιστης τιμής, η οποία αφήνεται στην κρίση του χρήστη του μηχανήματος. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή δεν αιτιολογεί και εν προκειμένω επαρκώς την κοστολόγηση της εν θέματι δαπάνης με τον συγκεκριμένο συντελεστή.

67. Επειδή, ως προς τον χρόνο κύκλου εργασίας εκσκαφών, σύμφωνα με το εγχειρίδιο “... Performance Handbook” (σελ. 7-246, ενότητα “ ...”), αναφέρονται τα εξής:

Ο χρόνος του κύκλου εργασίας του εκσκαφέα συντίθεται από τέσσερα τμήματα:

1. εκσκαφή/φόρτωση κάδου
2. περιστροφή με γεμάτο κάδο
3. απόρριψη υλικού στη σκάφη του φορτηγού
4. επαναφορά στην αρχική θέση με άδειο κάδο

Ο συνολικός χρόνος του κύκλου εργασίας του εκσκαφέα εξαρτάται από το μέγεθος του μηχανήματος (μικρά μηχανήματα μπορούν να έχουν μικρότερους χρόνους κύκλου εργασίας σε σχέση με μεγαλύτερα μηχανήματα) και τις συνθήκες εργασίας. Με άριστες συνθήκες εργασίας, ο εκσκαφέας μπορεί να έχει μικρότερο χρόνο κύκλου εργασίας. Καθώς οι συνθήκες εργασίας δυσχεραίνουν (δυσκολότερο σκάψιμο, βαθύτερο σκάμμα, περισσότερα εμπόδια κλπ.) ο εκσκαφέας επιβραδύνεται αναλόγως. Καθώς το έδαφος είναι δυσκολότερο να εκσκαφτεί, απαιτείται περισσότερος χρόνος να γεμίσει ο κάδος του εκσκαφέα. Καθώς το σκάμμα γίνεται βαθύτερο και ο σωρός του υλικού αυξάνει, ο κάδος του εκσκαφέα πρέπει να εκτελέσει μεγαλύτερη διαδρομή σε κάθε κύκλο εκσκαφής. Το Διάγραμμα Εκτίμησης Χρόνου Κύκλου Εργασίας περιγράφει το εύρος του συνολικού χρόνου κύκλου εργασίας που μπορεί να αναμένεται καθώς οι συνθήκες εργασίας κυμαίνονται από άριστες έως δυσμενείς. Πολλές μεταβλητές επηρεάζουν το πόσο γρήγορα μπορεί να λειτουργήσει ο εκσκαφέας. Μια πρακτική μέθοδος περαιτέρω βαθμονόμησης του Διαγράμματος Εκτίμησης Χρόνου Κύκλου Εργασίας είναι η παρατήρηση των εκσκαφών που εργάζονται στο πεδίο και

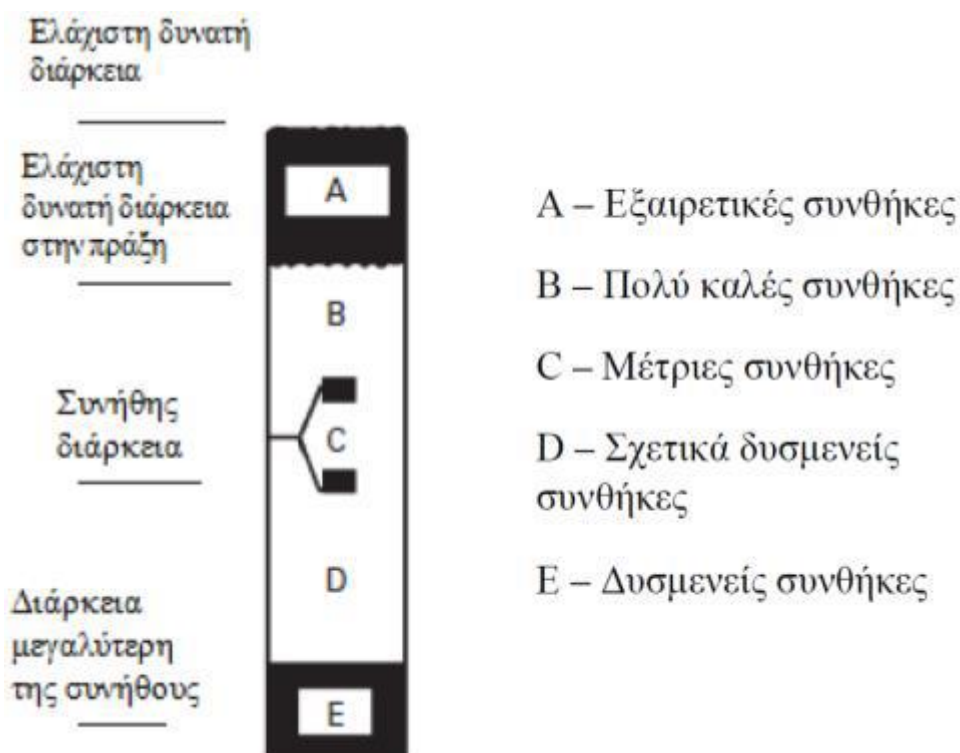
Αριθμός απόφασης: 1226/2022

η συσχέτιση των μετρούμενων χρόνων κύκλου εργασίας με τις συνθήκες εργασίας, την ικανότητα του χειριστή κλπ. Ο ακόλουθος πίνακας αναλύει τους τυπικούς χρόνους κύκλου εργασίας των εκσκαφών της βάσει της εμπειρίας με τις εξής παραμέτρους:

- χωρίς εμπόδιο στο χώρο εργασίας
- συνθήκες εργασίας άνω του μέσου όρου (ευνοϊκές)
- χειριστής μέσης ικανότητας και
- γωνία περιστροφής 60°-90°.

Αυτοί οι χρόνοι μειώνονται καθώς βελτιώνονται οι συνθήκες εργασίας ή η ικανότητα του χειριστή και θα αυξάνουν καθώς οι συνθήκες γίνονται λιγότερο ευνοϊκές.

Το εύρος του χρόνου κύκλου εργασίας σε σχέση με τις συνθήκες εργασίας εποπτικά παρουσιάζεται στο επόμενο γράφημα:

Περιοχή A: Εύκολες συνθήκες εκσκαφής – χαλαρός σχηματισμός (αργιλώδες έδαφος, άμμος, χαλίκι, καθαρισμός τάφρων κ.α.). Βάθος εκσκαφής μικρότερο του 40% του μέγιστου βάθους που μπορεί να σκάψει το μηχάνημα. Μέγιστη γωνία περιστροφής έως 30°. Απόθεση σε σωρό ή σε χωματουργικό όχημα. Χωρίς εμπόδια. Καλός χειριστής.

Περιοχή B: Λίγο έως μέτρια σκληρός σχηματισμός (συμπυκνωμένο έδαφος, στεγνό έδαφος, έδαφος με περιεκτικότητα λιγότερο από 25%

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

βραχώδους υλικού). Βάθος εκσκαφής μικρότερο του 50% του μέγιστου βάθους που μπορεί να σκάψει το μηχάνημα. Μέγιστη γωνία περιστροφής έως 60ο. Μεγάλη επιφάνεια απόθεσης. Λίγα εμπόδια.

Περιοχή C: Μέτρια έως πολύ σκληρός σχηματισμός (πολύ συμπυκνωμένο έδαφος με περιεκτικότητα πάνω από 50% βραχώδους υλικού). Βάθος εκσκαφής μικρότερο του 70% του μέγιστου βάθους που μπορεί να σκάψει το μηχάνημα. Μέγιστη γωνία περιστροφής έως 90ο. Φόρτωση χωματουργικών οχημάτων που βρίσκονται κοντά στον εκσκαφέα.

Περιοχή D: Σκληρός σχηματισμός (θρυμματισμένος βράχος, έδαφος με περιεκτικότητα πάνω από 75% βραχώδους υλικού). Βάθος εκσκαφής μικρότερο του 90% του μέγιστου βάθους που μπορεί να σκάψει το μηχάνημα. Μέγιστη γωνία περιστροφής έως 120ο. Μικρή επιφάνεια απόθεσης. Εργασία σε πεδίο εκσκαφής με αγωγούς.

Περιοχή E: Οι σκληρότεροι σχηματισμοί (σχιστόλιθος, ασβεστόλιθος, ψαμμίτης). Βάθος εκσκαφής πάνω από 90% του μέγιστου βάθους που μπορεί να σκάψει το μηχάνημα. Μέγιστη γωνία περιστροφής πάνω από 120ο. Πολύ μικρή επιφάνεια απόθεσης. Εργασία σε πεδίο εκσκαφής με ανθρώπους και εμπόδια.

68. Επειδή, σύμφωνα με το ως άνω εγχειρίδιο που επικαλείται η προσφεύγουσα, ο βέλτιστος συνολικός χρόνος κύκλου εργασίας του ιδιόκτητου εκσκαφέα ... είναι 0,20 min. Ωστόσο, σύμφωνα με το διάγραμμα του εγχειριδίου “.... ... Handbook” (σελ. 7-234, ενότητα “”), ο συνολικός χρόνος κύκλου εργασίας του ιδιόκτητου εκσκαφέα ... μπορεί να αναπροσαρμοστεί ανάλογα με τις πραγματικές συνθήκες εργασίας (περιπτώσεις A έως E, όπως περιγράφηκαν παραπάνω). Ομοίως, αναφορικά με το χρόνο κύκλου εργασίας του εκσκαφέα ..., η προσφεύγουσα προσκόμισε το παρακάτω απόσπασμα συγγράμματος (αρχείο «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7_signed.pdf», σελίδα 8 του αρχείου pdf):

Σχηματισμοί Μοντέλο	Σκληρή άργιλος / Κερματισμένος βράχος						
	320C	322C	325C	330C	345B II	365B II	385 B
Ικανότητα εκσκαφής (m)	2,3	3,2	3,2	3,4	4,0	4,2	5,6
Χωρητικότητα πτύου (m ³)	0,8	1,0	1,1	1,4	2,4	1,9	3,76
Ελάχιστος χρόνος κύκλου (min)	0,23	0,25	0,25	0,27	0,28	0,30	0,35

Πίνακας 2.9: Χαρακτηριστικά διαθέσιμων εκσκαφών

Βήμα 1: Σύμφωνα με τον Πίνακα 2.1, ο συντελεστής πλήρωσης πτύου για μετρίως κερματισμένο βράχο κυμαίνεται μεταξύ 0,75-0,90. Θεωρείται μέση τιμή 0.85

Βήμα 2: Ο χρόνος κύκλου για τα κατάλληλα μοντέλα εκσκαφών για τον δεδομένο σχηματισμό (πχ. 330C, 345B II, 365B II, 385 B) κυμαίνεται μεταξύ 0,35-0,45 min κατά προσέγγιση. Θεωρείται μέση τιμή χρόνου κύκλου 0,40 min.

Με βάση τους αναλυτικούς υπολογισμούς των αποδόσεων των εκσκαφών ... και ..., προκύπτει ότι η προσφεύγουσα έχει λάβει υπόψη της τους ελάχιστους/βέλτιστους χρόνους κύκλου εργασίας για τους εκσκαφείς της για όλη την έκταση του έργου, ανεξαρτήτως των ιδιαίτερων τοπικών εδαφικών συνθηκών στα τρία διακριτά τμήματα του έργου (Αστικό τμήμα ..., Υπεραστικό τμήμα που συνδέει το ... με τη ..., Αστικό τμήμα ...), όπου η σύσταση του εδάφους είναι διαφορετική ανά τμήμα του έργου, ώστε να μην αποδεικνύεται ότι δύναται να τεθούν οι ελάχιστοι/βέλτιστοι συνολικοί χρόνοι κύκλου εργασίας τόσο για τον εκσκαφέα ... όσο και για τον εκσκαφέασυνολικά για όλη την έκταση του έργου.

69. Επειδή, ως προς απομείωση συντελεστών απόδοσης εκσκαφών σε συνάρτηση με τον προγραμματισμό φορτώσεων, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν την παραγωγικότητα του «συστήματος» εκσκαφής-φόρτωσης είναι – μεταξύ άλλων – οι εξής:

- η κατάσταση και αξιοπιστία του εκσκαφέα, καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά του
- η έγκαιρη παράδοση ανατρεπόμενων φορτηγών, η οποία με τη σειρά της εξαρτάται από την οργάνωση της εργασίας
- η προμήθεια των ανταλλακτικών και καυσίμων
- η ποιότητα του μετώπου εκσκαφής

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

- η ικανότητα του χειριστή του εκσκαφέα
- ο συντελεστής πλήρωσης του κάδου
- το μήκος της τροχιάς εκσκαφής για την πλήρη πλήρωση του κάδου
- το πλάτος της ακμής κοπής του κάδου του εκσκαφέα
- η θέση εγκατάστασης του εκσκαφέα κατά την εργασία
- η ικανότητα φόρτωσης του ανατρεπόμενου φορτηγού
- η γωνία περιστροφής του κάδου του εκσκαφέα κατά τη φόρτωση κλπ.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, η απόδοση του «συστήματος» εκσκαφής-φόρτωσης είναι ένα πολυπαραγοντικό χαρακτηριστικό, το οποίο δύναται να εκτιμηθεί με υπολογιστικά μοντέλα λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω παραμέτρους (βλ. την από 28/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ.52). Ως εκ τούτου, με μη νόμιμη αιτιολογία η αναθέτουσα αρχή υπολογίζει ενιαία απομείωση των αποδόσεων των εκσκαφών «...για τον χρόνο που χάνεται στις προσεγγίσεις και απομακρύνσεις των φορτηγών κατά τις φορτώσεις, σε ποσοστό τουλάχιστον 20% κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική για τις συνθήκες του συγκεκριμένου έργου...», χωρίς περαιτέρω τεκμηρίωση, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να ποσοτικοποιηθεί εκ των προτέρων ο αποτελεσματικός ή μη προγραμματισμός του «συστήματος» εκσκαφής-φόρτωσης από πλευράς του εκάστοτε υποψηφίου αναδόχου.

70. Επειδή ως προς την απομείωση απόδοσης διαστρωτήρα ασφαλτομίγματος-“φίνισερ”), η προσφεύγουσα στην υποβληθείσα αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς, στο Παράρτημα 7 παραθέτει αναλυτικό υπολογισμό της απόδοσης του φίνισερ (διαστρωτήρα ασφαλτομίγματος), βάσει και του προσκομιζόμενου αποσπάσματος του τεχνικού εγχειριδίου. Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή απομειώνει την ανωτέρω υπολογισθείσα απόδοση του μηχανήματος διάστρωσης ασφαλτομίγματος χρησιμοποιώντας τους μειωτικούς συντελεστές του αποσπάσματος συγγράμματος που προσκόμισε η προσφεύγουσα για τους εκσκαφείς, χωρίς τεκμηρίωση περί της χρήσης των ίδιων συντελεστών απομείωσης της απόδοσης που έχουν χρησιμοποιηθεί για τους εκσκαφείς, ώστε να δικαιολογείται η χρήση τους και για το μηχάνημα διάστρωσης ασφαλτομίγματος.

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

71. Επειδή ως προς την απόδοση διατρητικού μηχανήματος και συνεργείου εκρηκτικών, από την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας προκύπτει ότι για τις εργασίες βραχιδών εκσκαφών με χρήση εκρηκτικών θα χρησιμοποιηθεί διατρητικό μηχάνημα του οίκου, χωρίς όμως να προσκομίζονται τα ιδιαίτερα τεχνικά χαρακτηριστικά του μηχανήματος, ώστε να μπορεί να τεκμηριωθεί η επικαλούμενη απόδοση των 2.500 m³ εκσκαφής/ημέρα. Επιπλέον, προκύπτει αναντιστοιχία ως προς τις τελικώς απαιτούμενες ημέρες εργασίας για την εκτέλεση των εργασιών διάτρησης και εργασιών εκρήξεων, καθώς έχουν υπολογισθεί από πλευράς της προσφεύγουσας 128 ημέρες εργασίας για το διατρητικό μηχάνημα, ενώ έχουν υπολογισθεί 26 ημέρες εργασίας για το συνεργείο εκρηκτικών. Το δε Τιμολόγιο Δημοπράτησης προβλέπει τα εξής για τις εργασίες βραχιδών εκσκαφών: «Αριθμός Περιγραφικού Τιμολογίου 4:

Άρθρο Α-3: ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΚΣΚΑΦΕΣ ΣΕ ΕΔΑΦΟΣ ΒΡΑΧΩΔΕΣ

Γενικές εκσκαφές, βραχιδών εδαφών, περιλαμβανομένων γρανιτικών και κροκαλοπαγών, ανεξαρτήτως βάθους, ύψους και κλίσεως πρανών, σε νέο έργο ή για επέκταση ή συμπλήρωση υπάρχοντος, ανεξαρτήτως της θέσης εργασίας και των δυσχερειών προσπέλασης, με οποιοδήποτε εκσκαπτικό μέσο, με ή χωρίς κανονική ή περιορισμένη χρήση εκρηκτικών (μετά από έγκριση της Υπηρεσίας και με ευθύνη του Αναδόχου, λαμβανομένων υπόψη των ισχυόντων περιορισμών ή και απαγόρευσης χρήσης εκρηκτικών λόγω γειτνίασης με κτίσματα, πυλώνες και υποσταθμούς της ΔΕΗ, εγκαταστάσεις ..., στρατιωτικές εγκαταστάσεις κλπ), με την μεταφορά των προϊόντων σε οποιαδήποτε απόσταση, σύμφωνα με την ΕΤΕΠ 02-02-01-00.

...

Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνονται:

...

η διάνοιξη διατρημάτων γόμωσης,

η προμήθεια, μεταφορά, τοποθέτηση, πυροδότηση εκρηκτικών υλών με όλες τις απαιτούμενες εργασίες για ασφαλή έκρηξη και όλα τα απαιτούμενα υλικά (εκρηκτικές ύλες, θρυαλίδες, πυροκροτητές, επιβραδυντές κ.λ.π.)

...

Άρθρο Α-3.2: Γενικές εκσκαφές σε έδαφος βραχώδες με ελεγχόμενη χρήση εκρηκτικών...».

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Δεδομένου ότι, ως περιγράφεται στο Τιμολόγιο, οι εργασίες διάτρησης έπονται από τις εργασίες ανατίναξης, θεωρείται εύλογο τα επιμέρους συνεργεία να έχουν συντονισμένο πρόγραμμα εργασιών (βλ. την από 28/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ.55). Από τα προσκομιζόμενα στοιχεία, ωστόσο, δεν προκύπτει ασφαλές συμπέρασμα για τις τελικώς απαιτούμενες ημέρες εργασίας για την εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών διάτρησης και εργασιών εκρήξεων, επομένως ούτε και ασφαλές συμπέρασμα για τον ορθό ή μη υπολογισμό των ημερήσιων αποδόσεων των εκάστοτε συνεργείων (βλ. απόδοση διατρητικού μηχανήματος και απόδοση συνεργείου εκρηκτικών). Επιπλέον, η αναθέτουσα αρχή επικαλούμενη αορίστως την κοινή τεχνική πείρα προβαίνει σε δικούς της ατεκμηρίωτους υπολογισμούς.

72. Επειδή η προσφεύγουσα στην υπό εξέταση προσφυγής υποστηρίζει ότι: *«9. Κατά την κοινή πείρα και λογική, η απόδοση του προωθητήρα που θα χρησιμοποιήσω για την κατασκευή επιχωμάτων, την οποία υπολογίζω σε 1.500 κυβικά μέτρα/ημέρα, πρέπει να μειωθεί, περίπου, στο μισό, ήτοι σε 800 κυβικά μέτρα/ημέρα, ποσότητα που, δήθεν, υπερβαίνει τις εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση του κόστους των εν λόγω εργασιών, κατά 169.730,83 ευρώ, συνολικά. Αν είχα κληθεί για διευκρινήσεις, θα είχα υποδείξει, ότι οι εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών προβλέπουν υπερτριπλάσια απόδοση αυτής που υπολόγισα, για το μηχάνημα που σκοπεύω να χρησιμοποιήσω (4.000 κυβικά μέτρα/ημέρα). Επιπροσθέτως, πέραν των προαναφερομένων (ιδίως προσκόμιση στοιχείων από άλλες εργολαβίες), θα εξηγούσα ευχερώς, με βάση τα εγχειρίδια που είχα, ήδη, συμπεριλάβει στην αιτιολογική μου έκθεση, ότι η προβλεπόμενη απόδοση των 1.500 κυβικών μέτρων/ημέρα, ήταν, στην πραγματικότητα, υποεκτιμημένη εκ μέρους μου.*

10. Κατά την κοινή πείρα και λογική, η απόδοση του συνεργείου επιχώσεως των ορυγμάτων είναι υπερβολική και θα πρέπει να υποτριπλασιαστεί, ήτοι να μειωθεί από 900 κυβικά μέτρα/ημέρα σε 300 κυβικά μέτρα/ημέρα, με αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους των σχετικών εργασιών, κατά 115.788,99 ευρώ, συνολικά. Και σε αυτή την περίπτωση, τυχόν εξηγήσεις μου (περεταίρω ανάλυση της οργάνωσης της εργασίας, επεξήγηση των

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

προσκομισθέντων τεχνικών εγχειριδίων των μηχανημάτων μου, στοιχεία από άλλες εργολαβίες κλπ), θα απέτρεπαν και τον πλέον δύσπιστο, από την ανωτέρω, δραματική, μείωση - υποτριπλασιασμό της εκτιμώμενης απόδοσης του συνεργείου μου.

11. Κατά την κοινή πείρα και λογική, η δαπάνη για τις εργασίες των σκυροδεμάτων θα πρέπει να προσαυξηθεί κατά 15%, τουλάχιστον, επί του κόστους της προβλεπόμενης εργατικής δαπάνης (;;;), έτσι ώστε να συμπεριληφθεί το κόστος για πρόκες και για φθορά εργαλείων (!!!), με αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους όλων των εργασιών της ομάδας των τεχνικών έργων. Αν είχα κληθεί για διευκρινήσεις και σε περίπτωση κατά την οποία δεν θα κατόρθωνα να πείσω, ότι ο ανωτέρω τρόπος επιβαρύνσεως του κόστους μου (αύξηση του κόστους των εργατικών, λόγω αύξησης του κόστους των εργαλείων) στερείται λογικού ερείσματος (κοινώς, συγκρίνονται «μήλα με πορτοκάλια»), θα αποδείκνυα, τουλάχιστον, ότι, ως μεγάλη τεχνική εταιρία δραστηριοποιούμενη, επιτυχώς, επί 40 και πλέον έτη, διαθέτω ήδη εκατομμύρια πρόκες και χιλιάδες εργαλεία (φτυάρια, μυστριά κλπ) και ότι, ως εκ τούτου, το σχετικό κόστος είναι από ανύπαρκτο, ως εντελώς αμελητέο.

12. Κατά την κοινή πείρα και λογική, το κόστος των εργασιών στηθαίων ασφαλείας δεν αποδεικνύεται από «προβληματική» προσφορά που προσκόμισα και θα πρέπει να αναπροσαρμοσθεί κατά 15%, τουλάχιστο, με αποτέλεσμα επιβάρυνση της εκτιμώμενης δαπάνης κατά 53.823 ευρώ. Αν είχα κληθεί για διευκρινήσεις, θα μπορούσα, ευχερώς, να διορθώσω τα «προβλήματα» της ανωτέρω προσφοράς, με περεταίρω εξηγήσεις, είτε δικές μου, είτε του οικονομικού φορέα που μου την χορήγησε [...].2. Εν προκειμένω, πέραν της δημιουργικής αναγνώσεως - συμπληρώσεως των προβλέψεων του Τιμολογίου Μελέτης, εμφιλοχώρησε και παραβίαση, υφιστάμενου, διδάγματος της κοινής πείρας και λογικής. Ειδικότερα, προκειμένου τα προϊόντα των εκσκαφών σε βραχώδη εδάφη να καταστούν κατάλληλα για χρησιμοποίηση ως υλικό επίχωσης, εξυπακούεται ότι θα πρέπει να είναι κατάλληλα θρυμματισμένα - μικρού πάχους, όπως προβλέπεται από την ΕΤΕΠ 02-07-01-00 στην οποία παραπέμπει το, υπόψη, άρθρο 24 του Τιμολογίου. Δηλαδή, από οπουδήποτε και αν προέρχονται τα υλικά επίχωσης (είτε από γαιώδη εδάφη, είτε και από βραχώδη) ο όγκος τους δεν μπορεί να υπερβαίνει την

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

προωθητική δυνατότητα ενός ..., όπως αυτό που θα χρησιμοποιήσω, έτσι ώστε να απαιτείται, επιπροσθέτως, και ερπυστριοφόρος προωθητήρας.

3. Περαιτέρω (παρά την προσθήκη και του ερπυστριοφόρου προωθητήρα), η απόδοση του συνεργείου μου (1.500 κμ/ημέρα), θεωρήθηκε υψηλή, με βάση κάποιο, δήθεν, δίδαγμα κοινής πείρας και λογικής, και μειώθηκε σε 800 κμ/ημέρα, ποσότητα που, υποτίθεται ότι, υπερβαίνει την προβλεπόμενη από τις εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών. Όσον αφορά στο, υποτιθέμενο, δίδαγμα της κοινής πείρας, αναφέρομαι στα προμνημονευθέντα. Όσον αφορά όμως στην δήθεν υπέρβαση της απόδοσης που προβλέπεται (για μηχανήματα της προπερασμένης δεκαετίας) από τις εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών, εκπλήσσομαι. Τούτο διότι, από το σχετικό άρθρο της ΑΤΕΟ, που εκδόθηκε το έτος 1994, η απόδοση του ..., που σκοπεύω να χρησιμοποιήσω, εκτιμάται σε 4.000 κμ/ημέρα (βλ. συν.2).

4. Και σε αυτή την περίπτωση, οι ανωτέρω, αυθαίρετες, αβάσιμες και ανατιολόγητες εκτιμήσεις, οδήγησαν σε μεγάλη επιβάρυνση του κοστολογίου μου. Μόνο και μόνο η μείωση της απόδοσης του ... οδήγησε σε αύξηση των ημερών εκτέλεσης των σχετικών εργασιών από 150 σε 281 ημέρες, κάτι το οποίο προξένησε αύξηση του κόστους κατά $[(281 \text{ ημέρες} - 150 \text{ ημέρες}) \times [1 \text{ οδοστρωτήρας} \times 185,00 \text{ ευρώ, κόστος ομάδας εργασίας} + 1 \dots \times 320,000 \text{ ευρώ, βάσει προσφοράς} \times 1 \text{ προωθητήρας} \times 320,00 \text{ ευρώ} + 1 \text{ εργάτης} \times 59,18 \text{ ευρώ, κόστος ομάδας εργασίας} =] 115.827,58 \text{ ευρώ, τουλάχιστον} [\dots]$]. Β.1. Σχετικά με την ημερήσια απόδοση του συνεργείου εκτέλεσης των εργασιών των άρθρων 25 και 26 του Τιμολογίου («Επιχώσεις Ορυγμάτων με Θραυστό Αμμοχάλικο»), χρησιμοποιήθηκαν, για πολλοστή φορά, ανύπαρκτα, δίδαγματα κοινής πείρας, τα οποία, υποτίθεται ότι, επιβάλλουν τον, άνευ ετέρου, υποτριπλασιασμό της, από 900 κμ/ημέρα σε 300 κμ/ημέρα.

2. Περαιτέρω, μειώθηκε και η ημερήσια παραγωγή υλικού 3Α από 1700 τόνους/ημέρα σε 1.200 τόνους/ημέρα και αμμοχάλικου από 1.200 τόνους/ημέρα σε 850 τόνους/ημέρα. Τούτο διότι, δήθεν, στην σχετική προσφορά του προμηθευτή μου, αναφέρεται, μόνο, ότι οι αποδόσεις του θραυστήρα, που θα χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή, εκτιμώνται «βάσει κατασκευαστή», χωρίς περαιτέρω τεκμηρίωση. Βέβαια, στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν πρόκειται περί αυτοκινούμενου μηχανήματος έργων, η απόδοση του οποίου εξαρτάται από τις εκάστοτε συνθήκες και γι' αυτόν τον

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

λόγο εφαρμόζονται μειωτικοί συντελεστές. Αντιθέτως, πρόκειται για μονίμως εγκατεστημένη - σταθερή βιομηχανική εγκατάσταση, η παραγωγικότητα της οποίας είναι, ομοίως, σταθερή και δεν εξαρτάται από εξωγενείς παράγοντες (καιρικές συνθήκες, φύση του εδάφους κλπ), που, ενδεχομένως, επηρεάζουν την απόδοση των μηχανημάτων έργων. Συνεπώς, ως προς τον θραυστήρα, δεν δικαιολογείται η εφαρμογή των, προαναφερόμενων, μειωτικών συντελεστών, αλλά αρκεί η βεβαίωση του κατασκευαστή του περί της δυναμικότητάς του. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν εφαρμοστούν οι μειωτικοί συντελεστές (και όχι κάποια, δήθεν, διδάγματα κοινής πείρας), η, βάσει κατασκευαστή, μέση απόδοση του θραυστήρα, υπολογίζεται σε 1.528 τόνους/ημέρα.

3. Οι ανωτέρω, παράνομες, εσφαλμένες και αναιτιολόγητες, υπερκοστολογήσεις, προξένησαν επιβάρυνση 235.923,48 ευρώ, η οποία, αναλυτικά, υπολογίζεται ως εξής: Συνεπώς, η συνολική επιβάρυνση που προκύπτει από την εσφαλμένη μείωση της απόδοσης του θραυστήρα ανέρχεται στο προαναφερόμενο ποσό των ... 235.923,48 ευρώ.

ΙΓ.-Όσον αφορά στην προσαύξηση του κόστους των εργασιών σκυροδέτησης κατά 15%, τουλάχιστον, επί του κόστους της προβλεπόμενης εργατικής δαπάνης (;;;), έτσι ώστε να συμπεριληφθεί το κόστος για πρόκες και για φθορά εργαλείων (!!!), αναφέρομαι στα προμνημονευθέντα (υπό ΙΙΙ.2.Γ.11.).

...

ΙΕ.

-Οι εργασίες σήμανσης-ασφάλειας, επιβαρύνθηκαν, παράνομα, αυθαίρετα και αναιτιολόγητα, κατά 15%, ήτοι κατά 53.823 ευρώ, με βάση κάποιο, δήθεν, δίδαγμα κοινής πείρας, χωρίς, και πάλι το κόστος τους να ικανοποιήσει την Ομάδα Εργασίας».

66. Επειδή στην Τεχνική Έκθεση αναφέρεται: «Για το άρθρο 24 που αφορά κατασκευή επιχωμάτων 225.000,00μ³ προκύπτει από τα στοιχεία του έργου ότι η ποσότητα εκσκαφών γαιωδών - ημιβραχωδών (102.200,00μ³) δεν επαρκεί και αναγκαστικά μπορεί να γίνει χρήση βραχωδών σε ποσότητα 225.00,00-102.200,00=122.800,00μ³ για τα οποία δεν είναι εφικτή μόνο η χρήση και οδοστρωτήρα αλλά απαιτείται και προσθήκη προωθητήρα ερπυστριοφόρου. Όσον αφορά την απόδοση των 1.500,00μ³/ημέρα θεωρείται

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

πολύ υψηλή κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική για τις συνθήκες του συγκεκριμένου έργου και ως εκ τούτου το μέγιστο αποδεκτό όριο είναι αυτό των 800,00μ³/ημέρα το οποίο υπερβαίνει και τις εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών. Έτσι για τα επιχώματα αυτά προκύπτει χρόνος $225.000,00/800,00=281$ ημέρες και με ημερήσια δαπάνη του προωθητήρα 320,00€ όσο αυτή της ερπυστριοφόρας τσάπας βάσει προσφοράς, η κοστολογική δαπάνη του άρθρου αυτού διαμορφώνεται σε ... 169.730,83€.

Για τα άρθρα 25,26 που αφορούν 25.000μ³ επιχώσεις ορυγμάτων με θραυστό αμμοχάλικο, γίνεται χρήση συνεργείου με βυτιοφόρο, οδοστρωτήρα, ..., ... και εργάτη με απόδοση 900,00μ³/ημέρα η οποία είναι υπερβολική και χωρίς καμμία τεκμηρίωση και ανάλυση.

Θεωρώντας ότι το τροφοδοτεί και το ... διαστρώνει, σύμφωνα με την κοινή τεχνική πείρα και λογική η απόδοση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 300,00μ³/ημέρα οπότε προκύπτει χρόνος $1,35 \times 25.000,00/300,00=33.750,00/300,00=113$ ημέρες και η κοστολογική δαπάνη της εργασίας διαμορφώνεται σε Το κόστος προμήθειας του υλικού που προκύπτει βάσει στοιχείων προσφοράς σε $(1.800,00+400,00+400,00)/1.700,00=2.600,00/1.700,00=1,53$ €/tn είναι λανθασμένο καθόσον η προσφερόμενη απόδοση των 1.700,00tn/ημέρα για παραγωγή 3A και 1.200,00tn/ημέρα για παραγωγή άμμου, γαρμπίλι, χαλίκι απλά δηλώνεται ότι είναι «βάσει κατασκευαστή» χωρίς καμμία τεκμηρίωση και ανάλυση. Εφαρμόζοντας στις αποδόσεις αυτές τους συντελεστές των εγχειριδίων εμπειρίας χειριστή 0,90, διαθεσιμότητας μηχανήματος 0,95 και εκμετάλλευσης 0,83 προκύπτουν αντίστοιχες αποδόσεις $1.700 \times (0,90 \times 0,95 \times 0,83)=1.200$ tn/ημέρα για 3A και $1.200 \times (0,90 \times 0,95 \times 0,83)=850$ tn/ημέρα για άμμο, γαρμπίλι, χαλίκι και συνεπώς κόστος προμήθειας υλικού $2.600,00/1.200,00=2,17$ €/tn για 3A και $2.600,00/850,00=3,06$ €/tn για άμμο, γαρμπίλι, χαλίκι. Συνεπώς το κόστος προμήθειας υλικού είναι Κατόπιν των ανωτέρω η συνολική επιβάρυνση για τα άρθρα αυτά ανέρχεται σε ... 115.788,99€ [...]. Για τα άρθρα 40 μέχρι 58 που αφορούν σκυροδέματα, διαπιστώθηκαν ελλείψεις στην κοστολογική ανάλυση όπως η απουσία κοστολόγησης των πρόσθετων μάζας σκυροδέματος η απουσία υπολογισμού της απώλειας υλικού κατά την σκυροδέτηση (φύρα) τουλάχιστον 2% σε σχέση με την επιμετρούμενη ποσότητα καθώς επίσης και

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

πολύ μεγάλες αποδόσεις (υποκοστολόγηση εργατικής δαπάνης) των συνεργείων σκυροδέτησης και απουσία κόστους φθοράς εργαλείων και αναλώσιμων (πρόκες - σύρματα κ.λ.π.) σε εκτιμώμενο κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική σε ποσοστό τουλάχιστον 15% της εργατικής δαπάνης. Ειδικότερα έχουμε τις παρακάτω διορθώσεις των επιμέρους άρθρων [...] Για τα άρθρα 127 μέχρι 135 που αφορούν εργασίες στηθαίων ασφαλείας (προϋπολογισμού 909.275,00€) η υπολογισθείσα κοστολογική δαπάνη 358.820,00€ (δηλαδή έκπτωση 60,50%) βασίζεται σε προσφορά υπερβολάβου η οποία ισχύει μόνον για πέντε (5) ημέρες (επομένως ουσιαστικά χωρίς να ισχύει) και δεν περιλαμβάνει τελειώματα ακραία, βυθίσεις στο έδαφος, μεταβάσεις από ένα τύπο στηθαίου σε άλλο και καμπύλα τμήματα. Παρότι ο διαγωνιζόμενος δηλώνει ότι δεν υπάρχουν απολήξεις και ότι αυτές γίνονται με βύθιση, εντούτοις αυτές έστω τις βυθίσεις, τις μεταβάσεις κ.λ.π. δεν τις καλύπτει η προβληματική έως ουσιαστικά ανύπαρκτη αυτή προσφορά υπερβολάβου και συνεπώς, κατά την κοινή τεχνική πείρα και λογική, προκύπτει επιβάρυνση κοστολογική της τάξεως του 15% ήτοι κατ' ελάχιστον $358.820,00 \times 15\% = 53.823,00\text{€}$ (και πάλι υψηλή έκπτωση 54,60%)».

73. Επειδή, ως προς την απόδοση συνεργείου κατασκευής επιχωμάτων, από την ανάλυση κόστους του άρθρου ΑΤ 24 του Τιμολογίου της Μελέτης από την προσφεύγουσα για την εκτέλεση των εργασιών κατασκευής επιχωμάτων θα χρησιμοποιηθούν τα εξής μηχανήματα έργου:

- 1 οδοστρωτήρας, δηλαδή το ιδιόκτητο μηχάνημα ..., με κόστος 160,00 €/ημέρα

- 1, δηλαδή το μισθωμένο μηχάνημα ..., με κόστος 320,00 €/ημέρα

Για τον υπολογισμό της απόδοσης των ανωτέρω μηχανημάτων, η προσφεύγουσα έχει υποβάλει το Παράρτημα 7 (ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ). Συγκεκριμένα, τόσο για τον ιδιόκτητο ελαστικοφόρο οδοστρωτήρα ... όσο και για το μισθωμένο ισοπεδωτή (“...”) CAT 16M έχουν υποβληθεί αναλυτικός υπολογισμός της ημερήσιας απόδοσής τους μαζί με τεχνικά φυλλάδια. Σύμφωνα με τα ως άνω υποβληθέντα στοιχεία, για τον οδοστρωτήρα έχει υπολογιστεί ημερήσια απόδοση 6.000 m²/ημέρα, ενώ για τον ισοπεδωτή (“...”) έχει υπολογιστεί ημερήσια απόδοση 15.000 m²/ημέρα. Ωστόσο, δεν είναι ξεκάθαρος ο «συγκερασμός» των αποδόσεων των δύο αυτών μηχανημάτων, δηλαδή η

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

τεκμηρίωση στην υποβληθείσα αιτιολόγηση της συνολικής απόδοσης του συνεργείου κατασκευής επιχωμάτων στα 1.500 m³/ημέρα (δηλαδή απόδοση 15.000 m²/ημέρα, για κατασκευή στρώσεων επιχωμάτων πάχους 10 cm έκαστη). Λαμβάνεται δηλαδή από την προσφεύγουσα, χωρίς επαρκή τεκμηρίωση, ως συνολική ημερήσια απόδοση του συνεργείου κατασκευής επιχωμάτων η μέγιστη εκ των δύο υπολογισμένων ημερήσιων αποδόσεων των μηχανημάτων που εμπλέκονται στις εν λόγω εργασίες. Από την άλλη πλευρά, δεν προκύπτει ούτε από σχετική τεκμηρίωση της αναθέτουσας αρχής η αιτιολόγηση της απομείωσης της (ήδη ελλιπώς αιτιολογημένης) υπολογισθείσας από την προσφεύγουσα απόδοσης κατά ~47%, δηλαδή από 1.500 m³/ημέρα σε 800 m³/ημέρα. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή προτού αποφανθεί σχετικά με τα ως άνω μεγέθη, έπρεπε να ζητήσει διευκρινίσεις, στο πλαίσιο της συνεννόησης (ουσιαστικού διαλόγου) με τον προσφέροντα του άρθρου 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016, από την προσφεύγουσα προκειμένου να αιτιολογήσει επαρκώς τους υπολογισμούς της και, σε κάθε περίπτωση, να αιτιολογήσει επαρκώς με ποιον τρόπο προκύπτει η ως άνω απομείωση την οποία υιοθέτησε αναθεωρώντας τα οικεία μεγέθη στην προσφορά της προσφεύγουσας.

74. Επειδή, ως προς την απόδοση συνεργείου επιχώσεων ορυγμάτων, από την ανάλυση κόστους των άρθρων ΑΤ 25 και ΑΤ 26 του Τιμολογίου της Μελέτης από την προσφεύγουσα, για την εκτέλεση των εργασιών επιχώσεων ορυγμάτων υπογείων δικτύων θα χρησιμοποιηθεί ιδιόκτητος εξοπλισμός και, συγκεκριμένα, τα εξής μηχανήματα έργου:

- 1 οδοστρωτήρας με κόστος 185,00 €/ημέρα, για τον οποίο δεν προσκομίζει αναλυτικό υπολογισμό της απόδοσής του ή τα τεχνικά χαρακτηριστικά του

- 1 ..., δηλαδή το ιδιόκτητο βοηθητικό μηχάνημα (φορτωτής) CAT 262C, με κόστος 90,00 €/ημέρα

- 1 ..., δηλαδή ο ιδιόκτητος εκσκαφέας, με κόστος 140,00 €/ημέρα

Για τον υπολογισμό της απόδοσης των μηχανημάτων, η προσφεύγουσα παραπέμπει – εκ παραδρομής– στο Παράρτημα 6 (ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΟΥ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ – ΑΔΕΙΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ) αντί για το Παράρτημα 7 (ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ). Σε

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

κάθε περίπτωση, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, δεν προσκομίζεται αναλυτικός υπολογισμός της απόδοσης του οδοστρωτήρα που θα χρησιμοποιηθεί για τις εν λόγω εργασίες. Επιπλέον, δεν προσκομίζεται αναλυτικός υπολογισμός της απόδοσης του ιδιόκτητου βοηθητικού μηχανήματος (φορτωτή) ... που θα χρησιμοποιηθεί για τις εν λόγω εργασίες. Παρομοίως, δεν προσκομίζεται αναλυτικός υπολογισμός της απόδοσης του ιδιόκτητου εκσκαφέα που θα χρησιμοποιηθεί για τις εν λόγω εργασίες. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατή η ασφαλής εξαγωγή συμπερασμάτων περί του ορθού ή μη υπολογισμού της απόδοσης του συνεργείου κατασκευής επιχώσεων ορυγμάτων από πλευράς της προσφεύγουσας, δηλαδή των 900 m³/ημέρα. Συνακόλουθα, η απομείωση από την αναθέτουσα αρχή των οικείων μεγεθών απόδοσης κατά ~67%, δηλαδή από 900 m³/ημέρα σε 300 m³/ημέρα δεν προκύπτει ούτε από τα υποβληθέντα στοιχεία της αιτιολόγησης της προσφοράς της προσφεύγουσας ούτε από έτερη σχετική τεκμηρίωση από πλευράς την αναθέτουσας αρχή αλλά κατόπιν αόριστης επίκλησης της κοινής τεχνικής πείρας και λογικής.

75. Επειδή, ως προς την απόδοση συγκροτήματος παραγωγής αδρανών υλικών, η προσφεύγουσα στο Παράρτημα 2 της υποβληθείσας αιτιολόγησης της οικονομικής της προσφοράς προσκομίζει οικονομική προσφορά μίσθωσης συνεργείου μηχανημάτων για τη θραύση βραχώδους υλικού με σκοπό την παραγωγή αδρανών υλικών. Ο δε ισχυρισμός της προσφεύγουσας για το θραυστήρα ότι *«δεν πρόκειται περί αυτοκινούμενου μηχανήματος έργων, η απόδοση του οποίου εξαρτάται από τις εκάστοτε συνθήκες»* και ότι *«πρόκειται για μονίμως εγκατεστημένη - σταθερή βιομηχανική εγκατάσταση, η παραγωγικότητα της οποίας είναι, ομοίως, σταθερή και δεν εξαρτάται από εξωγενείς παράγοντες (καιρικές συνθήκες, φύση του εδάφους κλπ)»* δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, καθώς με βάση τα ως άνω υποβληθέντα στοιχεία προκύπτει εμφανώς ότι πρόκειται για *«αυτοκινούμενο θραυστήρα (...)»*, δηλαδή για κινητή και όχι μόνιμη εγκατάσταση. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή απομειώνει τις αναγραφόμενες στην προσφορά ημερήσιες αποδόσεις 1.700 ton/ημέρα για παραγωγή υλικού ... και 1.200 ton/ημέρα για την παραγωγή των λοιπών αδρανών υλικών χρησιμοποιώντας τους παρακάτω μειωτικούς συντελεστές του αποσπάσματος συγγράμματος που προσκόμισε η προσφεύγουσα για

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

τους εκσκαφείς στο Παράρτημα 7 χωρίς να αιτιολογείται για ποιον λόγο έγινε χρήση των ίδιων συντελεστών απομείωσης της απόδοσης που έχουν χρησιμοποιηθεί για τους εκσκαφείς και για το συνεργείο θραύσης βραχώδους υλικού με σκοπό την παραγωγή αδρανών υλικών. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή προέβη χωρίς νόμιμη αιτιολογία σε νέους υπολογισμούς με αποτέλεσμα την αύξηση της κοστολογημένης οικείας δαπάνης στην προσφορά της προσφεύγουσας.

76. Επειδή, ως προς την κοστολόγηση εργασιών σκυροδεμάτων, το Τιμολόγιο Δημοπράτησης προβλέπει τα εξής για τις εργασίες σκυροδεμάτων:

«Άρθρο Β-29: ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΑΠΟ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑ

Κατασκευές τεχνικών έργων κάθε είδους και οποιουδήποτε ανοίγματος και ύψους από σκυρόδεμα που παρασκευάζεται σε μόνιμο ή εργοταξιακό συγκρότημα παραγωγής, με θραυστά αδρανή λατομείου κατάλληλης κοκκομέτρησης και διαστάσεων μέγιστου κόκκου, τσιμέντο κατάλληλης κατηγορίας, αντοχής και ποσότητας, ως και τα τυχόν αναγκαία ρευστοποιητικά, υπερρευστοποιητικά, αερακτικά, σταθεροποιητικά κλπ. πρόσμικτα.

Στις τιμές μονάδας των κατασκευών από σκυρόδεμα περιλαμβάνονται:

η προμήθεια και μεταφορά από οποιαδήποτε απόσταση, των πάσης φύσεως υλικών παρασκευής εργοταξιακού σκυροδέματος, η προμήθεια και μεταφορά στην εκάστοτε θέση σκυροδέτησης ετοιμού σκυροδέματος,

η προσκόμιση, τοποθέτηση, χρήση και απομάκρυνση μετά το τέλος των εργασιών των πάσης φύσεως απαιτούμενων ικριωμάτων, ξυλοτύπων ή σιδηροτύπων (επιπέδων, καμπύλων ή στρεβλών επιφανειών), καθώς και ειδικών συστημάτων και εξοπλισμού που απαιτούνται κατά περίπτωση (συστήματα προκατασκευής, προώθησης, προβολο-δόμησης, αναρριχόμενοι σιδηρότυποι κλπ),

τα πάσης φύσεως μηχανήματα και εξοπλισμός και μέσα για την παραγωγή, μεταφορά, άντληση, ανύψωση, καταβιβασμό, ανάμειξη, δόνηση κλπ. του σκυροδέματος

η διαμόρφωση των ικριωμάτων, των ξυλοτύπων, των φορείων για προώθηση και προβολοδόμηση καθώς

η μερική ή ολική απώλεια των σωμάτων διαμόρφωσης κιβωτιομόρφων, κυλινδρικών ή άλλης μορφής κενών,

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

- η επεξεργασία των κατασκευαστικών αρμών.
- η συντήρηση του σκυροδέματος με οποιοδήποτε μέσο (λινάτσες, χημικά υγρά κ.λ.π.) μέχρι τη σκλήρυνσή του,
Επίσης περιλαμβάνονται, ανηγμένες στις τιμές μονάδας:
 - οι δαπάνες των αναγκαίων μελετών σύνθεσης σκυροδέματος,
 - οι δαπάνες των μελετών της κατασκευαστικής μεθόδου, των βοηθητικών εγκαταστάσεων και των πάσης φύσεως ικριωμάτων (πλην των μελετών που αφορούν στις μεθόδους προβολοδόμησης, προώθησης και προωθούμενων αυτοφερομένων δοκών),
 - η δαπάνη δειγματοληψιών, ελέγχων, δοκιμών και μετρήσεων,
 - οι δαπάνες δημιουργίας ανοιγμάτων στα ικριώματα κατά τη σκυροδέτηση φορέα γεφυρών διαστάσεων 4,50 x 10,00 m ανά κλάδο για τη διέλευση της κυκλοφορίας πρόσδοση στο χρησιμοποιούμενο σκυρόδεμα, εκτός από τη θλιπτική αντοχή, χαρακτηριστικών που εξασφαλίζουν τον προβλεπόμενο από την μελέτη τύπο του επιφανειακού τελειώματος, βάσει του οποίου θα γίνεται η αποδοχή ή η απόρριψη
 - της κατασκευής, που εκτελέσθηκε (προσαρμογή κοκκομετρικής διαβάθμισης αδρανών, προσθήκη καταλλήλων προσμίκτων κλπ).

...

Οι εργασίες θα εκτελούνται σύμφωνα με τις ακόλουθες ΕΤΕΠ, στο μέτρο που εκάστη αφορά τον κάθε τύπο κατασκευής:

01-01-01-00: Παραγωγή και μεταφορά σκυροδέματος

01-01-02-00: Διάστρωση και συμπύκνωση σκυροδέματος

01-01-03-00: Συντήρηση σκυροδέματος

01-01-04-00: Εργοταξιακά συγκροτήματα παραγωγής σκυροδέματος

01-01-05-00: Δονητική συμπύκνωση σκυροδέματος

01-01-07-00: Σκυροδετήσεις ογκωδών κατασκευών

01-03-00-00: Ικριώματα

01-04-00-00: Καλούπια κατασκευών από σκυρόδεμα (τύποι)

01-05-00-00: Διαμόρφωση τελικών επιφανειών σε έγχυτο σκυρόδεμα χωρίς χρήση επιχρισμάτων...». Περαιτέρω, η ΕΤΕΠ 01-04-00-00 "Καλούπια κατασκευών από σκυρόδεμα (τύποι)" και ειδικότερα η Ενότητα 1 «Αντικείμενο» προδιαγράφει τα εξής: «1 Αντικείμενο

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Αντικείμενο της παρούσας Προδιαγραφής είναι ο σχεδιασμός και η κατασκευή καλουπιών που χρησιμεύουν για τη χύτευση του νωπού σκυροδέματος στην μορφή και τις διαστάσεις που απαιτεί η μελέτη του έργου.

...

Για την όλη διαμόρφωση της επιφάνειας των καλουπιών χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα είδη υλικών:

α) ξυλεία: συνήθως λευκή ξυλεία διαφόρων ειδών πεύκου

β) τεχνητή ξυλεία: επικολλητά φύλλα (κόντρα πλακέ), μοριοσανίδες (hardboard), ινοσανίδες

γ) μέταλλο: χαλύβδινα φύλλα, φύλλα ψευδαργύρου, φύλλα αλουμινίου

δ) συνθετικά υλικά: φύλλα ενισχυμένων πλαστικών

ε) βοηθητικά υλικά: όπως μεταλλικοί σύνδεσμοι, ήλοι, κοχλίες κ.ά....» και η ΕΤΕΠ 01-04-00-00 "Καλούπια κατασκευών από σκυρόδεμα (τύποι)" και ειδικότερα η Ενότητα 7 «Τρόπος επιμέτρησης» τα εξής: «Γενικώς, οι εργασίες και τα υλικά κατασκευής καλουπιών δεν επιμετρούνται ιδιαίτεως. Η προμήθεια των υλικών, η μεταφορά επί τόπου, η ανέγερση, η χρήση, η αποσυναρμολόγηση και η απομάκρυνση είναι ενσωματωμένες στις μονάδες επιμέτρησης των κατασκευών σκυροδέματος, για τις οποίες προορίζονται τα καλούπια....». Όπως προκύπτει από τα υποβληθέντα στοιχεία αιτιολόγησης της οικονομικής της προσφοράς, η προσφεύγουσα έχει υπολογίσει για τα άρθρα των εργασιών σκυροδεμάτων (σχετικά άρθρα τιμολογίου α/α 40 έως α/α 58) μόνο: 1) το κόστος προμήθειας και μεταφοράς του έτοιμου σκυροδέματος επί τόπου στο έργο, 2) το κόστος για την τυχόν χρήση αντλίας και 3) το εργατοτεχνικό κόστος (αρχείο «..._signed_signed.pdf», σελίδες 41-47). Δηλαδή, δεν έχει συμπεριλάβει στην αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς (πέραν τυχόν άλλων ελλείψεων, όπως π.χ. τις ανηγμένες δαπάνες βάσει του περιγραφικού τιμολογίου) τη δαπάνη για την «...προσκόμιση, τοποθέτηση, χρήση και απομάκρυνση μετά το τέλος των εργασιών των πάσης φύσεως απαιτούμενων ικριωμάτων, ξυλοτύπων ή σιδηροτύπων...», δηλαδή δαπάνη που περιλαμβάνει βάσει της ΕΤΕΠ 01-04-00-00 τα «...βοηθητικά υλικά: όπως μεταλλικοί σύνδεσμοι, ήλοι, κοχλίες κ.ά...». Ως εκ τούτου, βασίμως η αναθέτουσα αρχή αναφέρεται στην παράλειψη συμπερίληψης του «...κόστους φθοράς εργαλείων και αναλώσιμων (πρόκες - σύρματα κ.λ.π.)...», δεδομένης της μη-συμπερίληψης

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

του κόστους ξυλοτύπων, τουλάχιστον για όσα άρθρα εργασιών σκυροδέματων προκύπτει η ανάγκη χρησιμοποίησης ξυλοτύπων (π.χ. για το Άρθρο ΑΤ 47 «Κατασκευή με οπλισμένο σκυρόδεμα ...» ή για το Άρθρο ΑΤ 49 «Κατασκευή βάθρων, πλακών πρόσβασης, τοίχων, θωρακίων κλπ με σκυρόδεμα ...») (βλ. την από 28/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ.65-66). Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή ουδόλως αιτιολογεί τον υπολογισμό της συγκεκριμένης δαπάνης από την ίδια παρά μόνο αορίστως επικαλείται εκ νέου την κοινή τεχνική πείρα και λογική.

77. Επειδή, ως προς την κοστολόγηση εργασιών στηθαίων ασφάλειας, το Τιμολόγιο Δημοπράτησης προβλέπει τα εξής για τα συστήματα αναχαίτισης οχημάτων:

«Άρθρο Ε-1: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΧΑΙΤΙΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ (ΣΑΟ)

1. Γενικά

Προμήθεια, μεταφορά επί τόπου του έργου και τοποθέτηση Συστημάτων Συγκράτησης Οχημάτων (ΣΑΟ) κατά ..., σύμφωνα με την βασιζόμενη στις ... μελέτη σήμανσης-ασφάλισης της οδού.

Στο παρόν άρθρο περιλαμβάνονται: στηθαία ασφαλείας μεταλλικά ή από σκυρόδεμα, απολήξεις αρχής και πέρατος, οι συναρμογές, τα προσωρινά στηθαία ασφαλείας και τα Συστήματα Απορρόφησης Ενέργειας Πρόσκρουσης (Σ.Α.Ε.Π.).

...

Οι τιμές μονάδος αναφέρονται σε πλήρως εγκατεστημένα συστήματα, σύμφωνα με το εγχειρίδιο του κατασκευαστή (installation manual) και περιλαμβάνουν τα προβλεπόμενα από την μελέτη οπισθοανακλαστικά στοιχεία (λευκά ή κόκκινα). Τα επιμετρούμενα μήκη των συναρμογών στηθαίων ασφαλείας διαφορετικού τύπου ή/και διαφορετικής δυναμικής λειτουργίας κατά την πρόσκρουση οχημάτων σ' αυτά, θα κατατάσσονται στον βαρύτερο τύπο ικανότητας συγκράτησης. Τα ειδικά τεμάχια απολήξεων αρχής και πέρατος περιλαμβάνονται ανηγμένα στις ανά τρέχον μέτρο τιμές μονάδος. Τα στοιχεία βύθισης επιμετρώνται ως μήκη των αντιστοιχών στηθαίων με προσαύξηση 5%. Η προσαύξηση αυτή νοείται ότι καλύπτει πλήρως τις πρόσθετες δαπάνες διαμόρφωσης και εγκατάστασης των στοιχείων βύθισης...». Σύμφωνα δε με το Τιμολόγιο της Μελέτης, τα στοιχεία βύθισης των στηθαίων ασφαλείας

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

«...επιμετρώνται ως μήκη των αντιστοίχων στηθαίων με προσαύξηση 5%...» και ότι η εν λόγω προσαύξηση «...καλύπτει πλήρως τις πρόσθετες δαπάνες διαμόρφωσης και εγκατάστασης των στοιχείων βύθισης...». Επομένως, στις προϋπολογισθείσες ποσότητες των στηθαίων ασφάλειας της μελέτης συμπεριλαμβάνονται τα μέτρα μήκους των βυθίσεων, υπολογισμένα με προσαύξηση 5% επί του μήκους των ευθύγραμμων τμημάτων των στηθαίων ασφάλειας. Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα στην υποβληθείσα αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς προσκομίζει οικονομική προσφορά προμήθειας, μεταφοράς και τοποθέτησης στηθαίων ασφάλειας (Παράρτημα 2, σελ. 36-37) στην οποία είναι εμφανές ότι δεν κοστολογούνται ιδιαίτερος τυχόν τελειώματα (ακραία ή βυθίσεις στο έδαφος) για τα στηθαία ασφάλειας ή τυχόν καμπύλα τμήματα με αποτέλεσμα να είναι ελλιπής αναφορικά με την κοστολόγηση των εργασιών για τα συστήματα αναχαίτισης οχημάτων, τουλάχιστον αναφορικά με τη μη υποβολή στοιχείων κόστους για τις βυθίσεις στο έδαφος των στηθαίων ασφάλειας, ενώ θα εδύνατο να είναι ακριβέστερη η εκτίμηση της δαπάνης των στηθαίων ασφάλειας και των βυθίσεων βάσει των υφιστάμενων μελετών, όπως αυτές καταγράφονται στο Άρθρο 3 «ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΟΛΑΒΙΑΣ»/Παράγραφος 3.1 «Υφιστάμενες Μελέτες» του Τεύχους της Τεχνικής Περιγραφής του έργου (σελ. 14) (βλ. την από 28/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ.68). Ωστόσο, ανατιολογήτως η αναθέτουσα αρχή, επικαλούμενη ακόμα μία φορά αορίστως την κοινή τεχνική πείρα και λογική, αποφαινεται ότι προκύπτει επιβάρυνση κοστολογική της τάξεως του 15% στην οικεία προβλεπόμενη από την προσφεύγουσα δαπάνη χωρίς προηγουμένως να της ζητήσει διευκρινίσεις σχετικά με τη δαπάνη αυτή, ως όφειλε στο πλαίσιο της συνεννόησης (ουσιαστικού διαλόγου) με τον προσφέροντα του άρθρου 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016

78. Επειδή η προσφεύγουσα στην υπό εξέταση προσφυγή της υποστηρίζει ότι: «6. Για τις εκσκαφές γαιωδών και ημιβραχωδών εδαφών η Ομάδα Εργασίας έκρινε ότι απαιτείται και σφύρα, με αποτέλεσμα, σε συνδυασμό με τα προπαρατεθέντα σφάλματα (περί τον υπολογισμό της απόδοσης των άλλων μηχανημάτων και οχημάτων, του ύψους της εργατικής δαπάνης κλπ), να καταλήξει σε κοστολογική επιβάρυνση της τάξεως των

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

488.935,86 ευρώ. Αν με είχε καλέσει για διευκρινήσεις, θα της υποδείκνυα ότι τα σχετικά (απόλυτα δεσμευτικά) άρθρα του Τιμολογίου Μελέτης, δεν προβλέπουν την χρήση σφύρας για την εκτέλεση των υπόψη εργασιών.

7. Για τις εργασίες με χρήση εκρηκτικών, η Ομάδα Εργασίας έκρινε, ότι δεν έχω συνυπολογίσει το κόστος διακοπής της κυκλοφορίας και το κόστος που απαιτείται για να ηχήσουν οι σειρήνες προειδοποίησης!!! Αν με είχε καλέσει για διευκρινήσεις, θα την έπειθα, ευχερώς, ότι οι ανωτέρω δραστηριότητες ουδεμία δαπάνη συνεπάγονται, αποφεύγοντας, έτσι, την (σε συνδυασμό και με άλλα σφάλματα, βάσει υποτιθέμενης κοινής πείρας και λογικής) σημαντικότερη κοστολογική επιβάρυνση των υπόψη εργασιών [...].

1. Η Ομάδα Εργασίας έκρινε, ότι για την εκτέλεση της εργασίας «καθαιρέσεις ασφαλτοταπήτων και στρώσεων με τσιμέντο», απαιτείται η χρήση και σφύρας, ήτοι μηχανήματος που δεν προβλέπεται στην αιτιολόγησή μου, προσθέτοντας το, τεράστιο, κόστος χρησιμοποίησής της επί 237 ημέρες.

2. Εν προκειμένω, θεωρώ, ότι προκύπτει υπέρβαση κάθε ανεκτού ορίου ανοχής παρερμηνειών, σφαλμάτων κλπ, καθόσον δια της εν λόγω παραδοχής, η Ομάδα Εργασίας αμφισβητεί, ευθέως, τους όρους των τευχών δημοπράτησης, οι οποίοι, φυσικά, είναι, απολύτως, δεσμευτικοί, τόσο για τους διαγωνιζομένους, όσο και για την αναθέτουσα αρχή.

3. Συγκεκριμένα, η εργασία για την οποία, δήθεν, απαιτείται χρήση σφύρας, προβλέπεται στο άρθρο Α-2.1. του Τιμολογίου Μελέτης και περιγράφεται ως εξής: «ΑΠΟΞΗΛΩΣΗ ΑΣΦΑΛΤΟΤΑΠΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΩΣΕΩΝ ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΣΙΜΕΝΤΟ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΟΡΙΟΥ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΚΣΚΑΦΩΝ: Αποξήλωση ασφαλτοταπήτων και στρώσεων οδοστρωσίας σταθεροποιημένων με συμπύκνωση ή με τσιμέντο, εντός του ορίου των γενικών εκσκαφών, με χρήση προωθητή γαιών, φορτωτή ή εκσκαφέα, με την φόρτωση επί αυτοκινήτου και την μεταφορά προς ανακύκλωση ή οριστική απόθεση σε χώρους καθοριζόμενους από τους περιβαλλοντικούς όρους του έργου και την μεταφορά τους σε οποιαδήποτε απόσταση».

4. Δε νομίζω, ότι χρήζει περεταίρω σχολιασμού το γεγονός, ότι ο κανονιστικός νομοθέτης - συντάκτης της διακήρυξης, προέβλεψε, δεσμευτικά, ότι η επίμαχη εργασία θα εκτελεστεί με α) προωθητή, β) φορτωτή ή εκσκαφέα

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

και γ) φορτηγό, ενώ, αντιθέτως, δεν προέβλεψε (και δεν αποζημιώνει) την χρήση σφύρας.

ΙΑ. 1. Τα ανωτέρω (υπό Ι.) ισχύουν, *mutatis mutandis*, και όσον αφορά στην εργασία του άρθρου 24 του Τιμολογίου Μελέτης {«Κατασκευή Επιχωμάτων»}. Από την άποψη των αναγκαίων μηχανημάτων, προέβλεψε την χρήση και οδοστρωτήρα (ο οποίος είναι και το μοναδικό μηχάνημα η χρήση του οποίου προβλέπεται από το υπόψη άρθρο). Η Ομάδα Εργασίας, θεώρησε, ότι, εκτός του, θα χρειαστεί και ερπυστριοφόρος προωθητήρας, καθόσον (υποτίθεται ότι) στα επιχώματα θα χρησιμοποιηθούν και προϊόντα εκσκαφών σε βραχώδη εδάφη».

79. Επειδή η Τεχνική Έκθεση της αναθέτουσας αρχής αναφέρει ότι: «Για τα άρθρα 1,2,3 που αφορούν εκσκαφές εδαφών γαιώδεις-ημιβραχώδεις ($102.200,00+56.600,00 = 158.800,00\mu^3$) και καθαιρέσεις ασφαλτοταπήτων και στρώσεων οδοστρωσίας με τσιμέντο ($54.400,00\mu^3$) ο χρόνος εκτέλεσης υπολογίζεται με βάση την διορθωμένη ημερήσια απόδοση του εκσκαφέα CAT M318D ($460\mu^3$) για τις εκσκαφές σε $158.800/460 = 346$ ημέρες και για τις καθαιρέσεις ασφαλτοταπήτων και στρώσεων με τσιμέντο σε διπλάσιο του κανονικού λόγω δυσχερειών καθόσον απαιτείται και σφύρα ήτοι $(54.400/460) \cdot 2 = 237$ ημέρες και συνεπώς συνολικός χρόνος $346 + 237 = 583$ ημέρες. Λαμβάνοντας υπόψη ως ημερήσια δαπάνη εκσκαφέα όπως αναφέρει ο διαγωνιζόμενος, τον μέσο όρο ιδιόκτητου (230€ όπως διορθώθηκε) και μισθωμένο (320€ βάσει προσφοράς) ήτοι $(230 + 320)/2 = 275\text{€}$, το ημερομίσθιο του εργάτη όπως διορθώθηκε μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές ΙΚΑ ήτοι $59,18\text{€}$ και την ημερήσια δαπάνη φορτηγού όπως διορθώθηκε ήτοι $190,00\text{€}$, η κοστολογική δαπάνη των άρθρων αυτών διαμορφώνεται σε ... $748.676,94\text{€}$ έναντι του λανθασμένου ποσού των $259.741,08\text{€}$ ήτοι επιβάρυνση κατά $748.676,94 - 259.741,08 = 488.935,86\text{€}$ [...] Για το άρθρο 4 που αφορά $320.000\mu^3$ εκσκαφές βραχώδεις με ελεγχόμενη χρήση εκρηκτικών ... Η δαπάνη εκρηκτικών εκτιμάται ως υποκοστολογημένη ... και δεν έχουν υπολογιστεί τα μέτρα ασφαλείας με αποκλεισμό της κυκλοφορίας τις ώρες των ανατινάξεων, οι σειρήνες προειδοποίησης κλπ. καθώς και το κόστος εισκόμισης των εκρηκτικών στα σημεία της εκάστοτε ημερήσιας ανατίναξης [...] Για το άρθρο 24 που αφορά κατασκευή επιχωμάτων $225.000,00\mu^3$ προκύπτει από τα στοιχεία του έργου ότι η ποσότητα εκσκαφών γαιωδών -

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ημιβραχωδών (102.200,00μ³) δεν επαρκεί και αναγκαστικά μπορεί να γίνει χρήση βραχωδών σε ποσότητα 225.00,00-102.200,00=122.800,00μ³ για τα οποία δεν είναι εφικτή μόνο η χρήση ... και οδοστρωτήρα αλλά απαιτείται και προσθήκη προωθητήρα ερπυστριοφόρου».

80. Επειδή, ως προς την απαίτηση ή μη χρήσης σφύρας, το Τιμολόγιο Δημοπράτησης προβλέπει τα εξής για τις εργασίες εκσκαφών σε έδαφος γαιώδες-ημιβραχώδες:

«B. ΤΙΜΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

B.1. Τιμολόγιο Έργων Οδοποιίας – ΟΔΟ (>10εκ.)

...

Αριθμός Περιγραφικού Τιμολογίου 2:

Άρθρο Α-2: ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΚΣΚΑΦΕΣ ΣΕ ΕΔΑΦΟΣ ΓΑΙΩΔΕΣ-ΗΜΙΒΡΑΧΩΔΕΣ

...

Γενικές εκσκαφές, με την μεταφορά σε οποιαδήποτε απόσταση, εδαφών γαιωδών και ημιβραχωδών οποιασδήποτε συστάσεως, ανεξαρτήτως βάθους, πλάτους και κλίσεως πρανών, σε νέο έργο ή για επέκταση ή συμπλήρωση ή διαπλάτυνση υπάρχοντος, ανεξαρτήτως της θέσης εργασίας και των δυσχερειών που προκαλεί (κοντά ή μακριά, χαμηλά ή υψηλά σχετικά με το υπάρχον έργο), για οποιοδήποτε σκοπό και με οποιοδήποτε εκσκαπτικό μέσο, εν ξηρώ ή με παρουσία νερών, σύμφωνα με την ΕΤΕΠ 02-02-01-00.

...» ενώ για τις εργασίες αποξήλωσης ασφαλοταπήτων και στρώσεων οδοστρωσίας προβλέπει:

«Αριθμός Περιγραφικού Τιμολογίου 3:

Άρθρο Α-2.1: ΑΠΟΞΗΛΩΣΗ ΑΣΦΑΛΤΟΤΑΠΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΩΣΕΩΝ ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΣΙΜΕΝΤΟ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΟΡΙΟΥ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΚΣΚΑΦΩΝ

...

Αποξήλωση ασφαλοταπήτων και στρώσεων οδοστρωσίας σταθεροποιημένων με συμπύκνωση ή με τσιμέντο, εντός του ορίου των γενικών εκσκαφών, με χρήση προωθητή γαιών, φορτωτή ή εκσκαφέα, με την φόρτωση επί αυτοκινήτου και την μεταφορά προς ανακύκλωση ή οριστική απόθεση σε χώρους καθοριζόμενους από τους περιβαλλοντικούς όρους του έργου και την μεταφορά τους σε οποιαδήποτε απόσταση....». Η δε ΕΤΕΠ 02-

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

02-01-00 "Γενικές εκσκαφές οδοποιίας και υδραυλικών έργων" και ειδικότερα η Ενότητα 3 «Όροι και ορισμοί» / Παράγραφοι 3.4, 3.5 και 3.6 προδιαγράφουν τα εξής:

«3.5 Γαίες και ημιβράχος

Είναι οι κάθε είδους εδαφικοί σχηματισμοί, όπως η άργιλος, η μάργα, ο πηλός, τα αμμοχάλικα, τα χαλίκια, οι κροκάλες, οι λατύπες, οι λίθοι, όλα τα είδη πετρωμάτων τα οποία είναι έντονα διερρηγμένα ή κατακερματισμένα, εύθρυπτα, εύθραυστα, αποφλοιούμενα ή αποσαθρωμένα, οι σταθεροποιημένες λόγω χημικών αντιδράσεων στρώσεις άμμου ή χαλικιών, οι στρώσεις μάργας ή άλλων εδαφών συγκολλημένων ή συνδεδεμένων, που δεν περιέχουν λίθους διαμέτρου μεγαλύτερης των 2,00 mm.

Επίσης περιλαμβάνονται οι συμπαγείς και σκληρές άργιλοι, οι χαλαροί και όχι καλώς συγκολλημένοι ψαμμίτες, τα χαλαρά και όχι καλώς συγκολλημένα κροκαλοπαγή και λατυποπαγή, τα κορήματα και προϊόντα έκπλυσης κλιτύων, ο μαλακός ή αποσαθρωμένος βράχος, καθώς και τμήματα συμπαγούς βράχου με όγκο όχι μεγαλύτερο από 0,50 m³». Επιπλέον, η ΕΤΕΠ 02-02-01-00 "Γενικές εκσκαφές οδοποιίας και υδραυλικών έργων" και ειδικότερα το Παράρτημα Α «Κατηγοριοποίηση εκσκαφών ως προς την εκσκαψιμότητα» προδιαγράφει τα εξής:

«Τα γεωυλικά, ανάλογα με τον εξοπλισμό που απαιτείται για την εκσκαφή τους χαρακτηρίζονται ως εξής:

...

2. Γαίες και ημίβραχος, είναι τα γεωλογικά υλικά τα οποία εκσκάπτονται με συνήθη χωματουργικά μηχανήματα, όπως εκσκαφείς ή προωθητές με ή χωρίς χρήση αναμοχλευτή (ripper), και δεν απαιτείται χαλάρωση με εκρηκτικά ή κρουστικό εξοπλισμό για την αποκομιδή τους...».

81. Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, για την εκτέλεση των εργασιών εκσκαφής σε εδάφη γαιώδη-ημιβραχώδη και των εργασιών αποξήλωσης ασφαλτοταπτήτων και στρώσεων οδοστρωσίας σταθεροποιημένων με τσιμέντο δεν προβλέπεται ρητά η χρήση σφύρας, σε αντίθεση με τα όσα υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή κατά την επανακοστολόγηση της οικείας δαπάνης, αλλά «...συνήθη χωματουργικά μηχανήματα, όπως εκσκαφείς ή προωθητές με ή χωρίς χρήση αναμοχλευτή (ripper)...» και χρήση «...προωθητή γαιών, φορτωτή ή εκσκαφέα...»,

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

αντίστοιχα (βλ. την από 28/07/2022 έκθεση του Ειδικού Επιστήμονα ειδικότητας Πολιτικών Μηχανικών της ΕΑΔΗΣΥ, Γεωργίου – Βασιλείου Ελευθεριάδη, σελ. 71-72). Επομένως, οι οικείοι υπολογισμοί της αναθέτουσας αρχής ερείδονται σε μη νόμιμη αιτιολογία.

82. Επειδή στην υπό εξέταση προσφυγή της η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι: «Για τον υπολογισμό του κόστους των εγγυητικών επιστολών εκτέλεσης υπολόγισα διαφορετικό συντελεστή προμήθειας του φορέα που θα τις εκδώσει (ΤΜΕΔΕ). Για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι εγγυητικές επιστολές θα παραμένουν σε ισχύ στο σύνολό τους, υπολόγισα προμήθεια 0,16%, ενώ για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θα έχουν μειωθεί, υπολόγισα προμήθεια 0,35%. Η Ομάδα Εργασίας θεώρησε, ότι πρόκειται περί λάθους, το οποίο και διόρθωσε (φυσικά, επί ζημιά μου), υπολογίζοντας συντελεστή 0,35% για όλο το χρονικό διάστημα ισχύος των εγγυητικών επιστολών. Αν με είχε καλέσει για διευκρινήσεις, θα της εξηγούσα, ότι δεν ήταν σφάλμα, αλλά, όπως προκύπτει και από έγγραφο του ΤΜΕΔΕ, η προμήθεια των εγγυητικών επιστολών διαμορφώνεται αντιστρόφως ανάλογα του ποσού τους. Έτσι, κατά το στάδιο της εκτέλεσης η προμήθεια είναι χαμηλή, ενώ, όταν αρχίζει η μείωσή τους, αυξάνεται. Θα απέφευγα, έτσι, ευχερώς, υπερκοστολόγηση της τάξεως των 16.580,03 ευρώ [...]1. Οι πάσης φύσεως χορηγήσεις επιβαρύνονται με τόκους, προμήθειες κλπ, αντιστρόφως ανάλογα με το ύψος τους. Έτσι, λχ, διαφορετικό (υψηλότερο) είναι το ύψος του επιτοκίου των καταναλωτικών δανείων ύψους λίγων χιλιάδων ευρώ (άνω του 10%) και διαφορετικό (χαμηλότερο) είναι το επιτόκιο των, μεγάλου ύψους, στεγαστικών δανείων (κάτω του 3%). Αυτό ακριβώς ισχύει και για τις εγγυητικές επιστολές που εκδίδει το ΤΜΕΔΕ. Όπως προκύπτει και από σχετικό πληροφοριακό έγγραφο («τιμοκατάλογο») που έχει εκδώσει, οι εγγυητικές επιστολές ποσού από 100.000 έως 200.000 ευρώ, επιβαρύνονται με προμήθεια 35%, ενώ για τις εγγυητικές επιστολές ποσού άνω του 1.500.000 ευρώ, η προμήθεια είναι 16%. 2. Με βάση αυτό το δεδομένο, όπως προαναφέρθηκε (υπό III.2.Δ.1.), για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι εγγυητικές επιστολές θα παραμένουν σε ισχύ στο σύνολό τους, ήτοι κατά την εκτέλεση του έργου, υπολόγισα προμήθεια 0,16%, ενώ για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θα έχουν μειωθεί, ήτοι μετά την αποπεράτωσή του, υπολόγισα προμήθεια 0,35%. Η Ομάδα Εργασίας θεώρησε, ότι πρόκειται περί

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

λάθους, το οποίο και διόρθωσε (φυσικά, επί ζημία μου), υπολογίζοντας συντελεστή 0,35% για όλο το χρονικό διάστημα ισχύος των εγγυητικών επιστολών. Φυσικά, από τα ανωτέρω αποδεικνύεται, ότι έσφαλε η Ομάδα Εργασίας, που υπολόγισε προμήθεια για εγγυητικές επιστολές εκατομμυρίων, αυτή που καταβάλλεται, σύμφωνα με τον φορέα που τις εκδίδει (ΤΜΕΔΕ), για εγγυητικές επιστολές από 100.000 έως 200.000 ευρώ.

3. Επιπροσθέτως, η Ομάδα Εργασίας αύξησε το χρονικό διάστημα ισχύος των εγγυητικών επιστολών που υπολόγισα, κατά ένα μήνα, διότι (υποτίθεται πως) η πράξη έγκρισης του πρωτοκόλλου οριστικής παραλαβής (οπότε και επιστρέφεται το σύνολο των εγγυητικών επιστολών) εκδίδεται ένα μήνα μετά την σύνταξή του. Πέραν του ότι εξ ουδεμίας διατάξεως προκύπτει, ότι η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να εγκρίνει το πρωτόκολλο παραλαβής κατόπιν αναμονής ενός μηνός, και εν προκειμένω παρανόμησε η Ομάδα Εργασίας.

4. Ειδικότερα, από την διάταξη του άρθρου 172 Ν 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 86 Ν 4782/2021, το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολοκλήρωση της παραλαβής και την επιστροφή των εγγυητικών επιστολών, συντμήθηκε αποφασιστικά. Πλέον, δεν προβλέπεται προσωρινή παραλαβή και εν συνεχεία οριστική, αλλά, αντιθέτως, η παραλαβή διενεργείται σε ενιαίο στάδιο και η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να εγκρίνει το σχετικό πρωτόκολλο εντός 10 ημερών. Περαιτέρω, δια του άρθρου 21 Ν 4903/2022 (ΦΕΚ Α' 46/5-3-2022), το οποίο ίσχυε κατά την σύνταξη της επίμαχης Τεχνικής Έκθεσης (6-4-2022), ορίστηκε, ότι η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 172 καταλαμβάνει όλες τις εργολαβίες ανεξαρτήτως του χρόνου δημοπρατήσεως (ήτοι καταλαμβάνει και την επίδικη). Επομένως, από την κείμενη νομοθεσία προκύπτει, ότι ο χρόνος ισχύος των εγγυητικών μου επιστολών και εντεύθεν το χρονικό διάστημα για το οποίο θα καταβάλλω προμήθειες, θα έπρεπε να μειωθεί, αντί να αυξηθεί.

5. Συνεπώς, αμφότερες οι διορθώσεις του εν λόγω παράγοντα διαμόρφωσης του έμμεσου κόστους της εργολαβίας μου είναι εσφαλμένες και ως εκ τούτου, παρανόμως επιβαρύνθηκε η κοστολόγησή μου κατά 16.580,03 ευρώ».

83. Επειδή στην Τεχνική Έκθεση της αναθέτουσας αρχής αναφέρεται ότι: «Η δαπάνη του κονδυλίου Α11 που αφορά εγγυητικές επιστολές και

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

ανέρχεται σε $0,16\% \times 714.656,32 \times 10 \text{ τρ.} + 0,35\% \times 142.931,26 \times 3 \text{ τρ.} = 11.434,50 + 1.500,78 = 12.935,28\text{€}$ έχει εκ παραδρομής λανθασμένο ποσοστό προμήθειας $0,16\%$ ανά τρίμηνο αντί του ορθού $0,35\%$ που αναφέρεται στην ίδια παράγραφο της αιτιολόγησης καθώς και ένα τρίμηνο υπολογισμού λιγότερο διότι η σχετική έγκριση της παραλαβής έπεται του αντίστοιχου χρόνου λήξεως της διενέργειας αυτής οπότε διορθώνεται σε $0,35\% \times 714.656,32 \times 11 \text{ τρίμηνα} + 0,35\% \times 142.931,26 \times 4 \text{ τρίμηνα} = 27.514,27 + 2.001,04 = 29.515,31\text{€}$ και προκύπτει επιβάρυνση κατά $29.515,31 - 12.935,28 = 16.580,03\text{€}$ ».

84. Επειδή στην επίμαχη Διακήρυξη προβλέπεται ότι: «Άρθρο 17: Εγγυήσεις καλής εκτέλεσης και λειτουργίας του έργου

17.1 Για την υπογραφή της σύμβασης απαιτείται η παροχή εγγύησης καλής εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 1 β) του ν. 4412/2016, το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό 5% επί της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α. και κατατίθεται πριν ή κατά την υπογραφή της σύμβασης [...]

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου [...]

ενώ στο Τεύχος Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων προβλέπεται ότι: «Οι προθεσμίες προσωρινής παραλαβής, ο χρόνος εγγύησης καθώς και οι προθεσμίες οριστικής παραλαβής του έργου καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 170, 171, και 172 του Ν.4412/2016». Περαιτέρω, στο άρθρο 72 του Ν.4412/2016, ως ίσχυε κατά τον χρόνο εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, προβλέπεται ότι: «[...] β) «Εγγύηση καλής εκτέλεσης», το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό 5% επί της αξίας της σύμβασης εκτός ΦΠΑ και κατατίθεται πριν ή κατά την υπογραφή της σύμβασης [...] Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής ή του κυρίου του έργου έναντι του αναδόχου [...] Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης επιστρέφονται στο σύνολό τους μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης [...] β) Η εγγύηση καλής εκτέλεσης, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατόπιν τροποποιήσεων της σύμβασης, κατά το άρθρο 132, μειώνεται αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

Παραλαβής, σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%). Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής και την έγκριση του τελικού λογαριασμού του έργου [...]. Επίσης, στο άρθρο 170 ορίζεται ότι: «1. Μετά τη βεβαίωση περάτωσης των εργασιών το έργο παραλαμβάνεται προσωρινά. Με την προσωρινή παραλαβή ελέγχονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Οι εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης.

2. Η προσωρινή παραλαβή διενεργείται μέσα σε έξι (6) μήνες από τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου δηλαδή από την ημερομηνία που στη σχετική βεβαίωση φέρεται ως ημερομηνία που αυτό περατώθηκε ή, στην περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 168, από την ημερομηνία έκδοσης της σχετικής βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών, αν υποβληθούν από τον ανάδοχο, μέσα σε δύο (2) μήνες από τις πιο πάνω ημερομηνίες, η τελική επιμέτρηση και το μητρώο του έργου, το οποίο περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία του έργου όπως κατασκευάστηκε [...].», στο άρθρο 171 ότι: «1. Ο χρόνος εγγύησης, κατά τον οποίο ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 157 και την παρ. 2 του άρθρου 172 και μετά την πάροδο του οποίου ενεργείται η οριστική παραλαβή, ορίζεται γενικά σε δεκαπέντε (15) μήνες, υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στα έγγραφα της σύμβασης στην περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν η προσαύξηση του χρόνου εγγύησης κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση στ` της παρ. 2 του άρθρου 86 [...]» και στο άρθρο 172 του Ν.4412/2016, επίσης ως ίσχυε κατά τον εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, προβλέπεται ότι: «[...] 2. Η οριστική παραλαβή γίνεται μετά την προσωρινή και την πάροδο του χρόνου υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης. Πρέπει να διενεργηθεί μέσα σε δύο (2) μήνες από τότε που λήγει ο χρόνος εγγύησης, σύμφωνα με το άρθρο 171. Αν η οριστική παραλαβή δεν διενεργηθεί μέσα σε αυτήν την προθεσμία, θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια εξήντα (60) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής ειδικής όχλησης για τη διενέργειά της και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 141. Αν η προσωρινή παραλαβή δεν

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

έχει διενεργηθεί μέχρι την οριστική παραλαβή, διενεργείται ταυτόχρονα προσωρινή και οριστική παραλαβή [...]».

85. Επειδή στην αιτιολόγηση της προσφοράς της η προσφεύγουσα υπολογίζει δύο ποσοστά κόστους της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, ήτοι 0,16 και 0,35%. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Τιμοκατάλογο του ΤΜΕΔΕ, το ποσοστό προμήθειας για εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης είναι για το ποσό των 714.656,32 ευρώ που αντιστοιχεί στο ποσό του 5% της συμβατικής αξίας άνευ ΦΠΑ ανέρχεται σε 0,26% για ποσά από 400.000 έως 800.000 ευρώ και όχι σε 0,16% ως εσφαλμένα υπολογίζει η προσφεύγουσα. Περαιτέρω, κατόπιν της μείωσης το ποσού της εγγύησης κατά 80% μετά την προσωρινή παραλαβή σε 142.931,26 ευρώ, το ποσοστό της προμήθειας ανέρχεται σε 0,35%. Επομένως, τόσο η αναθέτουσα αρχή όσο και η προσφεύγουσα έχουν υπολογίσει εσφαλμένα το κόστος της προμήθειας της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης. Συνακόλουθα, το ποσό που έχει υπολογίσει η αναθέτουσα αρχή ως επιπλέον επιβάρυνση στην προβλεπόμενη από την προσφεύγουσα δαπάνη είναι εσφαλμένο. Ωστόσο, αβασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του Ν.4412/2016 ως ίσχυαν κατά τη σύνταξη της Τεχνικής Έκθεσης από την αναθέτουσα αρχή καθώς το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού βάσει του οποίου υπεβλήθησαν οι αξιολογούμενες προσφορές, και συγκεκριμένα η από 12/12/2018 επίμαχη προσφορά της προσφεύγουσας, έχει καθοριστεί από την εκκίνηση της διαγωνιστικής διαδικασίας με την αποστολή της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης (άρθρ. 61 του Ν.4412/2016), ήτοι, εν προκειμένω, στις 6-11-2018.

86. Επειδή στην υπό εξέταση προσφυγή της η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι: *«1. Όπως, ορθά, κρίθηκε δια της υπ' αριθ 811,812,813/2020 αποφάσεως της ΑΕΠΠ (βλ σκ 5, σελ 8 και σκ 17, σελ 32), το ποσοστό υπολογισμού του κόστους ασφάλισης του έργου, που προβλέπεται από το εδάφιο Α.12. της Εγκυκλίου 9/2017, εφαρμόζεται επί του προϋπολογισμού προσφοράς και όχι επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης.*

2. *Περαιτέρω, πράγματι η προσφορά για σύναψη ασφαλιστηρίου συμβολαίου την οποία προσκόμισα, προβλέπει καλύψεις που υπολείπονται των ορίων της ΕΣΥ. Ειδικότερα, για την αστική ευθύνη έναντι τρίτων καλύπτονται 300.000 ευρώ ανά γεγονός και 1.500,000 ευρώ συνολικά, ενώ*

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

στην ΕΣΥ προβλέπεται κάλυψη 500.000 ευρώ ανά γεγονός (κατά 40% υψηλότερη), και 2.000.000 συνολικά (κατά 25% υψηλότερη),

3. Πέραν του ότι δεν με κάλεσε, ως όφειλε, να διορθώσω την ανωτέρω παραδρομή (προσκομίζοντας την προσφορά της ίδιας ασφαλιστικής εταιρίας με βάση τα αναγκαία όρια κάλυψης), η αναθέτουσα αρχή διέπραξε δύο σφάλματα: α) Δεν αύξησε αναλογικά το ποσό της προσφοράς της ασφαλιστικής εταιρίας, με βάση την διαφορά του ποσού της απαιτούμενης κάλυψης (40% και 25% αντιστοίχως) προβαίνοντας έστω και στον διπλασιασμό του, β) Αντιθέτως, επέλεξε να αγνοήσει την προσκομισθείσα προσφορά και να λάβει υπόψη το ποσοστό της Εγκυκλίου 9/2017; το οποίο, όμως; εφάρμοσε επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης και όχι επί του προϋπολογισμού της προσφοράς μου. Μέσω αυτών των «αλχημειών», κατέληξε σε επιβάρυνση του εμμέσου κόστους μου κατά 77.446;14 ευρώ (ήτοι σε υπερτριπλασιασμό).

4. Αν η αναθέτουσα αρχή είχε ενεργήσει με όρους; στοιχειώδους; νομιμότητας; προβαίνοντας ακόμα και σε διπλασιασμό του ποσού της προσφοράς; η επιβάρυνσή μου θα ήταν κατά (77.446,14 ευρώ επιβάρυνση - 26.000 ευρώ προσφοράς X 2 = 52.000 ευρώ =) 25.446;14 ευρώ. Αν, έστω; είχε εφαρμοστεί το ποσοστό της Εγκυκλίου επί του ποσού της προσφοράς μου; η επιβάρυνσή μου θα ήταν κατά [(77.446;14 ευρώ επιβάρυνση - (14.293.126,34 ευρώ προϋπολογισμός προσφοράς X 0,50% =) 71.465,63 =] 5.980,51 ευρώ (ποσό το οποίο, πάντως, αν και σχετικά μικρό, θα μπορούσε να καλύψει λχ το επιπλέον κόστος για τις πρόκες!!!)».

87. Επειδή η Τεχνική Έκθεση αναφέρει ότι: «Η δαπάνη του κονδυλίου Α12 που αφορά ασφάλιση έργου και ανέρχεται βάσει προσφοράς σε 26.000,00€ δεν είναι αποδεκτή, διότι η συγκεκριμένη προσφορά, πέραν του ότι δεν φέρει ημερομηνία και υπογραφή, δεν καλύπτει τις απαιτήσεις της ΕΣΥ του έργου καθόσον στην μεν αστική ευθύνη έναντι τρίτων καλύπτει 300.000,00€ ανά γεγονός και συνολικά 1.500.000€, αντί των απαιτούμενων από την ΕΣΥ 1.000.000€ ανά γεγονός και συνολικά 2.000.000€, στην δε εργοδοτική αστική ευθύνη καλύπτει 200.000€ κατά άτομο, 300.000€ για ομαδικό και συνολικά 600.000€, αντί των απαιτούμενων από την ΕΣΥ 500.000€ κατά άτομο, 1.000.000€ για ομαδικό και συνολικά 2.000,000€. Ως εκ τούτου διορθώνεται η δαπάνη αυτή σύμφωνα με την εγκύκλιο 9/2017, σε 20.689.227,14 x 0,50% =

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

103.446,14€ με συνέπεια να προκύπτει επιβάρυνση κατά 103.446,14 - 26.000,00 = 77.446,14€».

88. Επειδή σύμφωνα με το Τεύχος της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων προβλέπεται ότι: «23.2.4 Ασφάλιση Υλικών Ζημιών του ίδιου του έργου.

Οι κίνδυνοι που θα καλύπτονται, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά θα είναι : Πυρκαγιά, Κεραυνός, Σεισμός, Φυσικά Φαινόμενα, Καπνός, Κλοπή, Στάσεις, Απεργίες, Οχλαγωγίες, Πολιτικές Ταραχές, Τρομοκρατικές Ενέργειες, Κακόβουλη Βλάβη, κλπ. Το ασφαλιζόμενο κεφάλαιο θα ισούται με την τελική αξία των συμβατικών εργασιών.

Στην εν λόγω κάλυψη θα περιλαμβάνονται επίσης :

(i) ζημιές στην υφιστάμενη/παρακείμενη περιουσία όλων των ανωτέρω δηλωθησόμενων ως συνασφαλιζόμενων προσώπων συνεπεία των εργασιών με ελάχιστο όριο αποζημίωσης το ποσό των 1.000.000€.

(ii) δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την αποκομιδή ερειπίων με ελάχιστο όριο αποζημίωσης το ποσό των 500.000€.

23.2.5 Ασφάλιση Αστικής Ευθύνης έναντι τρίτων κατά την εκτέλεση των εργασιών

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να καλύψει οποιαδήποτε Αστική Ευθύνη προς οποιονδήποτε τρίτο, η οποία ανακύπτει από ή είναι αποτέλεσμα ή οφείλεται σε ή προκύπτει κατά την κατασκευή, παράδοση και παραλαβή του έργου και για σωματικές βλάβες / υλικές ζημιές / ψυχική οδύνη / ηθική βλάβη.

Στην έννοια των τρίτων συμπεριλαμβάνεται το προσωπικό όλων των ανωτέρω δηλωθησόμενων ως συνασφαλιζόμενων εκτός αυτών που απασχολούνται στο εν λόγω έργο.

Ελάχιστα όρια αποζημίωσης

- Σωματικές βλάβες & Υλικές ζημιές κατά γεγονός: 1.000.000€
- Ανώτατο όριο ευθύνης καθ'όλη τη διάρκεια της ασφάλισης: 2.000.000€

23.2.6 Ασφάλιση Εργοδοτικής Αστικής Ευθύνης

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να καλύψει υπό την ιδιότητά του ως εργοδότης την ευθύνη του έναντι του εργατοτεχνικού προσωπικού του, που απασχολείται στο εν λόγω έργο για σωματικές βλάβες / θάνατο / ηθική βλάβη / ψυχική οδύνη σύμφωνα με τα άρθρα του ισχύοντος Αστικού Κώδικα.

Ελάχιστα όρια αποζημίωσης

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

- Σωματικές βλάβες κατ'άτομο: 500.000€
- Σωματικές βλάβες ομαδικό ατύχημα: 1.000.000€
- Ανώτατο όριο ευθύνης καθ'όλη τη διάρκεια της ασφάλισης: 2.000.000€».

89. Επειδή, η προσφεύγουσα συνομολογεί ότι η προσφορά για σύναψη ασφαλιστηρίου συμβολαίου την οποία προσκόμισε, προβλέπει καλύψεις που υπολείπονται των ορίων της ΕΣΥ. Ειδικότερα, για την αστική ευθύνη έναντι τρίτων καλύπτονται 300.000 ευρώ ανά γεγονός και 1.500,000 ευρώ συνολικά, ενώ στην ΕΣΥ προβλέπεται κάλυψη 500.000 ευρώ ανά γεγονός (κατά 40% υψηλότερη), και 2.000.000 συνολικά (κατά 25% υψηλότερη). Ωστόσο, με εσφαλμένη αιτιολογία η αναθέτουσα αρχή υπολόγισε τη δαπάνη αυτή σύμφωνα με την εγκύκλιο 9/2017 καθώς η προσφεύγουσα έχει υποβάλει προσφορά ασφαλιστικής εταιρείας για το συγκεκριμένο έργο και τα οικεία ποσά θα έπρεπε να προσαρμοστούν κατόπιν αιτήματος διευκρινίσεων, στο πλαίσιο της συνεννόησης (ουσιαστικού διαλόγου) με τον προσφέροντα του άρθρου 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016 , στην προσφεύγουσα ή έστω, ως βασίμως υποστηρίζει η τελευταία, αναλογικά με το ποσό της υποβληθείσας προσφοράς της ασφαλιστικής εταιρείας.

90. Επειδή, περαιτέρω, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας σχετικά με τις εργασίες οδοφωτισμού τη δαπάνη των οποίων υπέβαλε χωρίς να της ζητηθεί τυγχάνουν απορριπτέοι καθώς, ως βασίμως υποστηρίζει η παρεμβαίνουσα, ορθώς εξετάσθηκαν από την αναθέτουσα αρχή, ωστόσο, με μη νόμιμη αιτιολογία η αναθέτουσα αρχή επανυπολόγισε την κοστολογημένη δαπάνη της προσφεύγουσας καθώς περιλαμβάνει και διορθωμένο το κόστος των εργατοτεχνιτών σύμφωνα με λανθασμένους υπολογισμούς, ως αναφέρεται ανωτέρω και χωρίς καμία κοστολογική αιτιολόγηση των επιμέρους νέων υπολογισμών. Περαιτέρω, οι ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας σχετικά με την εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας και οι εκτιμήσεις της για την προσφεύγουσα τυγχάνουν απορριπτέοι ως αλυσιτελείς δοθέντος ότι δεν αντικρούουν τους λόγους της προσφυγής.

91. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή επανυπολόγισε διαφορετικά και αυξημένα σε σχέση με την προσφεύγουσα κάθε οικείο κόστος της προσφοράς της, άνευ εκ μέρους της ακλόνητης αποδείξεως και χωρίς προηγουμένως να καλέσει την προσφεύγουσα, ως όφειλε στο πλαίσιο της συνεννόησης

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

(ουσιαστικού διαλόγου) με τον προσφέροντα του άρθρου 88 παρ. 3 Ν. 4412/2016 , να διευκρινίσει πώς εξήγαγε το κόστος των επιμέρους δαπανών, αλλά το προσδιόρισε μόνη της, με ανεπαρκή αιτιολογία κατά τα αναλυτικώς αναφερόμενα στις προηγούμενες σκέψεις, χωρίς να προκύπτει η απαραίτητη για αποκλεισμό προσφοράς σαφήνεια, ούτε η υποκοστολόγηση της προσφοράς της προσφεύγουσας, σε βαθμό που να καθιστά αυτή ζημιογόνα και χωρίς ουδόλως να προκύπτει εν τέλει ότι όσοι είναι, κατά τα ως άνω αναλυθέντα νομίμως αιτιολογημένοι επανυπολογισμοί της αναθέτουσας αρχής είναι καθοριστικοί για να καταστήσουν την προσφορά της προσφεύγουσας ζημιογόνο ή μη ρεαλιστική λόγω της ανεπάρκειας της προσφερόμενης τιμής για την εκτέλεση του προκείμενου έργου . Περαιτέρω, η αόριστη επίκληση των διδαγμάτων κοινής πείρας και λογικής δεν αρκεί προκειμένου να θεωρηθεί ότι η αναθέτουσα αρχή αιτιολόγησε επαρκώς τις δικές της εκτιμήσεις και ότι δεν έκανε κακή χρήση της διακριτικής της ευχέρειας μην καλώντας την προσφεύγουσα για περαιτέρω διευκρινίσεις. Ο δε ισχυρισμός της παρεμβαίνουσας ότι δεν πρόκειται για διδάγματα κοινής πείρας, αλλά για διδάγματα κοινής τεχνικής πείρας προβάλλεται αλυσιτελώς δοθέντος ότι η αναθέτουσα αρχή ουδόλως προσκομίζει έγγραφα από εξειδικευμένους επιστήμονες ή τεχνικούς που να αποδεικνύουν και αιτιολογούν ειδικώς τις δικές της επιμέρους κοστολογήσεις ούτε επικαλείται τεχνικά φυλλάδια ή σχετική βιβλιογραφία, ήτοι στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι οι υπολογισμοί της ερείδονται σε κανόνες της επιστήμης ή τεχνικές γνώσεις. Αβασίμως δε υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή ότι το άρθρο 88 παρ. 3 του Ν.4412/2016 εισάγει τη δυνατότητα συνεννόησης κατά την αξιολόγηση στην περίπτωση που προκύψουν κενά ή ερωτηματικά ως προς τις απαντήσεις και την αιτιολόγηση της προσφερόμενης τιμής εκ μέρους των διαγωνιζομένων διότι, εφόσον προκύψει αμφιβολία εκ μέρους της για το ασυνήθιστα χαμηλό της προσφοράς διαγωνιζομένου, οφείλει να ζητήσει τις διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως προς τη σύνθεση της προσφοράς και να εγκαθιδρύσει έναν διάλογο με τον διαγωνιζόμενο πριν την απορρίψει ή να αιτιολογήσει ειδικώς, σαφώς και επαρκώς τους λόγους για τους οποίους την απέρριψε - πράγμα που, όπως προεκτέθηκε, δεν έχει συμβεί εν προκειμένω ως προς επιμέρους σημεία της οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας - καθόσον η διαμόρφωση της προσφοράς κάθε

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

διαγωνιζομένου συναρτάται με οικονομοτεχνικούς παράγοντες που καθορίζονται ενόψει των ιδίων αυτού δεδομένων (πρβλ. Σ.τ.Ε. Ε.Α. 208/2020, 165/2020, 164/2020, 12/2020, 22/2017).

92. Επειδή, ως έχει κριθεί: «*Επειδή το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη ότι η αναθέτουσα αρχή με την ΕΞ .../17-10-2018 απόφαση δεν προέβαλε κανένα συγκεκριμένο ισχυρισμό κατά των ανωτέρω αιτιάσεων της αιτούσας. Κατά τα λοιπά δε, η γενική μνεία που γίνεται στην απόφαση αυτή καθώς επίσης και στο έγγραφο των απόψεων της αναθέτουσας αρχής της υπ'αριθμ. 6/2016 απόφασης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, των άρθρων 88 και 89 του ν.4412/2016 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά επαρκή αιτιολογία για την απόρριψη των ισχυρισμών της προδικαστικής προσφυγής της αιτούσης. Με τα ανωτέρω δεδομένα οι προβληθείσες αιτιάσεις πιθανολογούνται σοβαρά ως βάσιμες, άλλωστε, η οικονομική προσφορά της αιτούσας προβλέπει κάποιο περιθώριο κέρδους, όπως απαιτείται, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στην έκτη σκέψη. (ΕΑ ΣΤΕ .../2014).*» (ΔΕΦΑΘ 86/2019).

93. Επειδή, δέον όπως επισημανθεί ότι η ΕΑΔΗΣΥ δεν δύναται να απορρίψει προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, χωρίς προηγουμένως να έχει τοποθετηθεί αιτιολογημένα η αναθέτουσα αρχή στους ουσιώδεις ισχυρισμούς της προσφεύγουσας σχετικά με τις ελλείψεις στις εξηγήσεις της για την αιτιολόγηση της προσφοράς της. Περαιτέρω, κατά τα ως άνω αναφερόμενα, η ΕΑΔΗΣΥ δεν δύναται το πρώτον, καθ' υποκατάσταση της αναθέτουσας αρχής, να απορρίψει την προσφορά της προσφεύγουσας κρίνοντάς την ως ασυνήθιστα χαμηλή, αφ' ης στιγμής στην προσφορά της περιλαμβάνονται όλα τα επιμέρους κόστη και έχει προσηκόντως συμπληρωθεί το έντυπο της οικονομικής της προσφοράς, η δε προσβαλλόμενη πάσχει ακυρότητα λόγω μη νόμιμης, ήτοι σαφούς, ειδικής και επαρκούς, αιτιολογίας. Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη πρέπει να ακυρωθεί, κατά τα ειδικώς αναφερόμενα στις ανωτέρω σκέψεις, και η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στην αναθέτουσα αρχή, προκειμένου αυτή να ασκήσει τις κατά νόμο αρμοδιότητές της.

94. Επειδή, οι εξεταζόμενοι λόγοι παρέχουν αυτοτελές έρεισμα για την αποδοχή της προσφυγής και την ακυρότητα της προσβαλλόμενης, η εξέταση των έτερων ισχυρισμών της προσφυγής παρέλκει ως αλυσιτελής, καθόσον ανεξαρτήτως αποδοχής ή απόρριψης αυτών ως έχει κριθεί ανωτέρω σε κάθε

Αριθμός απόφασης: 1226/2022

περίπτωση η προσβαλλόμενη πάσχει ακυρότητα (ΕΑ ΣΤΕ 326/2011, 1238, 1132, 420/2010, 750/2007, 227, 83/2013, 344/2017, 102/2015, 82/2014, ΔΕφΑΘ 514/2014 (ΑΝΑΣΤ), 239/2019, 841/2012 (ΑΣΦ), ΔΕφΘεσ/νικης 83/2019 κ.α.).95. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

96. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή.

97. Επειδή η παρέμβαση πρέπει να απορριφθεί.

98. Επειδή, ύστερα από τη σκέψη 96, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ.5 Ν.4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 1154/2022 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, κατά τα προβλεπόμενα στο σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή στην προσφεύγουσα του παραβόλου ποσού δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 29 Ιουλίου 2022 και εκδόθηκε στις 18 Αυγούστου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΘΗΝΑ ΜΠΟΥΖΙΟΥΡΗ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ